UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Diplomová práce

2013 **Petr Jindřich**

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Petr Jindřich

Reforma Rady bezpečnosti OSN a úskalí s ní spojené

Diplomová práce

Praha 2013

Autor práce: **Petr Jindřich**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Jan Karlas, MA., Ph.D.**

Rok obhajoby: 2013

Bibliografický záznam

JINDŘICH, Petr. *Reforma Rady bezpečnosti OSN a úskalí s ní spojené*. Praha, 2013. 102 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra mezinárodních vztahů. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Jan Karlas, MA., Ph.D.

Klíčová slova

Reforma Rady bezpečnosti OSN, Valné shromáždění OSN, čl. 108 Charty OSN, (ne)stálí členové Rady bezpečnosti OSN, právo veta, standardní neorealismus, modifikovaný neorealismus, autonomie, vliv

Keywords

Reform of the UN Security Council, the General Assembly, art. 108 of the UN Charter, (non)permanent members of the UN Security Council, power of veto, standard neorealism, modified neorealism, autonomy, influence

Počet slov:

21 070

Počet znaků:

116 900

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá otázkou reformy Rady bezpečnosti, nejklíčovějšího orgánu OSN. Zkoumá přístupy 11 konkrétních zemí, které jsou rozděleny do dvou skupin. Tu první tvoří stálí členové Rady bezpečnosti, tu druhou pak státy, jež by si mohly činit nárok na nová stálá místa v tomto orgánu, pakliže by došlo k jejich vytvoření. Práce nezkoumá pouze jejich reálnou politiku, nýbrž také jejich politiku z teoretického - přesněji řečeno neorealistického - hlediska. Z neorealismu byly vyvozeny dvě odlišné hypotézy, jež byly testovány a následně vyhodnoceny jako (ne)platné. Hypotéza vyplývající ze standardního neorealismu klade důraz na politiku, jejímž cílem je zachování, případně zvýšení státní autonomie (politika autonomie). Na mezinárodní organizace je potom nahlíženo jako na entitu, která do jisté míry tuto autonomii omezuje. Naproti tomu hypotéza vyplývající z modifikovaného neorealismu klade důraz na politiku, jejímž cílem je zisk, případně zvýšení vlivu na ostatní aktéry (politika vlivu). V rámci této politiky jsou mezinárodní organizace naopak entitou užitečnou, neboť jejich prostřednictvím lze takového vlivu dosáhnout. Jako platná se nakonec ukázala právě druhá hypotéza. Jak stálým členům Rady bezpečnosti, tak těm potenciálním skutečně záleží na udržení, případně dosažení vlivného postavení v rámci tohoto orgánu.

Abstract

This thesis deals with matter of the Security Council reform, the most crucial body of the United Nations. It examines approaches of eleven specific countries which are divided into two groups. The first group is comprised by permanent members of the Security Council, the second one by states which, in case of their creation, could claim new permanent seats in this body. This thesis examines not only their real policies, but also their policies from theoretical – specifically neorealistic - point of view. Two different hypotheses were deduced from neorealism which

were tested and subsequently evaluated as (in)valid. Hypothesis emerging from a standard neorealism put emphasis on policy whose goal is to maintain, alternatively to increase a state's autonomy (autonomy-seeking policy). International organizations are viewed as entity which limits, to some extent, this autonomy. On the other hand, hypothesis emerging from a modified neorealism put emphasis on policy whose goal is to gain, alternatively to increase influence on other actors (influence-seeking policy). On the contrary, within this policy international organizations are an useful entity because it is possible to achieve such an influence by means of them. In the end, the latter hypothesis proved to be valid. Both permanent members of the Security Council and potential ones really care about maintenance, alternatively achievement of influential standing within this body.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. ledna 2013

Petr Jindřich

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Doc. PhDr. Janu Karlasovi, MA., Ph.D. za cenné připomínky k této práci.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK **10**

ÚVOD **11**

1. RADA BEZPEČNOSTI A JEJÍ VÝZNAM V RÁMCI OSN **16**

1.1 Členové Rady bezpečnosti OSN 16
1.2 Pravidla rozhodování v Radě bezpečnosti OSN 17

1.3 FUNKCE A PRAVOMOCI RADY BEZPEČNOSTI OSN **20**

1.4 Pravidla reformy Rady bezpečnosti OSN 22

2. PŘÍSTUPY ČLENSKÝCH STÁTŮ OSN K OTÁZCE REFORMY JEJÍ RADY BEZPEČNOSTI PODLE NEOREALISMU A JEHO MODIFIKOVANÉ VERZE **24**

2.1 Klasický realismus a jeho pohled na mezinárodní organizace 24
2.2 Neorealistický pohled na význam OSN 27
2.3 Neorealismus a jeho modifikovaná verze: autonomie versus vliv 29
2.3.1 Role mezinárodních organizací v rámci politik autonomie, resp. vlivu 31
2.3.2 Vymezení jednotlivých relevantních aktérů a jejich strategií ve sféře reformy Rady bezpečnosti OSN 33
2.3.3 Shrnutí a formulace hypotéz vyplývajících ze standardního a modifikovaného neorealismu 36

3. POZICE JEDNOTLIVÝCH RELEVANTNÍCH AKTÉRŮ VŮČI OTÁZCE REFORMY RADY BEZPEČNOSTI OSN **39**

3.1 Období studené války 39
3.2 Období po konci studené války 42
3.3 Německo 44
3.4 Japonsko 48
3.5 Brazílie 50
3.6 Indie 54
3.7 Společný návrh reformy Rady bezpečnosti OSN od zemí G4 58
3.7.1 (Ne)jednota zemí G4 po roce 2005 61
3.8 Jihoafrická republika 63
3.9 Itálie 68
3.10 Francie 72
3.11 Velká Británie 76
3.12 Spojené státy americké 78
3.13 Sovětský svaz, resp. Rusko 82
3.14 Čína 86

ZÁVĚR **91**

SUMMARY **96**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ **98**

PROJEKT DIPLOMOVÉ PRÁCE **120**

Seznam použitých zkratek

AU – African Union (Africká unie)

DPKO – Department of Peacekeeping Operations (Odbor mírových operací OSN)

ES – Evropské společenství

EU – Evropská unie

GAOR – General Assembly Official Records (Stenozáznamy z jednání Valného shromáždění)

G4 – Group of Four (Skupina čtyř)

HNZ – Hnutí nezúčastněných zemí

IOs – International Organizations

MO – Mezinárodní organizace

OAU – Organization of African Unity (Organizace africké jednoty)

OSN – Organizace spojených národů

RB – Rada bezpečnosti

SC – Security Council (Rada bezpečnosti)

SN – Společnost národů

VS – Valné shromáždění

UN – United Nations (Organizace spojených národů)

Úvod

Tématem této práce je problematika reformy Rady bezpečnosti OSN, orgánu, kterému byla v souladu s čl. 24 Charty – zakládajícího dokumentu OSN – svěřena základní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Pod pojmem „reforma Rady bezpečnosti“ se má na mysli úprava jejího složení tak, aby se z ní stala instituce, jež bude reflektovat realitu dnešního světa. Obecně je poukazováno na její celkovou nevyváženost, a to především z hlediska aritmetického a geografického. Aritmetické hledisko se týká toho, že od okamžiku svého vzniku se OSN rozrostla téměř čtyřikrát (z původních 51 členských zemí na dnešních 193), kdežto Rada bezpečnosti (RB) pouze minimálně (z 11 na 15 členů). Kromě toho došlo k výrazné proměně struktury členské základny OSN, a to v důsledku výrazného nárůstu počtu rozvojových zemí (zejména těch afro-asijských). Geografické hledisko se pak týká skutečnosti, že některé světové regiony jsou v RB zastoupeny nadměrně (jako např. Evropa), kdežto jiné zcela nedostatečně (to platí zejména pro Afriku a Latinskou Ameriku, jež nemají vůbec žádné zastoupení v kategorii stálých členů Rady). Proreformní snahy jsou pak orientovány na napravení tohoto pro většinu zemí nepříznivého stavu věcí.

V rámci debaty o reformě RB jsou řešeny otázky jako např. její budoucí velikost, zda by se její případné rozšíření mělo týkat obou kategorií členství (stálé a nestálé) či pouze jedné z nich, zda by mělo dojít k vytvoření zcela nové kategorie členů (např. v důsledku zavedení víceletého, leč pořád nestálého mandátu), zda by se mělo sáhnout na právo veta stávajících stálých členů (ve formě určitého omezení jeho používání, případně jeho úplného zrušení), zda by se mělo rozšířit na budoucí stálé členy (pakliže bude zachováno), zda by se členy Rady mohly stát i jiné subjekty, než jsou svrchované státy (zde se mají na mysli především regionální organizace), atd.

Reforma RB stojí v centru pozornosti států nepochybně díky faktu, že se jedná o nejmocnější součást organizační struktury OSN. Každý stát

se snaží prosadit svoji vizi reformované Rady, která bude co nejvíce v souladu s jeho zájmy. A právě v tom spočívá hlavní úskalí. Na jedné straně existence několika vzájemně protichůdných pozic, na straně druhé neochota z nich zásadně slevit. V rámci nyní již více než dvacet let trvající debaty jsme svědky neustále se opakujících prezentací pozic jednotlivých zájmových uskupení, které jsou doprovázeny neustále se opakujícími frázemi o potřebě reformovat RB. To je zatím to jediné, na čem se státy byly ochotné shodnout. V případě odpovědí na výše nastíněné otázky to již neplatí.

Cílem této práce je přiblížit politiku relevantních zemí vůči otázce reformy RB. Zkoumání bude založeno především na prohlášeních jejich velvyslanců při OSN, učiněných v průběhu diskusí o této problematice na půdě Valného shromáždění (VS). Na základě toho se pokusím prokázat výraznou názorovou propast, která mezi těmito zeměmi existuje a která tak brání uskutečnění reformy. Dříve, než se dostanu k jejich reálné politice, se pokusím rozpracovat jejich politiku z teoretického hlediska, konkrétně z hlediska neorealitické teorie zahraniční politiky. Jak známo, pro realistickou školu je nejdůležitější analýza moci. Proto se při výběru „relevantních zemí“ budu soustředit především na ty, jež jsou považovány za mocné. Vyberu je na základě jejich vlivného postavení v rámci OSN, resp. jejich mocenské dominance v rámci jednotlivých regionů. Státy, které disponují vlivným postavením v OSN jsou jednoznačně stálí členové její Rady bezpečnosti (Francie, Velká Británie, USA, Rusko, Čína). Druhou skupinu zemí určím v důsledku aplikace jistých kritérií moci, přičemž se budu snažit vyčlenit z každého regionu alespoň jednu zemi, která v něm mocensky převládá. Tyto země by si tak mohly teoreticky činit nárok na další stálá místa v Radě bezpečnosti, pakliže by měla být vytvořena. Jde konkrétně o Německo, Itálii, Indii, Japonsko, Brazílii a Jihoafrickou republiku.

V rámci rozpracování neorealistické teorie zahraniční politiky dospěji k dvěma rozdílným hypotézám. Ta první, jež vyplývá ze standardního neorealismu, bude klást důraz na nezájem příslušných zemí o otázku reformy RB. Jde o to, že tento neorealismus (reprezentovaný např. Kennethem Waltzem a Johnem J. Mearsheimerem) nepřipisuje

mezinárodním organizacím obecně příliš velký význam. Státy by měly usilovat především o zajištění své autonomie. Mezinárodní organizace jim říkají, jak se (ne)mají chovat, čímž do jisté míry omezují jejich svobodu jednat způsobem, který uznají za vhodný (tzn. jejich autonomii). Proto do nich nebudou vůbec vstupovat, případně vystoupí z těch, do kterých již vstoupily. Právě to jim diktuje politika autonomie.

Případ OSN však představuje výjimku z tohoto obecného pravidla. Jde o to, že případným opuštěním této konkrétní organizace by státy svoji autonomii nijak nezvýšily. V případě svého odchodu z ní by i jako její nečlenové nadále podléhaly zásadám, na kterých stojí (např. zákaz hrozby či použití síly). V případě jejich porušení by mohla Rada bezpečnosti přijmout opatření i vůči tomu porušiteli, který není členem OSN. Je tedy zřejmé, že by státy svým odchodem z OSN nic nezískaly, a proto se k takovému kroku neuchýlí. Nicméně jejich nezájem o to, co se děje v jejím rámci, bude i nadále trvat. Z hlediska standardního neorealismu je tedy otázka reformy RB zcela irelevantní, neboť se jedná o nevýznamný orgán nevýznamné mezinárodní organizace.

Hypotéza vyplývající z modifikovaného neorealismu bude naopak klást důraz na zájem příslušných zemí o otázku reformy RB. Podle tohoto neorealismu (reprezentovaného např. Stephenem Waltem) se budou snažit získat co možná největší vliv na ostatní země (tzv. politika vlivu). Mezinárodní organizace jsou v tomto kontextu velmi užitečnou entitou, neboť díky nim mohou takový vliv získat a následně uplatňovat. V případě OSN již některé země dosáhly toho nejvlivnějšího postavení, jakého v ní mohly dosáhnout. To je případ pěti stálých členů RB. Proto bude v jejich zájmu si jej udržet. Naproti tomu druhá skupina zemí se bude pokoušet jej teprve získat (potenciální stálí členové RB).

Hlavní výzkumnou otázkou této práce bude to, která ze dvou právě formulovaných hypotéz více odpovídá skutečné politice jedenácti výše vymezených zemí. Kromě úvodu a závěru je samotná práce členěna celkem do tří kapitol. V té první bude použita metoda deskripce, v rámci níž bude představena Rada bezpečnosti jako instituce. Konkrétně se zmíním o jejím složení, pravidlech rozhodování, (některých) funkcích a pravomocích, a v neposlední řadě o pravidlech její případné reformy.

Předmětem druhé kapitoly bude podrobné rozpracování neorealistické teorie zahraniční politiky a její aplikace na jedenáct mnou vybraných zemí. Na základě této aplikace pak určím, jaká bude jejich politika ve sféře reformy RB z hlediska standardního, resp. modifikovaného neorealismu. Použiji metodu dedukce, kdy z již existující teorie odvodím dvě hypotézy, vycházející ze dvou zmíněných neorealismů, jejichž (ne)platnost budu následně testovat. V třetí kapitole bude využita metoda analýzy, v rámci které přistoupím ke zkoumání politiky příslušných států v praxi. Důraz bude kladen především na období po konci studené války. Důvodem toho je jednak délka aktuální debaty o reformě RB, která probíhá nepřetržitě již od roku 1990. To představuje třikrát delší časový úsek než ten, který předcházel uskutečnění dosud jediné reformy v historii Rady bezpečnosti (1956-1963). Tím důležitějším je pak mnohem větší počet zdrojů, který je k danému období k dispozici. Samotná kapitola začíná nástinem úsilí o reformu RB od jejího vzniku po současnost. Poté již tuto kapitolu strukturuji na základě jednotlivých zemí. Obsahem závěru pak bude shrnutí toho nejpodstatnějšího, co vyplyne z analýzy, resp. odpověď na výše položenou výzkumnou otázku. Použity budou metody syntézy (v případě poznatků týkajících se politik jednotlivých zemí – společné rysy, resp. rozdíly) a komparace (teoretické poznatky vs. praktické poznatky).

Nyní několik slov k použité literatuře. Zcela převládá ta cizojazyčná. V rámci sekundární literatury dominují články v odborných časopisech, resp. tisku. Z mála monografií, které existují k tématu reformy RB, stojí za povšimnutí ta od Dimitrise Bourantonise z roku 2005. Autor v ní analyzoval vývoj úsilí o reformu Rady od okamžiku jejího založení až po rok 2000. Monografie z roku 2006, jejíž autorkou je Martina Šmuclerová, se dívá na příslušnou problematiku z mezinárodněprávní perspektivy. V neposlední řadě musím zmínit ještě jeden zdroj, který se již neřadí mezi monografie, nýbrž mezi sborníkové příspěvky. Je jím příspěvek Jonase von Freieslebena z roku 2008, v němž byl popsán vývoj reformního úsilí od počátku existence RB až do roku publikace tohoto příspěvku (se speciálním zaměřením na období po roce 2000, čímž časově doplňuje již zmíněného Bourantonise).

Zcela zásadním zdrojem pro druhou, teoreticky zaměřenou kapitolu, pro mě byl sborník statí, vydaný v roce 2001 Volkerem Rittbergerem. Ačkoliv ten se přímo nevěnuje problematice reformy RB (nýbrž zahraniční politice Německa v době před, resp. po jeho znovusjednocení), jedna z jeho statí se týká neorealistické teorie zahraniční politiky. Právě ta mně posloužila jako východisko pro moji analýzu.

K dispozici jsem měl taktéž primární literaturu. Tu tvoří relevantní dokumenty OSN, v rámci kterých jsou cenné především stenozáznamy z jednání VS, na kterých se probírala problematika reformy RB. Příspěvky jednotlivých delegátů pak nabízejí materiál, z něhož lze čerpat užitečné informace o postojích členských zemí OSN k dané otázce. Kromě stenozáznamů jsem využíval rovněž reformní návrhy, s nimiž přišli jednotliví relevantní aktéři.

1. Rada bezpečnosti a její význam v rámci OSN

Ještě než přistoupím k analýze reformy Rady bezpečnosti, je nezbytné tento orgán blíže představit. V rámci následující prezentace se zaměřím na její složení, pravidla rozhodování, a v neposlední řadě na některé z funkcí a pravomocí, kterými disponuje.

1.1 Členové Rady bezpečnosti OSN

RB je jedním ze šesti hlavních orgánů OSN.[1] Tvoří ji celkem 15 členů, z toho 5 stálých (Spojené státy americké, Ruská federace, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Francouzská republika a Čínská lidová republika) a 10 nestálých, které volí Valné shromáždění, a to na základě dvou kritérií. To první je definováno jako příspěvek uchazeče k udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, a k dalším cílům Organizace. To druhé odkazuje na „spravedlivé rozdělení po stránce zeměpisné.“[2] Funkční období nestálých členů je dvouleté, přičemž není možné jejich okamžité znovuzvolení.[3]

Protože Charta není ve výše zmíněném kritériu „spravedlivého rozdělení po stránce zeměpisné“ konkrétnější, rozhodli se stálí členové RB v roce 1946 upřesnit toto její ustanovení přijetím tzv. gentlemanské dohody, na jejímž základě byla až do pol. 60. let minulého století rozdělena nestálá křesla.[4] Jednalo se o neformální dohodu, která nebyla nikdy zveřejněna, nicméně o její existenci se vědělo. Některé z členských zemí OSN, které se cítily být tímto rozdělením znevýhodněné, její platnost nikdy neuznaly. Poukázaly především na

[1] Čl. 7 odst. 1 Charty OSN a Statutu Mezinárodního soudního dvora (dále jen Charta OSN), Informační centrum OSN v Praze, dostupné na http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf. (veškeré citace z Charty pocházejí z této internetové adresy)
[2] Čl. 23 odst. 1 Charty OSN.
[3] Čl. 23 odst. 2 Charty OSN.
[4] Je nutné zmínit, že původní počet nestálých míst byl šest. V roce 1965 se jejich počet zvýšil na deset. Podle gentlemanské dohody byla dvě místa přidělena latinskoamerickému regionu, po jednom pak Společenství národů, Blízkému východu, západní a východní Evropě. [Bourantonis, Dimitris (2005) The History and Politics of UN Security Council Reform. The Case for Adjustment in the Post-Cold War Era, Milton Park: Routledge, New York, s. 13]

skutečnost, že nebyla schválena VS jako jediným kompetentním orgánem a tudíž nezavazuje jeho členy. Ti se proto rozhodli obcházet tuto velmocenskou (a navíc tajnou) dohodu např. tím, že na místo, jež bylo vyhrazeno východní Evropě, opakovaně dosazovali nevýchodoevropské státy.[5] Tato situace byla nakonec vyřešena v roce 1963, kdy byla přijata rezoluce obsahující nové rozdělení nestálých míst, a to v souvislosti se zvýšením jejich počtu ze šesti na deset (viz níže).

1.2 Pravidla rozhodování v Radě bezpečnosti OSN

Rada bezpečnosti OSN přijímá rezoluce na základě třípětinové většiny svých členů, přičemž každý z nich má jeden hlas. To znamená, že k jejich přijetí je zapotřebí alespoň 9 z celkového počtu 15 hlasů. Čl. 27 Charty OSN rozlišuje dva typy otázek, o kterých se v RB rozhoduje. Jde o otázky procedurální, resp. neprocedurální. O otázkách procedurálních je rozhodováno na základě souhlasu devíti, a to jakýchkoli členů. O otázkách neprocedurálních (podstatných) rozhoduje Rada na základě stejného kvóra, nicméně s podmínkou, že musejí souhlasit rovněž všichni stálí členové.[6] V tomto posledně jmenovaném případě tak má každý ze stálých členů RB právo individuálně zablokovat rozhodovací proces (právo veta).

Nedlouho po vzniku OSN došlo k určitému posunu ve výkladu čl. 27, odst. 3 Charty, jenž je normativním základem veta. Podle toho původního byly jako uplatnění veta ze strany stálého člena RB chápány i situace, kdy se hlasování zdržel nebo se jej vůbec neúčastnil. Dnes tomu tak již není. Aby mohl stálý člen reálně zablokovat přijetí rezoluce (pakliže je rozhodováno o neprocedurální záležitosti), musí se zúčastnit hlasování a aktivně hlasovat proti ní.[7] Tato praxe se ukázala jako velmi užitečná. Např. v letech 1990-1996 bylo díky ní přijato celkem 27

[5] Bourantonis, D. (2005), ss. 13-14.
[6] Čl. 27 Charty OSN.
[7] Bílková, Veronika (2007) Když velmoci řeknou ne… Právo veta v Radě bezpečnosti OSN. *Mezinárodní politika*. 31(4): 21.

(neprocedurálních) rezolucí, pro něž nehlasovala Čína, a které by jinak nebyly přijaty, pokud by se dodržoval výklad původní.[8]

Privilegované postavení pěti vítězných velmocí z druhé světové války, spočívající v jejich stálém členství a právu veta, bylo kritizováno mnoha malými a středně velkými zeměmi již během konference Spojených národů, která předcházela podpisu Charty. Poukazovaly především na to, že tento jejich výjimečný status představuje neakceptovatelné porušení zásady suverénní rovnosti všech členů OSN (jedné ze zásad, na kterých je založena). Nicméně velmoci daly v této souvislosti zcela nepokrytě najevo, že úplné a bezpodmínečné přijetí jak stálého členství, tak práva veta je nezbytnou podmínkou jejich vstupu do OSN. Podle jejich mínění mělo veto zabránit poškození velmocenských vztahů v důsledku rezolucí přijatých proti vůli jedné (či více) z nich.[9] Jeho zavedení bylo chápáno „jako jistá kompenzace za odpovědnost, která byla v roce 1945 svěřena Radě bezpečnosti a jejím stálým členům“, přičemž „mělo sloužit jako určitý *štít* (kurzíva v originále – pozn. aut.) chránící stálé členy před tím, aby k prosazování obecných zájmů nedocházelo na úkor jejich individuálních potřeb.“[10]

Pro naplnění účelu, za kterým byla OSN založena – tedy udržení globálního míru a bezpečnosti - byla účast velmocí naprosto klíčová. Účastníci výše zmíněné konference nechtěli za žádných okolností dopustit, aby Organizace dopadla stejně jako Společnost národů (SN), její předchůdkyně z období mezi dvěma světovými válkami. S její existencí se totiž pojily dva typy problémů, a to politické a institucionální. Ty politické se týkaly neúčasti klíčových států v této organizaci, což ji velmi oslabovalo. Ty institucionální pak vyplývaly především ze skutečnosti, že každý členský stát SN disponoval právem

[8] Karns, Margaret P.; Mingst, Karen A. (2004) International Organizations. The Politics and Processes of Global Governance (Boulder – Colorado: Lynne Rienner Publishers), s. 111.
[9] Wouters, Jan; Ruys, Tom - Security Council Reform: A New Veto for a New Century? Egmont Paper No. 9, Royal Institute for International Relations, August 2005, s. 5, dostupné na http://www.egmontinstitute.be/paperegm/ep9.pdf. (2. 4. 2012)
[10] Bílková, V. (2007), s. 24.

veta.[11] Ukázalo se tedy jako nezbytné určitým způsobem motivovat velmoci k tomu, aby zůstaly součástí OSN. Jejich mimořádné postavení tak je nutné chápat jako nezbytnou daň za to, že Organizace nebude trpět stejnými nedostatky, kterými trpěla Společnost národů.

Požadavek jednomyslnosti tak, jak platil v éře Rady SN, byl v případě Rady bezpečnosti OSN odmítnut. Nicméně ne úplně, neboť byl zachován v případě stálých členů.[12] Je tedy jasně vidět, že zájem delegací menších států zastoupených na konferenci na účasti velmocí v OSN byl silnější než kritika příslušných privilegií. Nicméně je důležité zdůraznit, že právo veta nelze aplikovat vždy a za všech okolností. Čl. 27 Charty OSN specifikuje, že jej lze použít pouze na tzv. neprocedurální otázky, zatímco na ty procedurální nikoliv.[13] Problém s tím související je, že Charta neobsahuje žádný výčet toho či onoho typu otázek. Účastníci konference Spojených národů chtěli mít v této záležitosti jasno. Předložili proto některým velmocím dotazník, v němž se mj. dotkly potíží spojených s určením charakteru projednávané otázky. Jinými slovy šlo o to, zda je již na této úrovni možné uplatnit právo veta či nikoli. Respondenti odpověděli, že ano.[14] Tím se stálí členové dostali do pozice, kdy „nejen že mohou vetovat rozhodnutí Rady, ale mohou i určit otázku, kterou budou vetovat“.[15] Valné shromáždění se sice pokusilo v roce 1949 tento problém vyřešit přijetím rezoluce, jejíž příloha obsahovala výčet procedurálních otázek, nicméně tento pokus byl neúspěšný.[16] Jak poznamenala Veronika Bílková, pouze o některých záležitostech můžeme s jistotou říci, že spadají do jedné či druhé kategorie.[17]

[11] Kořan, Michal (2009) Versailleské uspořádání. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 323.
[12] Wouters, J.; Ruys, T. (2005), s. 25.
[13] Čl. 27 odst. 2 a 3 Charty OSN.
[14] Köchler, Hans (1991) The Voting Procedure in the United Nations Security Council (Vienna: International Progress Organization), ss. 12-13, dostupné na http://www.i-p-o.org/Koechler-Voting_Procedure-UN_Security_Council.pdf. (3. 4. 2012)
[15] Bílková, V. (2007), s. 21. V originále je použita kurzíva.
[16] Köchler, H. (1991), s. 15.
[17] Bílková, V. (2007), s. 21.

1.3 Funkce a pravomoci Rady bezpečnosti OSN

RB je považována za nejmocnější součást institucionální struktury OSN. Je tomu tak proto, že jí byla svěřena základní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, což představuje hlavní cíl této organizace. Dále pak z toho důvodu, že její rozhodnutí jsou pro všechny členské země závazná.[18] Jak v roce 1962 konstatoval v jednom ze svých poradních posudků Mezinárodní soudní dvůr, onu „základní odpovědnost" však nelze chápat jako výlučnou.[19] Kromě toho platí, že ne vše, co RB odsouhlasí, má právně závazný charakter. Ten mají především rezoluce mající formu rozhodnutí. Rada smí kromě nich přijímat ještě ty, jež mají „jen" formu doporučení. Ty již ale na rozdíl od rozhodnutí právně závazný charakter nemají.[20]

Mezi nejdůležitější pravomoci RB patří ty, které můžeme nalézt v článcích 39, resp. 42 Charty OSN.[21] Podle čl. 39 je to výhradně ona, kdo určuje, zda došlo k ohrožení či porušení míru nebo útočnému činu, a to zcela podle svého volného uvážení. V případě, že se její členové shodnou na tom, že k něčemu takovému skutečně došlo, mohou doporučit nebo rozhodnout o opatřeních, jež mají být učiněna k nápravě.[22] Podle čl. 42 pak mohou taková opatření zahrnovat i použití síly, a to v případě, že opatření mírnější povahy „nedostačovala anebo že se ukázala nedostatečnými".[23]

---

[18] Freiesleben, Jonas von – Reform of the Security Council. In: Freiesleben, Jonas von; Martinetti, Irene; Swart, Lydia; Yeboah, Nana (2008) Managing Change at the United Nations (New York: Center for UN Reform Education), s. 1, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/308.

[19] Certain expenses of the United Nations (Article 17, paragraph 2, of the Charter), Advisory Opinion of 20 July 1962: I.C.J. Reports 1962, s. 163, dostupné na http://www.icj-cij.org/docket/files/49/5259.pdf.

[20] Veronika Bílková k tomu poznamenává, že „to, jaký charakter konkrétní rezoluce má, je nutno dovodit z jejího textu." [Bílková, Veronika (2003) Sankce OSN z pohledu mezinárodního práva. *Mezinárodní politika*. 27(6): 14]

[21] Šmuclerová, Martina (2006) Reform of the United Nations Security Council. An International Law Perspective (Prague: Czech United Nations Association), s. 139.

[22] Čl. 39 Charty OSN.

[23] Čl. 42 Charty OSN. Pod opatření „mírnější povahy" spadají např. sankce, jež jsou vyhlášeny v souladu s článkem 41. [Bílková, V. (2003), s. 13]

Právě v možnosti legálního použití síly spočívá privilegované postavení Rady. V této sféře disponuje monopolem pouze a jen ona, neboť členským státům OSN je zapovězeno hrozit silou či ji použít ve vzájemných vztazích.[24] Na straně druhé jsou to právě tyto státy, na něž se Rada musí spolehnout ve chvíli, kdy je potřeba realizovat již přijaté rozhodnutí, a je-li to nezbytné, i za použití násilných prostředků. Příčinou toho je skutečnost, že nemá k dispozici vlastní ozbrojené síly.[25] Ty jí měly být původně poskytnuty jednotlivými členy OSN, a to na základě její výzvy a podle zvláštní dohody či dohod.[26] Nicméně žádná taková dohoda nebyla dosud uzavřena. Proto se v praxi začala uplatňovat zásada zmocnění, podle níž dává RB svolení k použití síly, nicméně ta je uplatňována konkrétními členskými státy.[27]

Nelze opomenout i to, že výše zmíněná donucovací opatření lze aplikovat jak na členské, tak i nečlenské státy OSN. Charta výslovně uvádí, že „Organizace zajistí, aby státy, které nejsou jejími členy, jednaly podle těchto zásad (tedy zásad, na kterých stojí OSN – pozn. aut.), pokud to bude nutné k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.“[28] Proto bylo možné již v roce 1950 zasáhnout proti Severní Koreji, tehdy nečlenovi, který nerespektoval zásadu nepoužití síly, když napadl Jižní Koreu, rovněž nečlena Organizace. Jak ale správně poznamenal Jan Ondřej, ustanovení o vynucování zásad OSN i vůči jejím nečlenům již není tolik praktické díky tomu, že až na několik málo výjimek jsou v OSN všechny státy světa.[29]

---

[24] Existují však dvě výjimky z tohoto obecného pravidla. Tou první je právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu v případě ozbrojeného útoku. Druhá spočívá v možnosti intervence na žádost určitého státu. [Rittberger, Volker; Zangl, Bernhard (2006) International Organizations. Polity, Politics and Policies (New York: Palgrave MacMillan), s. 127]

[25] Rittberger, V.; Zangl, B. (2006), s. 131.

[26] Čl. 43 odst. 1 Charty OSN.

[27] Jako příklad bývá uváděn zásah proti Iráku z roku 1991, a to v reakci na jeho vpád do Kuvajtu. Poté, co se Irák odmítl podřídit rezoluci RB, která jej vyzývala k okamžitému a bezpodmínečnému odchodu z kuvajtského území, rozhodla se Rada zplnomocnit mezinárodní společenství států k vojenskému zásahu vůči agresorovi. [Ondřej, Jan (2007) Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.), ss. 233-234]

[28] Čl. 2 odst. 6 Charty OSN.

[29] Ondřej, Jan (2003) Sankční (donucovací) opatření s použitím síly v mezinárodní politice. *Mezinárodní politika*. 27(6): 5-6.

1.4 Pravidla reformy Rady bezpečnosti OSN

Radu bezpečnosti lze reformovat dvěma způsoby. Jednak tím, že se novelizují příslušná ustanovení Charty OSN. Do této kategorie spadají např. změna celkového počtu jejích členů (a s tím související změna minimálního počtu hlasů nutného pro přijetí jejích rezolucí), nebo např. úpravy v institutu veta (kompletní zrušení či omezení rozsahu jeho aplikovatelnosti). Kromě toho lze k příslušným změnám dospět i bez nutnosti zásahu do Charty. Sem spadá např. přerozdělení nestálých míst mezi jednotlivé světové regiony[30] za podmínky, že jejich počet zůstane konstantní (v opačném případě by již bylo Chartu nutné novelizovat).

Co se týče změn Charty, existují celkem dvě procedury, jak k nim dospět. První z nich je obsažena v čl. 108. Podle něj musí určitá novelizace získat dvoutřetinovou podporu členů VS, a následně stejně vysokou podporu ze strany členských zemí OSN ve fázi ratifikace. Je přitom nezbytné, aby ji ratifikovali i všichni stálí členové.[31] Ti tak sice mohou být přehlasováni na půdě VS, ale v průběhu ratifikačního procesu je už obejít nelze. Procedura č. 2 je popsána v čl. 109. Ten předpokládá svolání všeobecné konference členů OSN, a to za účelem přezkumu Charty. Každý návrh, který vzejde z této konference, pak podléhá stejným požadavkům, jaké jsou obsaženy v článku 108 (tj. 2/3 hlasů členů všeobecné konference, přičemž každý z nich má jeden hlas, resp. následná ratifikace dvěma třetinami členů OSN, včetně pěti stálých členů RB).[32]

Můžeme tedy vidět, že i v oblasti reformy RB mohou stálí členové uplatnit svoje veto. Jinými slovy mohou zmařit každé úsilí v této sféře, pakliže se tak rozhodnou učinit. Logicky se tedy nabízí otázka, zda není poněkud zbytečné přijímat návrh, který sice má podporu dvou třetin VS, resp. všeobecné konference, ale ne podporu pětice stálých členů Rady. Jak uvidíme níže, touto logikou se řídily některé země např. v roce 1960,

[30] Luck, Edward C. (2003) Reforming the United Nations: Lessons from a History in Progress, International Relations Studies and the United Nations Occasional Papers No. 1, Academic Council of the United Nations, s. 7, dostupné na http://www.reformwatch.net/fitxers/58.pdf. (21. 2. 2012)
[31] Čl. 108 Charty OSN.

kdy se nakonec rozhodly nepodpořit jeden z návrhů, přičemž tak učinily v reakci na prohlášení Sovětského svazu, že jej nemá v úmyslu ratifikovat.[33] Hrozba vetem zaúčinkovala. Nicméně o několik let později se již minula účinkem. Navzdory reálnému nebezpečí, že nemusí být nakonec ratifikována, byla VS přijata rezoluce, jež představuje dodnes jedinou formální reformu v historii Rady bezpečnosti.[34] Nicméně dříve, než přistoupím k analýze faktů týkajících se dosavadního reformního úsilí, popíšu přístup jednotlivých států k tomuto problému z teoretického hlediska, konkrétně z hlediska (neo)realistického.

[32] Čl. 109 odst. 1 a odst. 2 Charty OSN.
[33] Bourantonis, D. (2005), s. 19.
[34] Ronzitti, Natalino - The Reform of the UN Security Council, Istituto Affari Internazionali (IAI), Documenti IAI 1013, July 2010, s. 4, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/IAI_Report_1.pdf. (16. 2. 2012)

2. Přístupy členských států OSN k otázce reformy její Rady bezpečnosti podle neorealismu a jeho modifikované verze

2.1 Klasický realismus a jeho pohled na mezinárodní organizace

Mezinárodní instituce, mezi něž jsou řazeny i mezinárodní organizace (MO), jsou definovány jako „trvalé soubory pravidel, která vymezují, jakým způsobem by aktéři v MV měli jednat.“[35] Klasický realismus je obecně nepokládá za příliš významné aktéry. To, jakým způsobem je na ně nahlíženo z této perspektivy, nám přibližuje vlivný představitel klasického realismu Hans Morgenthau. Pro něj těmi nejdůležitějšími aktéry v mezinárodních vztazích (MV) jsou národní státy. Jejich společnou vlastností je přitom úsilí o získání co možná největší moci (viz koncept zájmu definovaného z hlediska moci jako jeden z šesti principů politického realismu – pozn. aut.). Mezinárodní politika se dá charakterizovat jako aréna, v níž probíhá neustálý boj o moc mezi jednotlivými zeměmi (tak jako v politice vnitrostátní probíhá podobný boj mezi politickými stranami – pozn. aut.). V jeho kontextu je tedy nutné chápat význam, který jednotlivé státy přikládají MO. Stručně řečeno, budou jej posuzovat z hlediska cíle, o který jim jde především, tedy zisk, udržení a navýšení moci.[36]

Morgenthau sice uznal, že MO mají své místo v mezinárodních vztazích, nicméně dal si pozor na to, aby příliš nezveličil jejich význam. Příčin pesimismu realistů je hned několik. Jedna z nich má co dělat s neblahou historickou zkušeností se Společností národů, meziválečnou předchůdkyní dnešní OSN. Bylo jí konkrétně vytýkáno, že nebyla s to zabránit agresorům jako Hitler či Mussolini v jejich výbojích, a nakonec ani vypuknutí druhé světové války.[37] Tato zkušenost se pak nutně

[35] Karlas, Jan (2009) Mezinárodní instituce. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 149.
[36] Archer, Clive (1992) International Organizations (London: Routledge), ss. 81-82. Pro úplnost dodávám, že Morgenthau se zabýval pouze mezivládními MO. [Archer, C. (1992), ss. 84-85]
[37] Archer, C. (1992), ss. 84-85.

odrazila v realistickém pohledu nejen na tuto konkrétní organizaci, ale rovněž na MO obecně.

Další realistická námitka se týkala jejich schopnosti vynucovat dodržování pravidel, na kterých se aktéři předtím dohodli. Skutečností je, že organizace nedisponují ničím, čím by státy přinutily k tomu, aby se těmito pravidly skutečně řídily. I proto nemohou významnějším způsobem ovlivnit to, jak státy jednají.[38] Právě na tuto skutečnost upozornil Morgenthau. Ten dále dodal, že i když nakonec dojde k pokusu vynutit si respekt států vůči dohodnutým pravidlům chování, ne vždy lze toto vynucování pokládat za efektivní.[39]

Zásadní roli v realistickém uvažování o významu MO hraje jejich pohled na možnost navázání a následného udržení spolupráce mezi státy. Je to důležité vzhledem k faktu, že za hlavní obecnou funkci MO je považováno zvyšování její efektivity.[40] Obecně řečeno, realisté jsou vůči takové možnosti velmi skeptičtí. Hlavní překážku vidí v již zmiňovaném mocenském boji mezi státy jakožto permanentnímu rysu MV. Podle nich je možné navázat spolupráci teprve za situace, kdy v mezinárodním systému existuje natolik silný stát, nebo-li hegemon, jenž je ochoten využít svého postavení k jejímu prosazení a udržení. Pakliže se takový hegemon nevyskytuje, vyhlídky na realizaci mezistátní spolupráce jsou minimální.[41]

Nicméně realisté nepopírají to, že k mezistátní spolupráci čas od času dochází. Za jednu z jejích nejběžnějších forem jsou považovány vojenské aliance, které jsou vytvářeny za účelem posílení bezpečnosti

[38] Karns, M. P.; Mingst, K. A. (2004), s. 46.
[39] Morgenthau mluvil o problému dodržování pravidel a jejich vymáhání s ohledem na zakládající dokumenty Společnosti národů, resp. OSN. [Archer, C. (1992), s. 82] Podle J. Mearsheimera (který však není řazen mezi klasické realisty, nýbrž mezi neorealisty) nelze mezinárodní instituce považovat za jakousi formu světové vlády. To, zda státy budou nebo nebudou dodržovat dohodnutá pravidla, závisí zcela na jejich svobodném rozhodnutí. [Mearsheimer, John J. (Winter 1994-1995) The False Promise of International Institutions. *International Security*. 19(3): 9]
[40] Karlas, Jan (2009) Mezinárodní organizace. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 155.
[41] Kořan, Michal (2009) Spolupráce v MV. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 263. Neorealista John J. Mearsheimer zase vidí příčinu nemožnosti navázání déletrvající spolupráce mezi státy v obavě ze vzájemného podvádění (nebo-li v obavě z nedodržení slibu spolupráce), a ve způsobu, jakým nahlížejí na zisky z případné spolupráce. Podle něj

jednotlivých účastníků, a to v reakci na výskyt hrozby ze strany jiného státu, či aliance států.[42] Takto vymezená spolupráce je však pouze krátkodobého charakteru. Závisí výhradně na existenci společného nepřítele, přičemž ten nemusí být nepřítelem věčným (stejně tak dosavadní spojenci nemusejí být spojenci věčnými). Jak píše John J. Mearsheimer, aliance jsou pouze dočasnými sňatky z rozumu, které státy mezi sebou uzavírají, přičemž platí, že dnešní alianční partner se může stát zítřejším nepřítelem, zatímco dnešní nepřítel se může stát zítřejším aliančním partnerem.[43]

Realisté mají sklon pohlížet na MO jako na pouhé nástroje v rukou států.[44] Především velmoci je podle jejich názoru využívají k tomu, aby mohli efektivnějším způsobem uplatňovat mocenskou politiku.[45] V literatuře můžeme nalézt příklady některých organizací, jež byly v minulosti využity tou či onou mocností ke sledování vlastních mocenských zájmů. V souvislosti s tématem této práce se jeví jako nejzajímavější příklad OSN. Ta je jako nástroj charakterizována především s ohledem na počáteční období své existence (2. pol. 40. let, resp. 1. pol. 50. let), konkrétně jako nástroj v rukou Spojených států amerických. Američané se totiž mohli spolehnout na většinu jak ve Valném shromáždění, tak v Radě bezpečnosti (samozřejmě nelze opomenout existenci sovětského veta, která tuto výhodu často eliminovala). Kromě toho se mohly spolehnout na generálního tajemníka s prozápadními sympatiemi. Tato příznivá konfigurace však přestala

---

státy primárně usilují o to, aby ty ostatní neměly větší zisky ze spolupráce než ony samy. [Mearsheimer, John J. (Winter 1994-1995), ss. 12-13]

[42] Střítecký, Vít (2009) Aliance. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 16-17.

[43] Mearsheimer, John J. (Winter 1994-1995), s. 11. V jiném svém článku, jehož předmětem byla analýza důsledků konce studené války na evropský kontinent, Mearsheimer předpověděl, že dojde k rozpadu Organizace severoatlantické smlouvy (NATO), a to v souvislosti s rozpadem Sovětského svazu, který pro ni představoval hlavní nebezpečí. Právě to přitom bylo hlavním pojítkem států v ní sdružených. [Mearsheimer, John J. (Summer 1990) Back to the Future: Instability in Europe after the Cold War. *International Security*. 15(1): 52]

[44] Karns, M. P.; Mingst, K. A. (2004), s. 46.

[45] Rittberger, V.; Zangl, B. (2006), s. 15.

existovat po roce 1955, kdy došlo nejen k podstatnému navýšení členské základny Organizace, ale také k proměně jejího složení.[46]

2.2 Neorealistický pohled na význam OSN

Na rozdíl od klasického realismu, který připouští určitou míru relevance MO pro státy (pakliže jim členství v nich pomůže uchovat, resp. zvýšit moc), neorealismus nepřipouští ani tu nejmenší míru důležitosti. Primárním cílem států by podle něj mělo být zajištění vlastní bezpečnosti, ve smyslu ochrany územní celistvosti a politické nezávislosti na ostatních státech.[47] V rámci neorealismu dochází k určitému posunu v chápání moci, pro realisty vůbec nejdůležitější veličiny v mezinárodních vztazích.[48] Jestliže klasičtí realisté považují zisk moci a její neustálé hromadění za cíl sám o sobě, neorealisté na ni pohlížejí jako na „pouhý" prostředek k dosažení jiného cíle, kterým je, jak již bylo zmíněno, zajištění bezpečnosti.[49] Neorealisté nepopírají, že státy usilují i o jiné cíle (např. o prosperitu), nicméně bezpečnost státu musí být vždy na prvním místě.[50]

To, jakým způsobem neorealisté posuzují význam OSN, je možné vyvodit z kritiky konceptu kolektivní bezpečnosti (KB) ze strany jednoho z představitelů neorealismu Johna J. Mearsheimera. Tato kritika je v podstatě namířena vůči OSN, neboť ta je ztělesněním KB v praxi. Jak se dozvíme v příslušném hesle Encyklopedie mezinárodních vztahů, kolektivní bezpečnost „zachycuje takové uspořádání bezpečnostních vztahů mezi státy, ve kterém je každý individuální stát spoluodpovědný

[46] Archer, C. (1992), ss. 136-138. Kromě tohoto konkrétního příkladu mezinárodní organizace jako nástroje nabízí Archer ještě jeden, a to Evropské společenství. Skrze něj mohla Francie regulovat pokojný hospodářský a politický vývoj Spolkové republiky Německo a současně získat její podporu pro svoje zemědělství. Němci zase využili Společenství k získání přístupu na trhy ostatních členských zemí, a k zaujetí místa v komunitě národů po své porážce ve druhé světové válce. Je však nutné upozornit, že Společenství nehrálo pouze tuto roli. Nelze tedy na něj nahlížet pouze jako na nástroj. [Archer, C. (1992), ss. 157-158]

[47] Mearsheimer, John J. (2007) Structural Realism. In: Dunne, Tim; Kurki, Milja; Smith, Steve (ed.) International Relations Theories. Discipline and Diversity (Oxford: Oxford University Press), s. 74.

[48] Drulák, Petr (2009) Moc v MV. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 179.

[49] Mearsheimer, John J. (2007), s. 72.

za bezpečnost ostatních a zároveň jeho vlastní bezpečnost závisí na schopnosti mezinárodního společenství kolektivně řešit bezpečnostní krize.“[51] Zmínky o spoluodpovědnosti za bezpečnost ostatních států, resp. o závislosti vlastní bezpečnosti na nich, jsou pro neorealisty zcela nepřijatelné. Hlavní faktor, který podle Mearsheimerova názoru určuje chování jednotlivých zemí vůči sobě navzájem, je velmi nízká míra vzájemné důvěry. Jeden stát se bojí druhého, není si jistý ani jeho současnými, ani jeho budoucími úmysly, a to proto, že je nelze s jistotou určit. Jeho největší obavou je, že by onen druhý stát mohl mít schopnost a motiv jej napadnout. Situaci navíc zhoršuje skutečnost, že v systému neexistuje žádný subjekt, který by mu zaručil ochranu v případě hrozícího nebezpečí. Takto nastavený anarchický mezinárodní systém jej pak nutí k tomu, aby se v rámci zabezpečení vlastní existence spolehl výlučně na sebe. Není pak jiná možnost, než upřednostnit svoje zájmy před zájmy ostatních, před zájmem mezinárodního společenství států jako celku.[52]

Cílem KB (a mezinárodních institucí ji ztělesňujících) je naproti tomu přimět státy k tomu, aby se chovaly v souladu se třemi normami, které lze označit jako „antirealistické“. Podle první normy by se měly zříci použití síly za účelem změny statu quo, a veškeré svoje spory řešit zásadně mírovou cestou. Změna statu quo je přípustná jen tehdy, pokud se k ní dospěje nenásilnými prostředky (např. jednáním). Podle druhé normy by se v případě, že se určitá země odhodlá ilegálně použít sílu, měly všechny ostatní automaticky a společně takovému agresorovi postavit, a to kdykoliv a kdekoliv. Podle poslední normy by si státy měly vzájemně důvěřovat v tom, že obě zmíněné normy dodrží. Pakliže si nebudou důvěřovat (jako že si nedůvěřují ve světě, jak jej popisují realisté), KB nemůže fungovat.[53]

---

[50] Mearsheimer, John J. (2007), s. 74.
[51] Beneš, Vít (2009) Kolektivní bezpečnost. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 118.
[52] Mearsheimer, John J. (2007), s. 74. Je nutné zdůraznit, že Mearsheimer hovoří především o velmocích, jež považuje za hlavní aktéry světové politiky. [Mearsheimer, John J. (2007), s. 73]
[53] Mearsheimer, John J. (Winter 1994-1995), ss. 28-30.

Zmínka o nutnosti mezistátní důvěry je přitom zcela zásadní. Podíváme-li se na éru mezi dvěma světovými válkami, zjistíme, že mezi státy docházelo opakovaně k uzavírání paktů o vzájemné pomoci, a to navzdory tomu, že byl prostřednictvím Společnosti národů zaveden systém kolektivní bezpečnosti. Jak napsal Georg Schwarzenberger ve své knize *Mocenská politika*, potřeba jejich uzavírání byla jasným důkazem toho, že si členové SN vzájemně nedůvěřovaly v tom, že budou ctít svoje závazky podle Paktu, zakládajícího dokumentu Společnosti (včetně dodržení zákazu použití síly za účelem změny statu quo, resp. povinnosti řešit vzájemné spory pokojnými prostředky). Podle jeho názoru tak jejich existence představovala nejviditelnější popření projektu kolektivní bezpečnosti.[54]

Stejný názor zastává s ohledem na vývoj po roce 1945 i Alvin LeRoy Bennett. Podle něj by žádných vojenských aliancí typu NATO či Varšavské smlouvy nebylo zapotřebí, jestliže by existovala důvěra mezi všemi účastníky KB v to, že budou bezvýhradně respektovat svoje závazky, jež pro ně vyplývají z Charty. Na otázku, zda-li je existence takových aliancí slučitelná s duchem Charty OSN, Bennett odpověděl, že nikoliv, a to navzdory prohlášením těch, kdo je zakládali.[55]

2.3 Neorealismus a jeho modifikovaná verze: autonomie versus vliv

V předchozí podkapitole bylo řečeno, že podle neorealismu by základním zahraničněpolitickým cílem všech zemí bez rozdílu mělo být úsilí o zajištění bezpečnosti. Je to dáno tím, že v mezinárodním systému neexistuje nikdo, kdo by jim pomohl v případě, že by se ocitly v ohrožení. Proto si musejí v této sféře pomoci sami a nespoléhat se na sliby ostatních, že je nenapadnou. Podle Kennetha Waltze, dalšího významného představitele neorealismu, je pro určitý stát největším nebezpečím to, pokud se v systému vyskytuje stát (či uskupení států),

[54] Archer, C. (1992), s. 79.
[55] Ti se při jejich zformování odvolávali např. na ustanovení článku 51 Charty OSN o právu na individuální či kolektivní sebeobranu. [Bennett, Alvin LeRoy (1991) International Organizations. Principles and Issues (Englewood Cliffs: Prentice-Hall), s. 233]

který je mocnější než je on sám. Pak musí počítat s eventualitou svého napadení (nebo-li s naplněním nejhoršího možného scénáře), a podle toho přijmout příslušná opatření.[56]

Klíčovým pojmem pro neorealisty je „autonomie“, který je úzce spjat s pojmem „bezpečnost“. Autonomie je chápána jako *de facto* (a ne pouze formální) nezávislost jednoho aktéra na aktérech ostatních (např. státech či mezinárodních institucích). Čím méně je omezena schopnost určitého státu jednat nezávisle na ostatních, tím více je pak autonomní.[57] Za jedinou racionální zahraniční politiku pokládají neorealisté takovou, jež neohrožuje státní autonomii.[58]

Jenže ne všichni neorealisté by souhlasili se vším, co bylo řečeno v předchozích dvou odstavcích. Mám zde na mysli ty, jež spadají do kategorie „modifikovaný neorealismus“ (např. Robert Gilpin či Stephen Walt). Poukazují na to, že anarchická povaha mezinárodního systému (tj. neexistence subjektu, který by státům pomohl v okamžiku jejich ohrožení) nemusí mít vždy takové důsledky pro chování jednotlivých států, o jakých hovoří neorealisté Waltz a Mearsheimer (s ohledem na posledně zmíněné budu dále v textu používat výrazů „standardní neorealismus“ či „standardní verze neorealismu“). Podle standardní verze neorealismu již samotná možnost použití síly nutí státy se chovat tak, jako by k tomu mělo skutečně dojít. Veškeré svoje kroky by tedy měly této realitě podřídit. Naproti tomu modifikovaná verze říká, že nejen anarchická povaha mezinárodního systému, ale také další faktory, mají vliv na to, jakým způsobem se státy zachovají. Podle ní nerozhoduje ani tak možnost použití síly, jako spíše pravděpodobnost toho, že bude skutečně použita. K vysvětlení pravděpodobnosti útoku státu A na stát B nestačí pouhé odvolání se na tvrzení, že stát A je mocnější než stát B, a že tudíž bude v pokušení této své výhody náležitě využít. Např. v rámci

[56] Baumann, Rainer; Rittberger, Volker; Wagner, Wolfgang (2001) Neorealist foreign policy theory. In: Rittberger, Volker (ed.) German foreign policy since unification. Theories and case studies (Manchester: Manchester University), s. 54. Christopher Layne připouští, že státy někdy podceňují nezbytnost chránit se vůči mocnějším státům. Nicméně zdůraznil, že v takovém případě to pro ně bude mít negativní důsledky, včetně možnosti jejich úplného zničení. [Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 38]

[57] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 39.

[58] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 54.

analýzy S. Walta hraje podstatnou roli při určování pravděpodobnosti ozbrojeného útoku geografický faktor, tedy zeměpisná vzdálenost mezi potenciálním agresorem a jeho potenciální obětí. Walt přímo říká, že určitý stát nemusí nutně považovat jiný, vůči němu mocnější stát, za zavážnou hrozbu, pakliže se jeho území nachází dostatečně daleko.

Ekonomický faktor zase hraje zásadní úlohu v analýze R. Gilpina. Podle něj se musí zodpovědět otázka, zda se určitému státu vyplatí použít sílu vůči jinému, či nikoliv. Poukazuje např. na to, že náklady spojené s případnou územní expanzí jsou vysoké zejména u ekonomicky vyspělejších zemí, jež jsou značně integrovány do globální ekonomiky. Stát, je-li obklopen právě takovými státy, pak bude v daleko menším nebezpečí než ten, jehož sousedé usoudí, že se vůči němu vyplatí použít sílu.[59]

Podle modifikované verze neorealismu nemusí být jedinou racionální zahraniční politikou států ta, jejímž cílem je maximální možná míra autonomie (autonomy-seeking policy), jak by tvrdila jeho standardní verze. Za určitých okolností může být za racionální označena i taková politika, která nebude směřovat k co největší autonomii, nýbrž k co největšímu vlivu (influence-seeking policy). Určitý stát si může dovolit uplatňovat politiku vlivu, pakliže vyhodnotí, že existuje malá pravděpodobnost toho, že bude vojensky atakován. Pak může být ochoten obětovat část své autonomie výměnou za podstatné zisky ve sféře vlivu.[60]

2.3.1 Role mezinárodních organizací v rámci politik autonomie, resp. vlivu

Role MO v rámci dvou výše zmíněných politik je zcela odlišná. Jak již víme, cílem politiky autonomie je udržení, resp. posílení státní nezávislosti na ostatních aktérech. Na MO se v tomto kontextu nahlíží

[59] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), ss. 54-56.
[60] Rittberger, Volker (2004) Approaches to the Study of Foreign Policy Derived from International Relations Theories. Tübinger Arbeitspapiere zur Internationalen Politik und Friedensforschung, No. 46, s. 14, dostupné na http://tobias-lib.uni-tuebingen.de/volltexte/2005/1617/pdf/tap46.pdf. (6. 9. 2012)

jako na entitu, která (v té či oné míře) takovou nezávislost omezuje.[61] Proto bývá odchod z nich obecně považován za jeden z projevů této politiky. Stát, který se rozhodne opustit mezinárodní organizaci, je posléze zproštěn všech povinností, jež mu vyplývaly z členství.[62] Nicméně existuje jedna výjimka z tohoto pravidla, kterou je právě OSN. Jak známo, rozhodnutí její Rady bezpečnosti jsou závazná pro členy i nečleny této globální organizace. Tím, že by z ní státy vystoupily, by si více uškodily, než pomohly. Na jedné straně by totiž i nadále podléhaly rozhodnutím Rady, na straně druhé by se ale zbavily možnosti podílet se na rozhodovacím procesu.[63] To, co jsem nyní zmínil, má zcela zásadní vliv na formulaci hypotézy vyplývající ze standardní verze neorealismu.

Co se týče politiky vlivu, jsou MO považovány za nejdůležitější arénu, v níž může být tento druh politiky uplatňován.[64] Za účelem zvýšení svého vlivu se státy budou snažit získat co možná největší podíl na celkovém počtu křesel či hlasů v jejich orgánech. V centru jejich pozornosti budou ty orgány, které mají mimořádné postavení v rámci organizační struktury té či oné mezinárodní organizace.[65] Z toho vyplývá, že podle modifikované verze neorealismu budou ve vztahu k OSN usilovat státy o co nejlepší pozici v její Radě bezpečnosti, a to s ohledem na fakt, že je považována za nejmocnější součást organizační struktury OSN. Z pochopitelných příčin nebudou usilovat o zvýšení svého podílu na celkovém počtu křesel či hlasů, neboť v RB platí pravidlo jeden stát-jedno křeslo, resp. jeden stát-jeden hlas (na rozdíl od např. Rady EU). Nicméně mohou svůj vliv v ní zvýšit prostřednictvím získání stálého členství, které by bylo v ideálním případě doprovázeno udělením práva veta.

[61] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 45.
[62] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 50.
[63] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 51.
[64] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 47.
[65] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 51.

2.3.2 Vymezení jednotlivých relevantních aktérů a jejich strategií ve sféře reformy Rady bezpečnosti OSN

Dříve, než odpovím na otázku, jak budou vypadat konkrétní strategie jednotlivých relevantních aktérů, je nutné tyto aktéry určit. Obecně bychom mohli rozdělit členské země OSN na stálé členy její Rady bezpečnosti, a na ty „ostatní“, nebo-li řadové členy, kteří se mohou čas od času ucházet o nestálé místo v tomto orgánu.

Co se týče stálých členů RB, jejich společný zájem na zachování statu quo vyplývá z jejich mimořádného postavení v rámci OSN. Tento jejich zájem by se dal shrnout následovně: nejlepší reforma je žádná reforma. Je tomu tak proto, že již v roce 1945 dosáhli té nejlepší možné pozice, jaké mohli dosáhnout. Dnes již nemohou nic získat, pouze ztratit. Tak např. v důsledku rozšíření členské základny Rady by muselo zároveň dojít k navýšení kvóra pro přijímání jejích rezolucí. To by znamenalo, že by stálí členové RB museli vynaložit větší úsilí v okamžiku, kdy by chtěli prosadit jejich přijetí. Pakliže by RB byla rozšířena z 15 na 20 členů, bylo by třeba získat dalších alespoň 11 hlasů, namísto nynějších 8 (při zachování současné hranice 60 procent všech hlasů).

Na otázku, jak velký zásah do institutu veta by byli ochotni stálí členové RB tolerovat, by realisté odpověděli, že žádný. Pro stálé členy Rady představuje veto hlavní zdroj jejich mezinárodního vlivu, který mohou v krajním případě použít k zabránění přijetí rezolucí, které jsou neslučitelné s jejich národními zájmy.[66] Je důležité podtrhnout, že v případě zájmu na nepřijetí konkrétní rezoluce, již nepotřebují nikoho dalšího k tomu, aby se jim to podařilo. Existence této výsady z nich zkrátka činí nesmírně vlivné aktéry světové politiky. V jejich společném zájmu tedy bude (alespoň teoreticky) zabránit implementaci jakéhokoliv reformního návrhu, který by požadoval úplné zrušení práva veta, resp. omezení jeho používání.

[66] Bourantonis, D. (2005), s. 70.

Zcela opačný bude přístup řadových členů OSN. Na rozdíl od stálých členů RB jsou v situaci, kdy nemají co ztratit, ale pouze získat. Jakákoliv uskutečněná reforma by pro ně znamenala jistý krok vpřed. V rámci této druhé skupiny zemí, zahrnující téměř celou členskou základnu Organizace (dnes 188 států), je však nutné určit země, které by si mohly činit teoreticky nárok na stálé členství. V tomto kontextu je důležité zdůraznit, že dva výše analyzované typy politik - tj. politika autonomie, resp. vlivu - jsou především mocenskými politikami. Jinými slovy, budou je uplatňovat především ty státy, které se nacházejí vysoko na mocenském žebříčku. Třebaže sklon je realizovat je u všech států stejný bez rozdílu, pravděpodobnost jejich úspěšnosti bude větší u mocnějších zemí. Platí, že čím je silnější mocenská pozice státu v rámci mezinárodního systému, tím více bude jeho zahraniční politika charakterizována jako mocenská, tj. orientovaná na dosažení co největší autonomie, resp. co největšího vlivu.[67]

Jaké státy by si tedy mohly podle modifikované verze neorealismu činit nárok na rovnocenné postavení s USA, Velkou Británií, Francií, Ruskem a Čínou? Především ty, které mají nad ostatními mocenskou převahu, a to přinejmenším v regionálním kontextu. Na základě aplikace kritérií moci se pokusím identifikovat v rámci každého regionu světa alespoň jeden stát, který by si mohl teoreticky takový nárok činit. Neorealisté obecně přikládají zvláštní význam ekonomické a vojenské síle státu jakožto klíčovým složkám jeho moci. Za jednotlivé ukazatele moci bývají považovány výše hrubého národního produktu (ekonomický indikátor), resp. velikost vojenských výdajů, velikost ozbrojených sil, měřená především počtem aktivně sloužících vojáků, a vlastnictví jaderných zbraní (vojenské indikátory). Za neméně důležitou složku státní moci je považováno obyvatelstvo. Lidnatost je důležitá z hlediska toho, kolik lidí může být mobilizováno v případě hrozícího válečného konfliktu (buď jako dělníci v továrnách na výrobu zbraní a munice, nebo jako vojáci).[68]

[67] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 42; ss. 47-48.
[68] Baumann, R.; Rittberger, V.; Wagner, W. (2001), s. 44.

V rámci Evropy zcela jasně dominují Německo a Itálie, a to nejen z ekonomického, ale částečně i z vojenského hlediska. Co se týče jejich ekonomického významu, je nutné připomenout, že obě země jsou součástí G8, tedy uskupení osmi států s téměř padesátiprocentním podílem na celosvětovém hrubém domácím produktu (HDP). Z hlediska vojenských ukazatelů rovněž nezůstávají pozadu. V případě výdajů na zbrojení bychom je nalezli na prvním (Německo), resp. na druhém místě (Itálie). V případě počtu aktivně sloužících vojáků má z obou zemí výraznou převahu Itálie (oproti Německu to činí téměř dvojnásobek, v celoevropském srovnání je to 2. místo za Tureckem). Německo má zase výrazně navrch v počtu obyvatel jako vůbec nejlidnatější evropský stát.

V Asii lze za nejpravděpodobnější adepty stálého členství označit Indii a Japonsko. Zejména Indie disponuje primátem hned ve dvou kritériích (populace a počet vojáků v aktivní službě), přičemž pozadu nezůstává ani co se týče vojenských výdajů (2. místo za Japonskem). Kromě toho je jedním ze tří států – nestálých členů Rady bezpečnosti, které jsou součástí tzv. jaderného klubu. V neposlední řadě nelze opomenout její ekonomický potenciál. Indie je součástí G20, tedy skupiny dvaceti zemí s téměř devadesátiprocentním podílem na globálním HDP. V případě Japonska se jedná o jednu z nejvyspělejších zemí světa, což je vyjádřeno i jeho členstvím v G8. S ohledem na vojenské ukazatele vyniká především ve výdajích na armádu, kde se nachází hned na prvním místě (samozřejmě bez započtení Číny).

V latinskoamerickém regionu je zcela jednoznačná pozice Brazílie, která zaujímá 1. místo ve všech výše zmíněných kritériích, vyjma vlastnictví jaderných zbraní. Naproti tomu v případě Afriky nelze s jistotou určit toho, kdo by měl právo ucházet se o místo stálého člena RB. Problém spočívá v tom, že jeden či druhý stát z tohoto světadílu dominuje pouze v jednom kritériu, a nikoliv ve dvou a více. Tak např. Nigérie disponuje největším počtem obyvatel, zatímco Jihoafrická republika (JAR) vede ekonomicky. Nicméně pokud by mělo být na někoho ukázáno, byla by to právě posledně zmíněná země. Z ekonomického hlediska je její zvláštní pozice vyjádřena skutečností, že je jediným africkým zástupcem v uskupení G20. Z hlediska

vojenského zaujímá dlouhodobě druhé místo ve výdajích na zbrojení (za Egyptem v letech 2002-2007, resp. za Alžírskem v letech 2008-2011).[69]

2.3.3 Shrnutí a formulace hypotéz vyplývajících ze standardního a modifikovaného neorealismu

Z výše uvedené teoretické analýzy tedy vyplývá, že standardní verze neorealismu, reprezentovaná Kennethem Waltzem a Johnem J. Mearsheimerem, nepřičítá mezinárodním organizacím příliš velký význam, a to především z hlediska definovaného cíle číslo jedna, o který by státy měly usilovat především: zajištění bezpečnosti. OSN, jako mezinárodní bezpečnostní organizace, jim v tomto kontextu není nic platná. Spolehnout se na to, že jim tato organizace zajistí bezpečnost (jak je ostatně deklarováno v její Chartě), by bylo zcela naivní. Pokud by se na ní skutečně spolehly, znamenalo by to jinými slovy spolehnout se na záruky ostatních států, že na ně nezaútočí (jak se zavázaly při svém vstupu do OSN – viz zásady nepoužití síly, resp. povinnosti řešit vzájemné spory nenásilnými prostředky). Právě toho by se však měly vyvarovat.

Jednotliví relevantní aktéři (tedy stálí členové RB a výše identifikovaní adepti na stálé členství – Německo, Itálie, Indie, Japonsko, Brazílie a JAR) by se tedy v souladu s politikou autonomie snažili obecně o odchod z takových organizací, neboť by tímto krokem zvýšili svoji autonomii. Nicméně skutečnost, že rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN by pro ně byla i nadále závazná, je přiměje udělat výjimku. Jde o to, že případným vystoupením z OSN by dotčené státy

[69] Údaje týkající se velikosti vojenských výdajů se vztahují k období let 2002-2011, a jsou dostupné na http://milexdata.sipri.org/files/?file=SIPRI+milex+data+1988-2011.xls. (Stockholm International Peace Research Institute) Údaje o počtu aktivně sloužících vojáků byly čerpány z http://www.globalfirepower.com/active-military-manpower.asp. [GlobalFirepower.com (GFP)] Přehled zemí, které jsou součástí jaderného klubu viz Eichler, Jan (2009) Zbrojení. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), s. 333. Údaje o podílu jednotlivých zemí G8, resp. G20, na celosvětovém HDP byly převzaty z http://www.g8.utoronto.ca/evaluations/factsheet/factsheet_eco.html. (University of Toronto, G8 Information Centre) Údaje o počtu obyvatel byly čerpány z https://www.cia.gov/library/publications/the-world-

svoji autonomii nejen nezvýšily, ale ještě by se připravily o možnost podílet se na jejím rozhodování. Jinými slovy, více by ztratily, než získaly. Nicméně jejich nezájem o otázky s ní spjaté budou přetrvávat. Hypotéza vyplývající z této verze neorealismu bude tedy znít následovně:

> Proto, že mezinárodní organizace, a otázky jich se týkající, nejsou pro mocné státy ničím zásadním, nebudou jevit zájem ani o otázku reformy Rady bezpečnosti OSN. Tento jejich nezájem bude demonstrován tím, že neučiní žádný příspěvek do diskuse o tomto problému, např. prostřednictvím předloženého návrhu. Vzhledem k tomu, že by případným vystoupením z OSN nezvýšily svoji autonomii, zůstanou i nadále jejími členy.

Naproti tomu modifikovaná verze neorealismu, reprezentovaná Stephenem Waltem a Robertem Gilpinem, říká, že MO jsou relevantními aktéry, skrze něž mohou jedny země uplatňovat vliv na ty druhé. Zde se shodují pohledy jak klasického realismu (pro státy jsou organizace důležité, pakliže jim pomáhají udržet, resp. zvýšit moc), tak této verze neorealismu. Je tedy zřejmé, že státy budou naopak jevit zájem o otázky týkající se MO, a tím pádem i o reformu RB. Hypotéza vyplývající z modifikovaného neorealismu bude znít takto:

> Francie, Velká Británie, USA, Rusko a Čína budou mít zájem na zachování svého mimořádného postavení v rámci OSN, které je charakterizováno jejich stálým členstvím v RB, resp. právem veta. Proto budou oponovat veškerým pokusům o zrušení, či omezení používání onoho privilegia, nemluvě o zrušení stálého členství jako takového. Naproti tomu Německo, Itálie, Indie, Japonsko, Brazílie a Jihoafrická republika budou usilovat o stejné postavení, jaké má pětice stálých členů RB.

---

factbook/rankorder/2119rank.html. (The Central Intelligence Agency, The World Factbook) (datum přístupu u všech zde uvedených webových stránek je 6. 11. 2012)

Na závěr je nutné dodat, že hypotézu vyplývající z modifikovaného neorealismu nelze interpretovat tak, že obě zájmové skupiny zemí budou za každou cenu trvat na maximalistických požadavcích. V případě stálých členů platí, že jejich politika může být buď zcela protireformní (politika statu quo), nebo jen částečně protireformní (vyjádřeno např. podporou návrhu, který pro ně bude znamenat nejmenší zlo). V případě potenciálních stálých členů může být jejich politika charakterizována jako více ambiciózní (stálé členství s okamžitým udělením práva veta), nebo méně ambiciózní (ústupek spočívající v dočasném zřeknutí se práva veta).

3. Pozice jednotlivých relevantních aktérů vůči otázce reformy Rady bezpečnosti OSN

Dříve, než začnu s analýzou pozic jednotlivých států, které jsem vymezil v předchozí kapitole, je nezbytné se stručně podívat na vývoj debaty o reformě Rady bezpečnosti OSN. Ta přitom neprobíhala konstantně, ale pouze v určitých časových úsecích. Tak např. v éře studené války k ní došlo v období 1956-1963, a pak jen krátce na přelomu 70. a 80. let minulého století. Po roce 1989 pak probíhá nepřetržitě až dosud.

3.1 Období studené války

Hlavním důvodem, pro který se o otázce reformy Rady bezpečnosti OSN nediskutovalo v prvních deseti letech její existence, byl jen nepatrný nárůst počtu členů světové organizace. Ten byl zapříčiněn velmocenskou konfrontací, kdy jak Sovětský svaz, tak Spojené státy americké zablokovaly vstup nemalého počtu zemí do OSN (viz čl. 4 Charty, podle něhož musí Rada bezpečnosti doporučit jejich případné přijetí – pozn. aut.). Docházelo běžně k tomu, že státy patřící do jednoho či druhého bloku byly vetovány jednou či druhou supervelmocí. V důsledku toho se do roku 1954 stalo členy OSN pouze 9 zemí (celkem bylo podáno 31 žádostí). Kvůli tomu tak nebyly vzneseny žádné požadavky na změnu složení RB.[70]

Na sklonku roku 1955 však došlo k dohodě, díky níž se obě supervelmoci dohodly, že již nebudou bránit snahám jednotlivých zemí o členství v OSN. To vedlo k dramatickému nárůstu počtu jejích členů (jen za roky 1955-1956 to bylo 20 států), a v důsledku toho k volání po reflexi této skutečnosti v její Radě bezpečnosti.[71] Jednotlivé reformní návrhy, jež byly předloženy v průběhu studené války, mají jeden společný jmenovatel - požadavek jejího rozšíření pouze v jedné, konkrétně nestálé kategorii členství. Hned ten první z roku 1956 žádal, aby došlo k zvýšení počtu nestálých členů z tehdejších šesti na osm.

[70] Bourantonis, D. (2005), s. 12; Bennett, A. L. (1991), ss. 74-75.

Motivací jeho předkladatelů, kterými byly především latinskoamerické země, bylo zabránit případnému přerozdělení volených mandátů v jejich neprospěch. Takové řešení přitom upřednostňovali někteří členové OSN (např. Sovětský svaz). Latinskoamerické státy se obávaly toho, že by v důsledku takové redistribuce mohly přijít o jedno ze dvou křesel, která jim byla přidělena na základě tzv. gentlemanské dohody z roku 1946.[72]

Diskuse o latinskoamerickém návrhu však byla opakovaně odkládána[73], a to zejména v důsledku nekompromisního postoje Sovětského svazu. Ten až do roku 1963 blokoval veškeré úsilí o reformu RB, jejímž výsledkem mělo být zvýšení počtu jejích členů. V této souvislosti Moskva argumentovala tím, že by takový krok vyžadoval změnu Charty OSN. K tomu byl nutný souhlas i Čínské lidové republiky, která ale tehdy nebyla ve světové organizaci zastoupena. Tato objektivní překážka se stala záminkou pro sovětské „ne“ jakékoliv reformě, jež by vyžadovala novelizaci Charty.[74] Místo toho prosazovala alternativní řešení spočívající v přerozdělení nestálých míst, které mělo tu výhodu, že mohlo být uskutečněno bez nutnosti změny Charty.[75] To však bylo v protikladu k zájmům předkladatelů příslušného návrhu.

Latinskoamerické státy úsilí o dosažení svého cíle ale nevzdaly a v roce 1960 svoji iniciativu předložily znovu. Nicméně některým zemím z Afriky a Asie se do něj podařilo vložit ustanovení, podle něhož do doby, než dojde k navýšení počtu nestálých míst z 6 na 8, mělo dojít k okamžitému přerozdělení těch již existujících. Argumentovaly zejména svým nárokem na spravedlivé zastoupení, které jim bylo díky již zmíněné gentlemanské dohodě z roku 1946 odepřeno. To však bylo něco, s čím Latinská Amerika nemohla souhlasit. Tento návrh, s afro-asijským

---

[71] Bourantonis, D. (2005), s. 14; Bennett, A. L. (1991), s. 75.
[72] Bourantonis, D. (2005), ss. 15-16.
[73] *Yearbooks of the United Nations* 1957, 1958, 1959, UN Department of Public Information, dostupné na http://unyearbook.un.org.
[74] Schwelb, Egon (1965) Amendments to Articles 23, 27 and 61 of the Charter of the United Nations. *The American Journal of International Law*. 59(4): 836.
[75] Luck, Edward C. (2003) Reforming the United Nations: Lessons from a History in Progress, International Relations Studies and the United Nations Occasional Papers, No. 1, Academic Council of the United Nations, s. 7, dostupné na http://www.reformwatch.net/fitxers/58.pdf. (8. 12. 2012)

dodatkem, byl nakonec zamítnut, mimo jiné i díky záporným hlasům latinskoamerických států.[76]

Sedm let trvající diskuse nakonec vyvrcholila v roce 1963, kdy Valným shromážděním prošla rezoluce, na jejímž základě došlo k rozšíření Rady o čtyři nestálé členy (tzn. z 6 na 10). Přišly s ní především afro-asijské země, jejichž počet v OSN od roku 1945 radikálně vzrostl.[77] S tím pochopitelně sílil i tlak na jejich férové zastoupení v Radě bezpečnosti. Později se k jejich iniciativě připojily rovněž latinskoamerické státy, které se v onom roce pokusily již napotřetí prosadit svůj návrh, v němž žádaly o něco menší rozšíření, než jejich afro-asijští protějšci (z 6 na 8).[78] Tato rezoluce rovněž nahrazovala gentlemanskou dohodu novým rozdělením nestálých míst. To přitom vycházelo vstříc požadavkům jak latinskoamerických zemí (jejich dvě místa byla zachována), tak těch afro-asijských (ty získaly dohromady 5 křesel, z toho 3 Afrika a 2 Asie).[79] Stojí za povšimnutí, že ji nakonec ratifikovali i ti stálí členové RB, kteří původně hlasovali proti ní, či se zdrželi hlasování.[80] Tím došlo k implementaci první, a dosud také poslední, reformy Rady bezpečnosti OSN za celou dobu její existence.

Do konce studené války byl učiněn ještě jeden pokus o reformu, a to v roce 1979. Tak jako předtím byl jako hlavní důvod uveden výrazný nárůst počtu členských zemí OSN, a potřeba reflexe tohoto faktu v její Radě bezpečnosti. Bylo navrženo, aby se rozšířila o čtyři nestálé členy (toto číslo bylo posléze navýšeno na šest) tak, aby bylo zajištěno spravedlivější a vyváženější zastoupení rozvojových zemí.[81] Nicméně

---

[76] *Yearbook of the United Nations 1960*, New York: UN Department of Public Information, ss. 203-207, dostupné na http://unyearbook.un.org/unyearbook.html?name=1960index.html. (8. 12. 2012)

[77] V roce 1963 tvořily afro-asijské země více než polovinu celé OSN. [Fakta a čísla OSN – základní údaje o Organizaci spojených národů (2005), United Nations, Informační centrum OSN v Praze, New York - Praha, s. 259]

[78] Schwelb, E. (1965), s. 840.

[79] UN Doc. A/RES/1991 (XVIII) A, 17 December 1963, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/1991(XVIII)&Lang=E&Area=RESOLUTION. (8. 12. 2012)

[80] UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FPV.1285&Submit=Search&Lang=E. (8. 12. 2012); Schwelb, E. (1965), s. 844.

[81] *Yearbook of the United Nations 1979*, New York: UN Department of Public Information, ss. 435-436, dostupné na http://unyearbook.un.org/unyearbook.html?name=1979index.html. (8. 12. 2012)

tento pokus se setkal s odporem ze strany stálých členů RB, kteří se vyslovili proti jakémukoliv rozšiřování, a to zejména s odkazem na negativní vliv takového kroku ve vztahu k její efektivnosti (jinými slovy její schopnosti přijímat rychlá rozhodnutí – pozn. aut.).[82]

3.2 Období po konci studené války

Toto období je ve znamení nekonečných diskusí o reformě Rady bezpečnosti OSN, které dosud nevyústily v žádnou konkrétní, pro všechny přijatelnou dohodu. Návrhy, které se v něm objevily, se v jednom zásadním bodě liší od těch, o kterých jsem psal v souvislosti s érou studené války. Začaly v nich být kladeny požadavky na rozšíření Rady v obou kategoriích členství, a nikoliv pouze v jedné. Kritici statu quo argumentovali, že její složení, rozdělení mandátů (zejména těch stálých), a rozložení moci a vlivu v ní neodpovídá současné realitě, nýbrž té, která existovala v roce 1945. Její rozhodnutí nereflektují vůli mezinárodního společenství jako celku, ale spíše vůli několika málo zemí, které ji ovládají díky svému nadměrnému zastoupení.[83] Kromě toho bývá jako další důvod reformy uváděn fakt, že se významně zvýšil celkový počet členů OSN (v roce 1945 jich bylo 51, zatímco dnes jich je 193), resp. že došlo k proměně jejich struktury (dnes tvoří většinu členů rozvojové země z Afriky a Asie).[84]

Za nejvýznamnější iniciativu, jež byla předložena v 90. letech 20. století, je bezpochyby ta od bývalého předsedy Valného shromáždění, malajsijského diplomata Ismaila Razaliho. Bývá považována za první komplexní pokus vyřešit problém reformy RB na kompromisním základě, který by byl přijatelný pro většinu členských zemí OSN.[85] Velmi stručně k jeho popisu. Jeho jádrem byl požadavek rozšíření Rady o 9 členů (z 15 na 24). Konkrétně předpokládal vytvoření pěti stálých, a čtyř nestálých míst. Ta stálá měla být rozdělena tak, že by po jednom získaly Afrika,

[82] *Yearbook of the United Nations 1980*, New York: UN Department of Public Information, ss. 461-463, dostupné na http://unyearbook.un.org/unyearbook.html?name=1980index.html. (8. 12. 2012)
[83] Bourantonis, D. (2005), s. 34.
[84] Ronzitti, N. (2010), s. 6.

Asie a Latinská Amerika, zatímco zbylá dvě Německu a Japonsku (ačkoliv tyto státy Razali přímo nejmenoval – pozn. aut.). Nestálá místa byla vyhrazena Africe, Asii, Latinské Americe a východní Evropě.[86]

Ve vztahu k distribuci pěti nových stálých mandátů tak Razaliho plán na jedné straně vycházel vstříc několikaletému úsilí Berlína a Tokia o dosažení svého stálého členství. Na straně druhé pak rozvojovým státům, které se rovněž hlásily o svůj nárok na adekvátní zastoupení v tomto klíčovém orgánu.[87] Jeho návrh měl navíc tu výhodu, že dosud nezastoupené regiony by konečně získaly stálá místa (zde mám na mysli Afriku a Latinskou Ameriku).

Ve vztahu k právu veta Razali navrhl, aby nynější stálí členové (dobrovolně) omezili jeho případné použití na otázky spadající pod kapitolu 7 Charty OSN (donucovací opatření bez použití síly, resp. s jejím použitím – pozn. aut.), přičemž těm budoucím nemělo být uděleno vůbec[88]. To by fakticky vedlo k vytvoření další, v pořadí již třetí kategorie členů RB, tj. stálých bez práva veta.[89]

Inovativní byla myšlenka reformy Rady ve třech etapách, s použitím dvou rozdílných hlasovacích většin. V první etapě mělo dojít k přijetí rámcové rezoluce, v jejímž důsledku by došlo k zvýšení počtu členů RB. V druhé etapě by pak byla přijata implementační rezoluce, jež by identifikovala příští stálé členy. Nakonec mělo dojít k odsouhlasení konceptuální rezoluce, na jejímž základě by se formálně změnila Charta OSN. První dvě rezoluce by byly přijaty na základě pravidla obsaženého v čl. 18 Charty, který říká, že tzv. důležité otázky (kam by spadala i reforma RB – pozn. aut.) jsou přijímány dvoutřetinovou většinou členů Valného shromáždění přítomných a hlasujících. Naproti tomu třetí

---

[85] Šmuclerová, M. (2006), s. 70.
[86] Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 7, dostupné na http://www.undemocracy.com/A-51-47.pdf. (21. 11. 2012)
[87] Position Paper of the Movement of Non-Aligned Countries, UN Doc. A/AC.247/5(i), Cluster I, 13 February 1995, in: UN Doc. A/49/965, ss. 94-95, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2F965&Lang=E. (12. 12. 2012)
[88] Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 7.
[89] Šmuclerová, M. (2006), s. 59.

rezoluce by podléhala pravidlu obsaženému v čl. 108 Charty, jenž stanovuje dvě třetiny všech členů VS (nejen těch přítomných a hlasujících).[90]

V neposlední řadě přišel Razali s tím, že se deset let poté, co vejdou jím navrhované změny v platnost, uskuteční konference, na níž bude vyhodnoceno, jak se osvědčily v praxi.[91] Tato idea jakési dočasné reformy inspirovala některé později předložené návrhy.[92] Každopádně tento konkrétní nakonec nebyl přijat. To, jakým způsobem na něj reagovali jednotliví relevantní aktéři, bude řečeno v rámci níže uvedených podkapitol, které se budou zabývat jejich přístupem k otázce reformy RB. Zároveň podotýkám, že se vyjádřím i k dalším reformním iniciativám, s nimiž přišli někteří z těchto aktérů, zejména pak k těm, které jsou stále na jednacím stole.

3.3 Německo

Oba tehdy existující německé státy, tedy jak Spolková republika Německo, tak Německá demokratická republika, se staly členy OSN v roce 1973. O sedmnáct let později se spojily, a tím vytvořily jeden suverénní stát.[93] Ze všech zemí identifikovaných v 2. kapitole této práce jako potenciální stálí členové Rady bezpečnosti, je Německo v Organizaci nejkratší dobu (téměř čtyřicet roků).

V rámci obnovené debaty o reformě RB na počátku deváté dekády minulého století se Německo začalo dožadovat, ačkoliv zpočátku neoficiálně, minimálně stejného postavení, jakým disponují Velká Británie a Francie. O těchto dvou stálých členech se totiž mělo za to, že na mocenském žebříčku klesli z úrovně globálních mocností na úroveň těch středních. Naproti tomu z Německa a Japonska se staly nové globální (zejména ekonomické) mocnosti.[94]

---

[90] Bourantonis, Dimitris; Magliveras, Konstantinos (2002) The Enlargement of the UN Security Council: Reflections from the Current Debate. *Politics*. 22(1): 25-26.
[91] Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 8.
[92] Freiesleben, Jonas von (2008), s. 4.
[93] Fakta a čísla OSN (2005), s. 260.
[94] Bourantonis, D. (2005), ss. 34-35.

S výběrem budoucích stálých členů RB se pojí jeden podstatný problém. Ten se týká toho, že Charta OSN neobsahuje kritéria, na základě kterých by bylo možno je vybrat. Proto si Berlín mohl dovolit odvolat se na takové měřítko, jež pokládal za jemu vyhovující, a v němž měl oproti ostatním zemím komparativní výhodu. Šlo konkrétně o výši finančních prostředků, které byl povinen odvádět do řádného rozpočtu Organizace.[95] Jednalo se tak vlastně o aplikaci kritéria, jež je používáno Valným shromážděním při volbě nestálých členů, tj. příspěvek kandidáta k zachování globálního míru a bezpečnosti (zde s důrazem na finanční stránku).

Určitou nevýhodu ve vztahu k německé kandidatuře představuje skutečnost, že evropský kontinent je již v Radě bezpečnosti dostatečně zastoupen. Nepočítáme-li Rusko, Evropa disponuje celkem 5, z celkového počtu 15 křesel, z toho dvěma stálými (Francie, Velká Británie) a třemi nestálými (dvě místa vyhrazená západoevropským státům plus jedno vyhrazené těm východoevropským). Vyjádřeno jiným způsobem to znamená celou jednu třetinu všech míst. Tento nepoměr je o to markantnější, podíváme-li se na rozdělení stálých křesel. Zde Evropa disponuje celou polovinou z nich (se započtením Ruska).[96] Z této perspektivy jsou tak vyhlídky Němců na dosažení svého cíle poněkud méně nadějné, minimálně ve srovnání s těmi regiony, jež jsou zastoupeny neadekvátně, či dokonce nijak.

Německé ambice byly v průběhu 1. pol 90. let 20. století podpořeny třemi stálými členy RB (USA, Velká Británie, Francie). Nicméně tato podpora nebyla bezpodmínečná. Výměnou za ní mělo Německo dokázat, že si ji zaslouží. Tři zmínění stálí členové chtěli, aby

[95] Tak např. v roce 1994 se na půdě Valného shromáždění vyjádřil tehdejší německý velvyslanec při OSN Graf zu Rantzau v tom smyslu, že stálé členství v RB by mělo být uděleno dvěma zemím, které společně s USA financují více než 50 procent veškerých výdajů Organizace (tedy právě Německo a Japonsko – pozn. aut.) [Speech by Mr. Graf zu Rantzau, Permanent Representative of Germany to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 18, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.29&Lang=E. (21. 11. 2012)]

[96] Tharoor, Shashi – Security Council Reform: Past, Present, and Future, *Carnegie Council*, 15 December 2011, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-

Berlín přispíval ve větší míře k zachování celosvětového míru a bezpečnosti jakožto hlavnímu cíli OSN. Zdůraznili přitom dvojí aspekt tohoto „zvýšeného příspěvku“. Na jedné straně to byl aspekt finanční, který mířil na velikost plateb do důležitých organizačních rozpočtů (řádný rozpočet, z něhož se kromě jiného vyplácejí mzdy zaměstnancům OSN, resp. ten, ze kterého se financují operace na udržení míru – pozn. aut.). Na straně druhé to byl aspekt vojenský, poukazující na počet vyslaných státních příslušníků (uniformovaných či civilních) do mírových operací OSN.[97]

Na základě takto stanovených podmínek začalo Německo podnikat konkrétní kroky. Zahájilo postupné navyšování svých finančních odvodů takovým způsobem, že již v polovině deváté dekády minulého století se zařadilo mezi tři největší plátce do obou zmiňovaných rozpočtů (konkrétně se jedná o 3. příčku)[98], přičemž tuto pozici si drží dodnes.[99]

Co se týče vojenské stránky, muselo vyřešit problém spjatý s vysíláním svých vojáků do zahraničních misí. Šlo o to, že od 80. let 20. století existovala v rámci německé politické scény shoda na tom, že tamní ústava (nebo-li Základní zákon) zakazuje jejich nasazení mimo území členských zemí NATO. V této souvislosti rozhodl s definitivní platností Spolkový ústavní soud, podle něhož účast německých vojáků v misích pod vlajkou nejen OSN, ale rovněž dalších mezinárodních

---

council/security-council-reform/general-articles/51126-security-council-reform-past-present-and-future.html?itemid=id#917. (21. 11. 2012)

[97] Bourantonis, D. (2005), ss. 48-49. Podpora Francie a Velké Británie trvá dodnes, v případě USA již nikoliv.

[98] Assessment of Member States' Contributions to the United Nations Regular Budget for 1995, UN Doc. ST/ADM/SER.B/456, 23 December 1994, ss. 3-8, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=ST/ADM/SER.B/456 (21. 11. 2012); Bourantonis, D. (2005), s. 51.

[99] Assessment of Member States' contributions to the United Nations regular budget for 2012, UN Doc. ST/ADM/SER.B/853, 27 December 2011, ss. 2-7, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=ST/ADM/SER.B/853. (21. 11. 2012) V případě rozpočtu, z něhož se platí mírové operace OSN, kleslo Německo po mnoha letech ze třetí na čtvrtou pozici v rámci let 2010-2012. Nicméně je nutné podotknout, že rozdíl mezi třetí Velkou Británií a čtvrtým Německem je zanedbatelný. [Effective rates of assessment for peacekeeping operations, 1 January 2010 to 31 December 2012, based on the results of the application of the methodology used in preparing the scale of assessments for the period 2007-2009 to GNI data for the period 2002-2007, UN Doc. A/64/220 (Annex IV), 23 September 2009, ss. 17-22, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/64/220 (21. 11. 2012)]

organizací, je zcela v souladu s německou ústavou.[100] Je nutné dodat, že ve srovnání se svým finančním příspěvkem je ten vojenský mnohem skromnější.[101]

Německo se v roce 1997 postavilo na stranu zastánců reformního návrhu, se kterým přišel tehdejší předseda Valného shromáždění OSN Ismail Razali. Zajímavý je především fakt, že jej Berlín podpořil navzdory tomu, že upíral budoucím stálým členům (tj. i Německu) právo veta. Překvapivě se vyjádřil, že s něčím takovým nemá problém, ačkoliv prohlášení jeho představitelů z dřívějších let naznačovala pravý opak. Např. v roce 1994 prohlásil tehdejší německý velvyslanec při OSN Graf zu Rantzau, že pro jeho zemi je zásadní, aby všichni stálí členové měli nejen stejné povinnosti, ale také stejná práva.[102] Německo zdůraznilo, že mu nejde o právo veta jako takové, ale spíše o podstatu. Jinými slovy o to, aby nebylo vůči stávající stálé pětce (jak je někdy nazýváno pět stálých členů – pozn. aut.) diskriminováno.[103] Je pravdou, že si neodpustilo vyjádřit zklamání nad skutečností, že Razali odepírá budoucím stálým členům RB právo veta. Nicméně jeho návrh kvůli tomuto konkrétnímu bodu ze stolu neshodilo. Chtělo tak dát najevo, že je ochotno slevit ze svých požadavků.[104] Jak uvidíme níže, německá pozice ve vztahu k vetu zůstává velmi flexibilní. Na jedné straně se ho zcela nezříká, na straně druhé netrvá na jeho okamžitém udělení.

---

[100] Kučera, Tomáš (2011) Transformace německých ozbrojených sil po konci studené války. *Obrana a strategie*. Brno: Univerzita obrany. 11(2). Dostupné na http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2-2011/clanky/transformace-nemeckych-ozbrojenych-sil-po-konci-studene-valky.html. (21. 11. 2012)

[101] Jak vyplývá ze statistik Odboru pro mírové operace Sekretariátu OSN za období leden-říjen 2012, Německo se v celosvětovém srovnání umístilo v průměru na 50. pozici. [The United Nations: Department of Peacekeeping Operations (DPKO). Dostupné na http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml. (21. 11. 2012)]

[102] Speech by Mr. Graf zu Rantzau, Permanent Representative of Germany to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 18.

[103] Bourantonis, D. (2005), s. 50.

[104] Bourantonis, D. (2005), s. 77. Razaliho návrh byl nakonec ve své původní verzi zamítnut. [Bourantonis, D.; Magliveras, K. (2002), s. 28]

3.4 Japonsko

Japonsko se stalo členem OSN na sklonku roku 1956. Povedlo se mu to až na čtvrtý pokus, neboť předtím byla jeho žádost opakovaně vetována Sovětským svazem.[105] V éře studené války se Japonsko prezentovalo jako velmi aktivní proreformní aktér. Již v roce 1960 se připojilo k snahám několika desítek rozvojových zemí o navýšení počtu nestálých členů Rady bezpečnosti z 6 na 8. Tyto snahy ale ještě v onom roce nepřinesly kýžený výsledek.[106] To se ale změnilo o tři roky později, kdy Valným shromážděním prošla rezoluce, v jejímž důsledku došlo k ještě většímu rozšíření Rady, než jaké bylo navrhováno v roce 1960. Byla přijata 97 státy (včetně Japonska), což představovalo mnohem větší počet, než jaký vyžadoval čl. 108 Charty.[107] Japonsko se do konce studené války pokusilo ještě jedenkrát o reformu RB, kdy v roce 1979 spolupředložila návrh na zvýšení počtu jejích nestálých členů, konkrétně z 10 na 14, leč bez úspěchu.[108]

V období po roce 1989 se dlouhodobým cílem japonské zahraniční politiky stalo úsilí o zisk stálého křesla v RB. Podobně jako Německo i Tokio odůvodňuje svůj nárok poukazem na velikost částky, jež plyne z jeho státní pokladny do OSN. Akashi Yasushi v této souvislosti poukazuje na jeho neustále narůstající příspěvek do řádného rozpočtu od 60. let minulého století. Ten se zvýšil natolik, že již v roce 1974 se tato země umístila na třetím místě (hned za USA a SSSR).[109] Realitou posledních dvou desetiletí je pak skutečnost, že Japonsko je druhým největším plátcem do obou relevantních rozpočtů Organizace (znovu opakuji, že se jedná, za prvé, o řádný rozpočet, a za druhé o rozpočet, z něhož se financují mírové operace OSN – pozn. aut.).[110]

---

[105] Yasushi, Akashi – Toward a Permanent Seat on the U.N. Security Council. In: Huachuan, Yu (ed.) (2010) UN Reform and Global Governance: The Perspectives of Europe and Asia (Prague: Karolinum), ss. 164-165.
[106] *Yearbook of the United Nations 1960*, ss. 205-206.
[107] Tento konkrétní článek vyžaduje dvoutřetinovou podporu členů VS, což v té době bylo 75 zemí. (UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15)
[108] *Yearbook of the United Nations 1979*, s. 436.
[109] Yasushi, A. (2010), s. 170.
[110] Assessment of Member States' contributions to the United Nations regular budget for 2012, UN Doc. ST/ADM/SER.B/853, 27 December 2011, ss. 2-7; Effective rates of assessment for peacekeeping operations, 1 January 2010 to 31 December 2012,

Japonští reprezentanti z pochopitelných důvodů tuto skutečnost ve svých prohlášeních rádi zdůrazňují.[111] Takto založená argumentace se však nesetkává s pochopením některých významných států, předně Indie a Číny. Přitom podpora posledně jmenované mocnosti je naprosto klíčová (bez jejího souhlasu by se totiž nemohla uskutečnit žádná reforma). Jak Indie, tak Čína daly jasně najevo, že na OSN nelze nahlížet jako na akciovou společnost, a na její Radu bezpečnosti jako na správní radu oné společnosti. Není možné na ni aplikovat tatáž pravidla, jaká platí např. v rámci Mezinárodního měnového fondu, kde výše příspěvku jednotlivých zemí určuje jejich hlasovací sílu.[112]

Je pravdou, že Japonsko udržuje svůj, v porovnání s ostatními zeměmi, nadměrný příspěvek v naději, že získá to, o co dlouho usiluje. Jeho aspirace byly podpořeny USA[113], Velkou Británií a Francií, a to souběžně s těmi německými (počátek 90. let 20. století). Nicméně i na Tokio se měly vztahovat stejné podmínky, jako na Berlín. To znamená, že muselo začít významně přispívat k udržení míru a bezpečnosti ve světě. Z finančního hlediska tuto podmínku již tehdy splňovalo. Co se týče hlediska vojenského, potýkalo se s naprosto stejnými překážkami, jakým čelil i jeho německý spolukandidát, a který souvisel s vysíláním vlastních vojáků do zahraničních misí. Čl. 9 japonské ústavy umožňuje tamní armádě (tzv. sebeobranným silám) být nasazena pouze v rámci obrany vlastního teritoria. Její zahraniční rozmístění, jehož součástí je i použití síly, je přitom nepřípustné. Podle interpretace, která tehdy převládla, však není v rozporu s ústavou, pakliže v jeho rámci síla použita není. A právě do této kategorie spadají operace OSN na udržení

---

based on the results of the application of the methodology used in preparing the scale of assessments for the period 2007-2009 to GNI data for the period 2002-2007, UN Doc. A/64/220 (Annex IV), 23 September 2009, ss. 17-22.

[111] Viz např. prohlášení bývalého japonského premiéra Koizumiho z roku 2004. [Malik, J. Mohan (2005) Security Council Reform: China Signals its Veto. *World Policy Journal*. 22(1): 24]

[112] Speech by Mr. Chaturvedi, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 21; Panda, Jagannath P. (Spring/Summer 2011) Beijing's Perspective on UN Security Council Reform: Identity, Activism and Strategy, *Portuguese Journal of International Affairs*, No. 5, s. 25, dostupné na http://www.ipris.org/?menu=6&page=38. (22. 11. 2012)

míru. Nicméně s definitivní platností bylo v této sféře rozhodnuto v roce 1992, a to s přijetím zákona, který účast japonských vojáků v nich výslovně povolil.[114] Nutno podotknout, že japonský vojenský příspěvek k mírovému úsilí globální organizace, je mnohem skromnější, než ten finanční (opět je zde paralela s Německem).[115]

Japonské stanovisko vůči Razaliho návrhu z roku 1997, nejvýznamnější reformní iniciativě posledních dvou desetiletí, se takřka nelišilo od toho německého. Rovněž jako Berlín se i Tokio vyjádřilo vůči němu pozitivně, a to navzdory tomu, že by na jeho základě nezískalo právo veta.[116] U Japonska se tak jednalo o určitý názorový posun, neboť v předchozím období bylo zastáncem názoru, že pakliže stálé členství, tak současně s vetem. Na straně druhé ale nechtělo kvůli vetu přijít o svoje stálé křeslo, a tak se rozhodlo poněkud slevit ze své dřívější pozice.[117]

3.5 Brazílie

Brazílie patří mezi zakladatelské země OSN.[118] Stejně jako ostatní latinskoamerické země se i ona začala, po výrazném rozšíření světové organizace v letech 1955-1956, obávat toho, že bude vyvíjen nátlak na určité přerozdělení šesti tehdy existujících nestálých mandátů, a to ve prospěch nedostatečně zastoupených světových regionů, tedy především Afriky a Asie. Latinskoamerické státy chtěly především zabránit ztrátě

---

[113] V případě USA stojí za povšimnutí, že ideu japonského stálého členství podporovaly opakovaně již v éře studené války. Stalo se tak v 70. letech minulého století, skrze prezidenty Nixona a Cartera. [Yasushi, A. (2010), s. 171]

[114] George, Aurelia (1993) Japan's Participation in U.N. Peacekeeping Operations: Radical Departure or Predictable Response? *Asian Survey*. 33(6): 560-562.

[115] V období leden-říjen 2012 se z hlediska počtu vyslaných uniformovaných státních příslušníků umístilo Japonsko v průměru na 37. místě, tedy o 13 příček výše, než Německo. [The United Nations: Department of Peacekeeping Operations (DPKO). Dostupné na http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml. (22. 11. 2012)]

[116] Speech by Mr. Satoh, Permanent Representative of Japan to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/53/PV.65, 20 November 1998, s. 14, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.65&Lang=E. (22. 11. 2012)

[117] Bourantonis, D. (2005), s. 50.

[118] Fakta a čísla OSN (2005), s. 259.

jednoho ze dvou nestálých křesel, která jim byla přidělena v roce 1946, a to na základě gentlemanské dohody mezi stálými členy RB. Proto převzaly již v roce 1956 iniciativu, a přišly společně s návrhem na mírné navýšení počtu nestálých míst v Radě z 6 na 8 jakožto alternativou vůči variantě redistribuce.[119] Byl v něm mimo jiné obsažen klíč, podle něhož mělo být oněch 8 mandátů rozděleno. Ten přitom vycházel vstříc nejen samotné Latinské Americe, které měly zůstat dva mandáty, ale také Africe a Asii, které by získaly po jednom mandátu.[120] Příslušný reformní návrh ale narazil na odpor Sovětského svazu. Ten založil svoji argumentaci na tvrzení, že v okamžiku, kdy je jednomu ze stálých členů Rady bezpečnosti, tj. Čínské lidové republice, bráněno ve výkonu jeho práv, nelze měnit Chartu OSN, a tím pádem ani navyšovat počet členů jednotlivých orgánů.[121] Nicméně Moskva pokládala volání jistých zemí po spravedlivějším zastoupení v RB za legitimní. Proto přišla s variantou, která novelizaci Charty nevyžadovala – přerozdělení.[122]

Odhodlání této supervelmoci neratifikovat latinskoamerický návrh v případě, že by prošel Valným shromážděním, významně přispěl k tomu, že diskuse o něm byla opakovaně odkládána.[123] Přesto již v roce 1960 byl předložen znovu. Nakonec se ale jeho iniciátoři, tedy i Brazílie, rozhodli hlasovat proti němu. Příčinou toho byla skutečnost, že se některým afro-asijským zemím podařilo do jeho textu prosadit požadavek, aby se do okamžiku, než dojde k reálnému navýšení počtu nestálých křesel, přikročilo k jejich okamžitému přerozdělení. To ovšem latinskoamerické státy zásadně odmítaly.[124] Nicméně jejich několikaleté úsilí se nakonec setkalo s úspěchem v roce 1963, kdy byla přijata rezoluce, na jejímž základě došlo k navýšení počtu nestálých členů RB z 6 na 10, a která zároveň ponechávala jejich regionu dvě nestálá místa.[125]

Po konci studené války se i Brazílie připojila k snahám o spravedlivější a vyváženější složení Rady bezpečnosti. Brazilská kritika

[119] Bourantonis, D. (2005), ss. 15-16.
[120] Bourantonis, D. (2005), s. 17.
[121] Schwelb, E. (1965), s. 836.
[122] Luck, E. C. (2003), s. 7.
[123] Schwelb, E. (1965), s. 836.
[124] *Yearbook of the United Nations 1960*, ss. 205-206.
[125] UN Doc. A/RES/1991 (XVIII) A, 17 December 1963.

nevyváženosti jejího aktuálního složení se týkala jednak stále se zvyšujícího nepoměru mezi její celkovou velikostí (tedy 15 míst) a celkovým počtem členů OSN (dnes 193). Dále se týkal nepoměru v zastoupení rozvinuté a rozvojové části světa, a to s mimořádným důrazem na stálou kategorii členství [je pravdou, že v rámci ní patří Latinská Amerika (vedle Afriky) k regionům dosud nezastoupeným – pozn. aut.].[126] Proto bylo nezbytné, aby tento pro rozvojové země nepříznivý stav věcí byl co nejdříve napraven. Za tím účelem Brazílie prosazuje navýšení počtu členů RB, a to v obou kategoriích členství. Bývalý brazilský velvyslanec při OSN Fonseca dal na sklonku minulého století zcela nepokrytě najevo, že rozšíření, které by zachovalo, či snad dokonce zhoršilo nynější nerovnováhu ve složení příslušného orgánu, by bylo vůči rozvojovým státům jednoznačnou diskriminací.[127]

Na otázku, o kolik členů by se měla Rada bezpečnosti rozrůst, Brazílie odpověděla, že o 8 či 9 členů (tzn., že by měla celkem 23, resp. 24 členů).[128] V tomto kontextu se vyjádřila kriticky na adresu těch zemí, které prosazují názor, podle něhož schopnost orgánu přijímat rychlá rozhodnutí závisí na celkovém počtu jeho členů (viz postoj stálých členů Rady). Brazílie takovou korelaci jednoznačně odmítla. Podle ní i ta nejefektivnější RB (tj. taková, která by se skládala z jednoho jediného člena) by se mohla stát neefektivní, pokud by onen jediný člen postrádal politickou vůli, resp. adekvátní prostředky k naplnění cíle číslo jedna, tzn. zachování globálního míru a bezpečnosti. Podobně Rada, jež by byla tvořena větším počtem členů (10, 15, 20 nebo 30), by mohla být bez

[126] Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council: Report of the Secretary-General, UN Doc. A/48/264, 20 July 1993, ss. 13-14, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2F264&Lang=E. (9. 12. 2012)

[127] Speech by Mr. Fonseca, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, ss. 26-27, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F54%2FPV.82&Lang=E. (10. 12. 2012)

[128] Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council: Report of the Secretary-General, UN Doc. A/48/264, 20 July 1993, ss. 13-14.

ohledu na svoji celkovou velikost paralyzována v důsledku existence práva veta stálých členů (což v minulosti nejednou byla – pozn. aut.).[129]

V otázce práva veta zaujali brazilští představitelé v zásadě odmítavé stanovisko. Jejich primárním cílem bylo učinit rozhodovací proceduru nejklíčovějšího orgánu OSN více demokratickou.[130] Proto navrhli jakýsi dvouetapový proces, jehož vyústěním mělo být zrušení této výsady. Přesněji řečeno, nejdříve mělo dojít k omezení jejího používání (na otázky spadající pod kapitolu 7 Charty), a posléze k jejímu úplnému odstranění.[131] Brazilci na jedné straně vystupovali proti existenci práva veta, na straně druhé byli pro jeho rozšíření v případě, že by mělo zůstat zachováno (což se dalo předpokládat), a to ve jménu nediskriminace budoucích stálých členů vůči těm stávajícím. Zároveň nechtěli svými výše zmíněnými požadavky zablokovat jednání o reformě Rady bezpečnosti, a proto navrhli jakýsi kompromis. Ten spočíval v netrvání na požadavcích omezení používání veta, resp. jeho zrušení. Mělo být sice de iure uděleno i novým stálým členům, ti by se však zřekli jeho používání do doby, než bude v této otázce rozhodnuto s definitivní platností. Základním motivem brazilského jednání bylo nedopustit, aby se neshoda v tak citlivé otázce, jakou právo veta bezpochyby je, nestala příčinou krachu celkového úsilí o reformu RB.[132]

Brazilská reakce na reformní iniciativu Ismaila Razaliho z roku 1997 byla v podstatě pozitivní. Podle bývalého velvyslance při OSN C. Amorima představovala vhodný rámec pro nediskriminační reformu RB, což bylo jedním z důvodů, pro který si ji Brazílie cenila. Zároveň dodal, že tento „vhodný rámec“ vyžaduje nutné úpravy. Jedna z nich se týkala právě otázky veta, ačkoliv je nutné podotknout, že to z jeho strany

[129] Speech by Mr. Sardenberg, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 23.
[130] Speech by Mr. Amorim, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.62, 4 December 1997, s. 10, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.62&Lang=E. (10. 12. 2012)
[131] Speech by Mr. Fonseca, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, s. 27.
[132] Speech by Mr. Amorim, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.62, 4 December 1997, s. 10.

nebylo zmíněno výslovně. Jak již bylo řečeno dříve, Razali odmítl udělit budoucím stálým členům právo veta s tím, že drtivá většina členských zemí OSN jej odmítá jako přežitek a žádá jeho zrušení. V důsledku toho by došlo k vytvoření třetí kategorie členů RB, a to stálých bez práva veta. Nicméně z předchozího výkladu je zřejmé, že Brazílie prosazovala poněkud odlišné řešení, jež spočívalo v udělení veta novým stálým členům de iure s tím, že by se zavázali po přechodnou dobu jej nepoužít.[133]

Brazílie zpočátku neusilovala explicitně o post stálého člena RB. V roce 1993 se vyjádřila poněkud nekonkrétně pro stálé členství dvou vyspělých, a tří rozvojových zemí, přičemž jedna z nich měla pocházet z Latinské Ameriky.[134] Nicméně již po několika letech, přesněji řečeno v roce 1997, se i ona začala hlásit o svoje stálé místo.[135] Svůj nárok přitom opírá o skutečnost, že je největší latinskoamerickou zemí, a to z hlediska populace, rozlohy a ekonomiky.[136]

3.6 Indie

Rovněž Indie patří mezi zakladatelské země OSN. Mohla se jí stát i přesto, že v roce 1945 ještě nesplňovala jednu zásadní podmínku pro členství, a to že nebyla zcela svrchovaným státem.[137] V éře studené války se podílela na předložení dvou reformních návrhů, přičemž hned ten první (z roku 1963) byl úspěšný. Na jeho základě došlo k navýšení počtu nestálých členů RB z 6 na 10. Tehdejší ghanský delegát, mluvící rovněž jménem Indie, poukázal na nutnost napravit křivdu, jež spočívala v tom, že afro-asijským zemím byl odepírán jejich nárok na spravedlivé

[133] Tu vyjádřila např. ve vztahu k myšlence stálých rotujících míst, kterou dříve prosazovaly africké státy. [Speech by Mr. Fonseca, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, s. 27]
[134] Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council: Report of the Secretary-General, UN Doc. A/48/264, 20 July 1993, s. 14.
[135] Speech by Mr. Amorim, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.62, 4 December 1997, s. 9.
[136] Freiesleben, Jonas von (2008), s. 3;
[137] Totéž platí pro Filipíny, Ukrajinu či Bělorusko. [Bennett, A. L. (1991), s. 73]

zastoupení v Radě bezpečnosti.[138] Je pravdou, že od přijetí tzv. gentlemanské dohody v roce 1946, na základě které byla původně nestálá křesla rozdělena, došlo k výraznému zvětšení členské základny Organizace, a to především v důsledku vstupu nemalého počtu afro-asijských států. Jestliže v roce 1945 tvořily necelou jednu čtvrtinu všech členů OSN, o 18 let později to již byla více než polovina.[139] Ghanský diplomat v tomto kontextu žádal, aby tato skutečnost byla náležitým způsobem reflektována, a to cestou zvýšení počtu nestálých mandátů. Pakliže by to bylo odmítnuto, mělo se podle něj přikročit k druhé alternativě, tj. k přerozdělení těch již existujících. Jak známo, přijata byla nakonec první alternativa.[140]

Po konci studené války došlo k jednomu důležitému posunu v indickém přístupu k případné reformě RB. Nové Dillí se totiž přihlásilo k myšlence jejího rozšíření v obou kategoriích členství. Argumentace byla v tomto kontextu shodná s tou, jež byla používána v předchozí éře. Dala by se shrnout následovně: protože se dramaticky rozrostla členská základna Organizace, je nezbytné, aby se v důsledku toho rozšířila i Rada.[141] Indie se vymezila vůči přístupu, jaký byl uplatněn ze strany Francie, Velké Británie a USA vůči Německu a Japonsku. Ten byl založen na předběžném souhlasu s jejich stálým členstvím, přičemž až poté došlo k stanovení podmínek, které měly splnit, aby jim bylo skutečně uděleno. Naproti tomu Nové Dillí prosazovalo tezi, podle níž stanovení kritérií mělo předcházet výběru příštích stálých členů.[142]

Indie zformulovala několik kritérií, jimiž se měl řídit proces výběru budoucích stálých členů. Při letmém pohledu na ně je zjevné, že

---

[138] *Yearbook of the United Nations 1963*, New York: UN Department of Public Information, ss. 80-81, dostupné na http://unyearbook.un.org/unyearbook.html?name=1963index.html. (23. 11. 2012)

[139] Fakta a čísla OSN (2005), s. 259.

[140] *Yearbook of the United Nations 1963*, ss. 80-85. Druhý návrh, na kterém se podílela i Indie, a který také žádal zvýšení počtu nestálých členů RB (tentokrát z 10 na 14), byl předložen v roce 1979. Nicméně ten již úspěšný nebyl. [*Yearbook of the United Nations 1979*, ss. 435-436]

[141] Speech by Mr. Gujral, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/48/PV.62, 23 November 1993, ss. 2-4, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2FPV.62&Lang=E. (23. 11. 2012)

jí byly takříkajíc „ušity na míru“. Šlo konkrétně o populaci, velikost ekonomiky, příspěvek kandidáta k mírovému úsilí OSN, a jeho celkový potenciál.[143] Ve vztahu k příspěvku k mírovému úsilí této organizace je nutné poznamenat, že ten indický je markantní zejména, co se týče jeho vojenského aspektu. Z příslušných statistik za jednotlivé měsíce roku 2012 totiž vyplývá, že z hlediska počtu vyslaných vojáků a policistů do mírových operací OSN se tato jihoasijská mocnost drží v celosvětovém rámci dlouhodobě na třetím místě. V porovnání s Německem a Japonskem, které se ve stejném období umístily v průměru na 50., resp. 37. místě, je to tak její nezpochybnitelná přednost.[144] Není tedy divu, že od okamžiku, kdy byla oficiálně oznámena její kandidatura na post stálého člena Rady bezpečnosti, se právě tento fakt stal součástí argumentace ve prospěch tohoto nároku.[145]

Počínaje rokem 1994, tedy s určitým zpožděním za Německem a Japonskem, začala tedy Indie usilovat o stálé členství v Radě.[146] V otázce udělení práva veta potenciálním stálým členům měla zcela jasno. V zásadě byla proti jeho existenci, nicméně pokud by nedošlo k jeho zrušení, mělo být uděleno i dalším zemím. Stručně řečeno, všichni stálí členové měli mít nejen stejné povinnosti, ale také stejná práva.[147]

Indické stanovisko vůči vetu lze vyčíst z některých dokumentů Hnutí nezúčastněných zemí (HNZ), nejpočetnější skupiny členských zemí OSN, jejímž je Indie členem.[148] Tak např. v roce 1992 jimi byla deklarována snaha o demokratizaci této globální organizace. V souladu

---

[142] Speech by Mr. Chaturvedi, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 21.
[143] Speech by Mr. Chaturvedi, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994, s. 21.
[144] The United Nations: Department of Peacekeeping Operations (DPKO). Dostupné na http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml. (23. 11. 2012)
[145] Freiesleben, Jonas von (2008), s. 3.
[146] Khator, Neha – India Deserves Place at UN High Table, *Deccan Herald*, 10 March 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/48821.html?itemid=913. (23. 11. 2012)
[147] Bourantonis, D. (2005), s. 57.
[148] HNZ se skládá z 112 zemí, což činí téměř 60 pr. všech členů OSN. [The Non-Aligned Movement: Member States, dostupné na http://www.nam.gov.za/background/members.htm. (25. 11. 2012)]

s ní mělo dojít k revizi práva veta.[149] O pět let později bylo objasněno, co se má na mysli pod pojmem „revize veta“. Nejdříve mělo dojít k určitému omezení jeho používání, konkrétně na otázky spadající pod sedmou kapitolu Charty OSN[150] s tím, že později by bylo zcela odstraněno.[151] Hlavní úskalí spojené s tímto ambiciózním požadavkem spočívá v tom, že by s ním museli souhlasit všichni stálí členové RB.

Nezúčastněné země se jako celek postavily proti Razaliho návrhu, a to z několika důvodů. Ten první se týkal jím navržené velikosti budoucí RB. Zatímco Razali navrhoval celkem 24 členů, Hnutí nezúčastněných jich žádalo 26.[152] Druhý důvod se týkal toho, že byl zcela ignorován požadavek afrických nezúčastněných zemí.[153], které žádaly jednak dvě stálá místa pro svůj kontinent, včetně okamžitého udělení práva veta, jednak dvě další místa v nestálé kategorii členství.[154] Naproti tomu Razali přisoudil Africe pouze jedno nestálé a jedno stálé místo, a to ještě bez práva veta.[155] V neposlední řadě mu byla ze strany HNZ vytknuta jeho idea reformy Rady ve třech etapách, v rámci kterých mělo dojít k uplatnění dvou rozdílných hlasovacích většin (viz čl. 18, resp. 108 Charty). V roce 1998 byl na summitu v jihoafrickém Durbanu artikulován požadavek, aby jakákoliv rezoluce Valného shromáždění, v jejímž důsledku má dojít k reformě RB, byla přijata v souladu s většinou stanovenou v čl. 108 Charty (tj. dvě třetiny všech členů VS),

[149] Bourantonis, D. (2005), s. 47.
[150] Martina Šmuclerová upozorňuje na možnou komplikaci spojenou s tímto požadavkem. Jde o to, že RB ve svých rezolucích ne vždy explicitně uvádí, na základě jaké kapitoly jedná. [Šmuclerová, M. (2006), s. 87]
[151] Final Document of the XII Ministerial Conference of the Movement of Non-Aligned Countries, New Delhi, India, 4-8 April 1997, para. 30, dostupné na http://www.nam.gov.za/minmeet/delhi.pdf. (25. 11. 2012)
[152] Final Document of the XII Ministerial Conference of The Movement of Non-Aligned Countries, New Delhi, India, 4-8 April 1997, para. 28.
[153] Ty tvoří téměř polovinu celého Hnutí. [The Non-Aligned Movement: Member States, dostupné na http://www.nam.gov.za/background/members.htm. (25. 11. 2012)]
[154] Harare Declaration of the Assembly of Heads of State and Government of the Organization of African Unity on the Reform of the United Nations Security Council, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.11, 27 June 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex XII, ss. 58-59.
[155] Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 7.

nikoliv tou podle čl. 18 (tj. dvě třetiny přítomných a hlasujících).[156] Tento konkrétní požadavek byl nakonec přijat Valným shromážděním ještě tentýž rok.[157]

3.7 Společný návrh reformy Rady bezpečnosti OSN od zemí G4

G4 (Group of Four – Skupina čtyř) tvoří země, jejichž společným zájmem je zisk stálého křesla v Radě bezpečnosti OSN. Jsou jimi právě ty státy, které byly analyzovány v předchozích podkapitolách, tj. Německo, Japonsko, Brazílie a Indie. V roce 2004 si dohodly vzájemnou podporu svých kandidatur[158] a hned následující rok předložily ve formě rezoluce Valného shromáždění společný návrh, který je dodnes na jednacím stole. Právě jeho obsah bude předmětem této podkapitoly.

Iniciativa G4 byla předložena 6. července 2005. Kromě čtyř jmenovaných uchazečů je pod ní podepsáno dalších 23 zemí, včetně České republiky.[159] Tento dokument se obsahově velmi blíží Razaliho návrhu. Žádá rozšíření RB v obou kategoriích členství, ve stálé o šest, resp. v nestálé o čtyři místa. V důsledku toho by byl reformovaný orgán tvořen celkem 25 členy, z toho 11 stálými a 14 nestálými. Ohledně geografického rozdělení nových mandátů by nejvíce získaly Afrika a Asie (každý po třech mandátech celkem, z toho dva by byly stálé), pak Latinská Amerika (dva nové mandáty, z toho jeden stálý), západní Evropa (se ziskem jednoho, a to stálého mandátu), a nakonec východní Evropa (jeden nestálý mandát).[160] Oproti Razaliho iniciativě tak země G4

[156] Final Document of the XII Summit of The Non-Aligned Movement, Durban, South Africa, 2-3 September 1998, para. 65, dostupné na http://www.nam.gov.za/xiisummit/finaldocument.pdf. (25. 11. 2012)
[157] UN Doc. A/RES/53/30, 1 December 1998, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FRES%2F53%2F30&Lang=E. (25. 11. 2012)
[158] Press Conference of the Japanese Prime Minister Koizumi Following the 59th Session of the UN General Assembly, 22 September 2004, Ministry of Foreign Affairs of Japan, dostupné na http://www.mofa.go.jp/policy/un/press0409.html. (26. 11. 2012)
[159] Z celkového počtu 27 předkladatelů je 12 evropských států, z toho 9 zemí EU a tři mimo ni. [UN Doc. A/59/L.64, 6 July 2005, s. 1, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FL.64&Lang=E. (26. 11. 2012)]
[160] UN Doc. A/59/L.64, 6 July 2005, ss. 2-3.

žádají mírně větší Radu, konkrétně o jeden mandát navíc, a to ve prospěch Afriky.

Zajímavý je postoj zemí G4 k otázce, zda udělit právo veta i budoucím stálým členům RB. V původní verzi návrhu, která byla publikována dne 13. května 2005 se píše, že „noví stálí členové by měli mít stejná práva a povinnosti jako stávající stálí členové“.[161] Z toho tedy vyplývá, že odpověď na výše položenou otázku zní „jednoznačně ano“. Nicméně v aktuálně platné verzi byl tento požadavek doplněn o ustanovení, podle něhož se příští stálí členové zřeknou této výsady, a to minimálně do doby, než bude v této sféře rozhodnuto s definitivní platností. Rozhodnutí má přitom padnout na mimořádné hodnotící konferenci, jež by se měla uskutečnit za 15 let od okamžiku, kdy vejdou v platnost změny navržené zeměmi G4 v jejich iniciativě.[162] Můžeme tedy vypozorovat zcela zásadní názorový posun. Jak vyplývá z prohlášení tehdejšího německého velvyslance při OSN, druhá (méně ambiciózní) verze návrhu G4 byla výsledkem úsilí o nalezení formule, která by respektovala zájmy různých skupin států. Za prvé stálých členů RB, kteří měli zájem na tom, aby se nijak nezasahovalo do současné podoby institutu veta (zde ve smyslu jeho nerozšiřování – pozn. aut.). Za druhé samotných kandidátů stálého členství, kteří si nepřáli být znevýhodněni vůči stálým členům. A v neposlední řadě měla příslušná formule respektovat přání většiny členů OSN zcela zrušit právo veta, neboť se podle nich jedná o zastaralý a nedemokratický institut.[163]

Země G4 měly k otázce práva veta poněkud odlišný přístup, než jaký zaujal Ismail Razali. Společným rysem jejich reformních návrhů je skutečnost, že fakticky vytvářejí další kategorii členů RB, konkrétně stálých bez práva veta. Odlišnost spočívá v tom, že Razali trval na neudělení veta budoucím stálým členům Rady ze zásady. Dal tím vlastně

[161] „ … the new permanent members should have the same responsibilities and obligations as the current permanent members“ [Draft Resolution on Security Council Reform (Brazil, Germany, India, Japan), 13 May 2005, s. 3, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/g4resolution.pdf. (26. 11. 2012)]
[162] UN Doc. A/59/L.64, 6 July 2005, ss. 3-4.
[163] Heinlein, Peter - UN Security Council Candidates Drop Demand for Veto Power, *Voice of America*, 9 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/component/content/article/200/41208.html. (26. 11. 2012)

najevo, že pokud se této výsady dobrovolně nezřeknou nynější stálí členové, bude Rada bezpečnosti se třemi kategoriemi členství existovat napořád. Naproti tomu státy G4 se nechtěly zcela vzdát svého práva veta, pouze daly najevo, že tak učiní pouze dočasně (tedy na 15 let).

Ústupek zemí G4 vůči pěti stálým členům se projevil nejen tím, že se dočasně vzdaly svého práva veta, ale také tím, že je nevyzvaly k omezení jeho používání (např. na akce podniknuté podle kapitoly 7 Charty OSN). Jak známo, Razaliho návrh takový požadavek obsahoval.[164] Někteří autoři v tomto kontextu upozornili na jeho problematičnost. Podle nich vyzývat vybrané státy k tomu, aby se zřekly, byť jen částečně, svých práv získaných na základě mezinárodní mlouvy (v tomto případě Charty OSN), představuje velmi neobvyklý precedent.[165]

Již jsem zmínil, že Německo, Japonsko, Brazílie a Indie navrhly, aby se po 15 letech od okamžiku, co vejdou jimi navrhované změny v platnost, konala zvláštní konference, na níž mělo dojít ke komplexnímu zhodnocení toho, jak se osvědčily v praxi. Idea tohoto tzv. dočasného modelu (angl. intermediate model) není nová, neboť již v roce 1997 byla prosazována samotným Razalim.[166] Jak napsal Petr Kaiser, jeho účelem bylo „otevřít prostor pro větší flexibilitu, neboť případné rozhodnutí může být následně revidováno.“[167] Na základě toho by tedy bylo přesnější hovořit v tom smyslu, že země G4 se nestanou automaticky stálými členy RB, nýbrž že získají jistotu členství na dobu 15 let s tím, že po uplynutí této lhůty bude přijato nové rozhodnutí. V úvahu přitom přicházejí tři možné scénáře. Za prvé, dotčeným státům bude jejich patnáct let trvající členství prodlouženo na řekněme dalších patnáct let (či jinou dobu). Za druhé jim může být uděleno stálé členství s tím, že zároveň bude rozhodnuto, zda zároveň získají právo veta či nikoliv. A nakonec za třetí

[164] Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 7.
[165] Weiss, Thomas G. (2003) The Illusion of UN Security Council Reform. *The Washington Quarterly*. 26(4): 154; Luck, E. C. (2003), s. 7.
[166] Ten konkrétně navrhoval desetiletou lhůtu mezi vstupem jím navrhovaných změn v platnost a svoláním příslušné konference. [Paper submitted by the Chairman of the Working Group, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, s. 8]
[167] Kaiser, Petr (2010) Má reforma Rady bezpečnosti naději na úspěch? *Mezinárodní politika*. 34(1): 34.

může dojít k tomu, že zemím G4 bude „navrácen“ jejich bývalý status řadových členů OSN, kteří se mohou čas od času ucházet o post nestálých členů RB tak, jako všichni ostatní. Je zřejmé, že posledně zmíněná varianta by pro ně byla nejméně přijatelná.

Tento reformní návrh nakonec nezískal nezbytnou podporu v rámci OSN. Proto nedošlo ani na hlasování o něm. Výslovně se proti němu postavili např. dva ze stálých členů Rady bezpečnosti, konkrétně USA a Čína (viz příslušné podkapitoly).[168] Kromě toho se řada států zřejmě obávala toho, že by se prozatímní řešení mohlo stát řešením definitivním.[169]

3.7.1 (Ne)jednota zemí G4 po roce 2005

Poté, co v roce 2005 neuspěla jejich společná iniciativa, rozhodly se dvě země G4, konkrétně Indie a Brazílie, že již nechtějí být spojovány výlučně s jednou zájmovou skupinou. V roce 2007 se rozhodly připojit ke skupině L.69, která svůj název získala na základě spisového označení návrhu rezoluce Valného shromáždění, předloženého tentýž rok.[170] Pozice této skupiny není v zásadě odlišná od pozice zemí G4. Byl v ní artikulován požadavek na celkem 25, resp. 26 členů Rady jakožto dvou rovnocenných alternativ, přičemž rozšíření se mělo týkat obou kategorií členství. Nicméně zde byl jeden rozdíl, jenž spočíval v okamžitém udělení práva veta novým stálým členům.[171] Jak známo, země G4 jej rovněž žádají, nicméně netrvají na jeho okamžitém uplatňování. Stojí

[168] Lederer, Edith M. - US and China Unite to Block G4 Plan, *Associated Press*, 4 August 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41222.html?itemid=913. (26. 11. 2012)

[169] Kaiser, P. (2010), s. 34.

[170] Společně s Brazílií a Indií jej předložilo dalších 23 rozvojových zemí z Afriky, Asie a Latinské Ameriky. [UN Doc. A/61/L.69/Rev.1, 14 September 2007, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F61%2FL.69%2FRev.1&Lang=E. (26. 11. 2012)]

[171] Statement by His Excellency Raymond O. Wolfe, Ambassador/Permanent Representative of Jamaica to the United Nations, at the Eighth Round of Intergovernmental Negotiations on the Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council and Other Matters Related to the Council, 13 March 2012, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/480. (26. 11. 2012)

však za povšimnutí, že slovo „veto“ nebylo v dokumentu L.69 zmíněno explicitně, na což upozornil např. Egypt.[172]

Brazilsko-indický přístup k právu veta je možné vysvětlit na základě jejich dlouhodobě zastávaného názoru, podle něhož by noví stálí členové RB neměli být diskriminováni vůči těm současným.[173] To, že se v roce 2005 nakonec rozhodla Indie z této pozice částečně slevit, je možné přičíst přesvědčovacím schopnostem svých „spojenců“ z uskupení G4, zejména pak Japonska.[174] Je nutné dodat, že navzdory tomu, že se Brazílie i Indie rozhodly připojit ke skupině L.69, zůstávají i nadále součástí skupiny G4.

Rovněž Japonsko se po neúspěchu reformního plánu G4 rozhodlo jednat individuálně. Již na počátku roku 2006 odmítlo podpořit jeho opětovné předložení i přesto, že o rok dříve učinilo pravý opak.[175] Za hlavní důvod tohoto kroku byla označena nedostatečná podpora zmíněného plánu ze strany členské základny OSN,[176] a především negativní stanovisko USA. Proto se Tokio rozhodlo přijít se zcela novým dokumentem, ve kterém se pokusilo překlenout propast mezi pozicemi USA a G4, týkající se v první řadě velikosti reformované Rady. Američané totiž od pol. 90. let 20. století prosazují to, aby celkový počet jejích členů nebyl vyšší než 20.[177] Jak známo, země G4 žádaly ještě o pět členů navíc (25). Japonci tedy navrhli rozšíření RB na celkem 21

---

[172] Remarks by H.E. Mr. Osama Abdelkhalek, the Deputy Permanent Representative of the Arab Republic of Egypt, before the Fourth exchange of the 8th round of the Intergovernmental Negotiations on the reform of the Security Council: The L.69 initiative, 13 March 2012, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/480. (16. 10. 2012)

[173] Bourantonis, D. (2005), s. 57; Suja, Miroslav (2005) Brazilská aspirace na stálé členství v Radě bezpečnosti OSN. *Mezinárodní politika*. 29(1): 6.

[174] Shirakawa, Yoshikazu; Kawakami, Osamu – 3 Hurdles Remain for G-4, *Yomiuri*, 10 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41209.html?itemid=913. (26. 11. 2012)

[175] Japan Says No to G4 Bid, *News 24*, 7 January 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41231.html?itemid=913. (26. 11. 2012)

[176] Brazil, India, Germany Present Resolution on UNSC Expansion, *Xinhuanet*, 7 January 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41232.html?itemid=913. (26. 11. 2012)

[177] Speech by Mr. Inderfurth, U.S. Ambassador to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/50/PV.58, 14 November 1995, s. 6, dostupné na

členů.[178] Nicméně ani tento japonský pokus o reformu nezískal podporu Spojených států amerických, a to navzdory faktu, že tento stálý člen japonskou kandidaturu dlouhodobě podporuje.[179] Je nutné doplnit, že i přes tento unilaterální krok zůstává Japonsko dodnes součástí uskupení G4.[180]

3.8 Jihoafrická republika

Jihoafrická republika (JAR) patří mezi čtyři africké země, které se v roce 1945 staly zakládajícími členy OSN (společně s Libérií, Etiopií a Egyptem).[181] Během studenoválečného období neprojevovala příliš velký zájem o otázku reformy Rady bezpečnosti, což vyplývá i z toho, že ji nenajdeme pod žádnou z iniciativ, které byly v příslušném období předloženy. Vůči dvěma z nich, o kterých se nakonec hlasovalo se JAR stavěla spíše negativně. V případě té nakonec nepřijaté z roku 1960, jež volala po mírném navýšení počtu nestálých členů RB z 6 na 8, se rozhodla hlasovat proti jejímu přijetí. V případě té nakonec přijaté z roku 1963, v jejímž důsledku došlo k rozšíření Rady o čtyři nestálé členy (z 6 na 10), se rozhodla zdržet se hlasování.[182] Toto jihoafrické chování je zajímavé především z té perspektivy, že oba reformní návrhy vycházeli maximálně vstříc právě africkým zemím, neboť v jejich důsledku by konečně získaly určitý podíl na nestálých mandátech Rady bezpečnosti.

JAR se poté, co se v roce 1994 stala 53. členskou zemí tehdejší Organizace africké jednoty (Organization of African Unity - OAU)[183],

---

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2FPV.58&Lang=E. (26. 11. 2012)

[178] Varner, Bill - Japan Seeks 6 New Seats on UN Council to End Expansion Deadlock, *Bloomberg*, 1 February 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41234.html?itemid=913. (26. 11. 2012)

[179] Varner, Bill - Japan Seeks 6 New Seats on UN Council to End Expansion Deadlock, *Bloomberg*, 1 February 2006.

[180] Japan Says No to G4 Bid, *News 24*, 7 January 2006.

[181] Fakta a čísla OSN (2005), s. 259.

[182] *Yearbook of the United Nations 1960*, s. 206; UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.

[183] The Council of Ministers of the Organization of African Unity, 60th Ordinary Session, 6-11 June 1994, Tunis, Tunisia, OAU Doc. CM/Res.1515 (LX), Resolution

ztotožnila s tehdy formulovanou společnou pozicí afrických zemí, která zůstala dodnes téměř nezměněna. Tuto pozici lze bez nadsázky označit za velmi ambiciózní, a v podstatě nerealizovatelnou. Na jakých premisách je založena? Především na potřebě spravedlivého zastoupení jednotlivých světových regionů v Radě bezpečnosti, s mimořádným důrazem na stálou kategorii členství.[184] Tento požadavek je pochopitelně oprávněný podíváme-li se na světadíly, jež jsou v ní dnes zastoupeny. Najdeme tam dva evropské státy (Francie, Velká Británie), jeden poloevropský (Rusko), jeden americký (USA), a jeden asijský (Čína). Avšak z Latinské Ameriky a Afriky tam není žádná země.[185] Na základě toho Afrika formulovala požadavek na dvě stálá místa, a to se všemi s tím spojenými výsadami, tedy včetně práva veta. Tato místa přitom měla být přidělena zemím na základě rozhodnutí samotných Afričanů, a to v souladu se systémem rotace. Tím se JAR de facto vzdávala svého vlastního stálého křesla tím, že připustila jeho sdílení s ostatními africkými státy.

Nicméně se sluší zdůraznit, že africké země nejsou v žádném případě obhájci existence stálého členství a práva veta. V jejich pozičním dokumentu z roku 1994 je jasně stanoveno, že cílem, o nějž usilují, je demokratizace OSN. Od toho se odvíjí požadavek, aby všichni členové RB bez rozdílu (tj. i ti stálí) podléhali volbě Valného shromáždění. To by podle afrických zemí přispělo k jejich odpovědnému chování vůči všem členům OSN, kteří jim v souladu s čl. 24 Charty svěřili základní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Také proto dodaly, že sice žádají dvě stálá křesla, nicméně dávají přednost zrušení stálého členství jako takového.[186]

---

on South Africa, dostupné na http://www.au.int/en/sites/default/files/COUNCIL_EN_6_11_JUNE_1994_COUNCIL_MINISTERS_SIXTIETH__ORDINARY_SESSION.pdf. (28. 11. 2012)

[184] United Nations Reform: African Common Position, UN Doc. A/AC.247/1996/CRP.6, 25 April 1996, in: UN Doc. A/50/47/Add.1, Annex IV, ss. 14-15, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2F47%2FAdd.1&Lang=E. (28. 11. 2012)

[185] Čl. 23 odst. 1 Charty OSN.

[186] United Nations Reform: African Common Position, UN Doc. A/AC.247/1996/CRP.6, 25 April 1996, in: UN Doc. A/50/47/Add.1, Annex IV, ss. 14-15.

V rámci jimi artikulovaného požadavku demokratizace OSN je nutno se dívat na jejich přístup k právu veta. V zásadě se africké země vyjádřily v tom smyslu, že jsou pro jeho zrušení, či alespoň určitý druh omezení. V případě, že se tak nestane, mělo se veto udělit rovněž nově příchozím stálým členům RB. V tomto kontextu je zajímavý jejich návrh na zvýšení počtu vet nutných k zablokování přijetí podstatných rezolucí.[187] Jak víme, dnes postačí nesouhlas pouze jednoho stálého člena k tomu, aby takové rezoluce nebyly přijaty. V budoucnu by se podle afrického návrhu takto musely zachovat minimálně dva stálí členové (či více). Jak vyplývá ze statistik použitých vet za období 1946-2008, z celkového počtu 263 vetovaných rezolucí neprocedurálního charakteru bylo jen 29 (11 %) vetováno více než jedním stálým členem.[188] Lze tedy konstatovat, že případné zavedení pravidla „dva a více záporných hlasů stálých členů RB = nepřijetí podstatné rezoluce“, by znamenalo mnohem menší míru pravděpodobnosti zablokování rozhodovacího procesu v Radě bezpečnosti.

Africké země se v druhé polovině 90. let minulého století postavila proti Razaliho návrhu reformy RB. V zásadě jí na něm vadily následující body. Za prvé, navržená velikost reformovaného orgánu. Razali navrhoval celkový počet 24 členů RB, kdežto Afrika preferovala o dva členy navíc (tj. celkem 26). Za druhé byly ze strany Afričanů vysloveny výhrady na adresu jím prosazovaného klíče, podle něhož se měly rozdělit nově vytvořené mandáty. Razali přisoudil africkému kontinentu jedno stálé, a jedno nestálé místo. Jak ale víme, africké státy žádaly alespoň dva stálé mandáty, což bylo později doplněno požadavkem na celkem pět nestálých mandátů (dnes mají tři – pozn. aut.). Na základě Razaliho návrhu by však měly „pouze“ čtyři nestálé mandáty. V neposlední řadě

[187] United Nations Reform: African Common Position, UN Doc. A/AC.247/1996/CRP.6, 25 April 1996, in: UN Doc. A/50/47/Add.1, Annex IV, ss. 14-15; Wouters, J.; Ruys, T. (2005), s. 22.

[188] Global Policy Forum, Use of the Veto: 1945-2012, Changing Patterns in the Use of the Veto in the Security Council, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/Changing_Patterns_in_the_Use_of_the_Veto_as_of_August_2012.pdf; Vetoed Draft Resolutions 1946-2008, Subjects of UN Security Council Vetoes, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/Z/Tables_and_Charts/vetosubj.pdf. (28. 11. 2012)

se afričtí představitelé vyjádřili negativně vůči tomu, že Razali odepřel budoucím stálým členům právo veta.[189]

Jejich zamítavé stanovisko k této konkrétní reformní iniciativě artikuloval tehdejší jihoafrický velvyslanec při OSN. Podle něj jakýkoliv pokus přidělit Africe pouze jedno stálé místo, a to ještě bez práva veta, by se rovnalo diskriminaci a nespravedlnosti. Vůči budoucím stálým členům Rady by se jednalo o pouhé symbolické gesto. Z tohoto důvodu bude Jihoafrická republika vystupovat proti vytvoření jakýchsi druhořadých stálých členů.[190]

V březnu roku 2005 byla společná pozice afrických zemí vůči otázce reformy RB zopakována Africkou unií (AU), od roku 2002 nástupkyní Organizace africké jednoty.[191] Došlo však k jedné podstatné změně. Zatímco dřívější pozice obsahovala požadavek dvou stálých míst pro Afriku, na nichž by se jednotlivé státy střídaly (rotační charakter), ta novější i nadále žádala stejný počet stálých míst, nicméně již nikoliv na rotačním základě.[192] Jihoafrická republika od té doby usiluje, aby jedno ze dvou stálých míst vyhrazených Africe, získala právě ona.[193]

Předmětem vnitroafrické diskuse se v onom roce stala otázka práva veta. Africké země i nadále trvaly na tom, že pakliže dojde k vytvoření nových stálých míst, má se tak stát se souběžným udělením veta v případě, že nebude zrušeno. S jeho případným zrušením by ale museli souhlasit nynější stálí členové RB. Velmi trefně se k tomu vyjádřil Petr Kaiser, když ve svém článku z roku 2010 napsal, že „o reformním procesu lze jen zřídka tvrdit něco s jistotou, nicméně je-li něco zřejmé,

---

[189] Harare Declaration of the Assembly of Heads of State and Government of the Organization of African Unity on the Reform of the United Nations Security Council, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.11, 27 June 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex XII, ss. 58-59.

[190] Speech by Mr. Jele, Permanent Representative of South Africa to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.64&Lang=E. (29. 11. 2012)

[191] The Common African position on the proposed reform of the United Nations: „Ezulwini Consensus“ (adopted by the Executive Council of the African Union on 7-8 March 2005), AU Doc. Ext/EX.CL/2 (VII), s. 10, dostupné na http://www.africa-union.org/News_Events/Calendar_of_%20Events/7th%20extra%20ordinary%20session%20ECL/Ext%20EXCL2%20VII%20Report.doc. (30. 11. 2012)

[192] Freiesleben, Jonas von (2008), s. 3.

pak je to skutečnost, že P-5 (pět stálých členů RB – pozn. aut.) se svého výsadního práva nikdy nevzdá.“[194]

Nicméně některé africké země, mezi nimi JAR a Nigérie, se pokusily v roce 2005 učinit v této oblasti ústupek, spočívající v dočasném neudělení veta. Z jejich strany se jednalo o reakci jednak na neflexibilní přístup pěti stálých členů RB, kteří vyjádřili svoje námitky vůči jeho rozšíření na nově příchozí stálé členy. Za druhé to byla odpověď na kompromis, na který přistoupili členové druhého zájmového uskupení, tedy zemí G4, a který spočíval v dočasném zřeknutí se veta. Nicméně jihoafricko-nigerijský krok vyvolal odpor u jiných, především severoafrických zemí. Egypt v této souvislosti explicitně obvinil Nigérii (a implicitně i JAR – pozn. aut.), že rozvrací společnou africkou pozici, přičemž tak činí ve svém zoufalém pokusu zajistit si stálé místo v reformované Radě.[195]

JAR a Nigérii se ale nakonec nepodařilo získat dostatečnou podporu pro svůj krok, když 90 procent afrických států se rozhodlo pro zachování původního požadavku okamžitého udělení veta. Byla tak zmařena možnost konvergence reformních návrhů zemí G4 a Africké unie, a tím pádem jejich společného postupu.[196] Jihoafrická republika od té doby drží původní africkou pozici tak, jak ji držela před rokem 2005.[197]

---

[193] Řehák, Vilém (2010) Jihoafrická republika jako regionální a kontinentální velmoc. *Mezinárodní politika*. 34(7): 12.
[194] Kaiser, P. (2010), s. 33.
[195] Agwu, Fred Aja (2008) The Legal and Political Challenges for the Candidate Countries in the Reform of the United Nations Security Council. *ICFAI Journal of International Relations*. 2(2): 20.
[196] Freiesleben, Jonas von (2008), s. 7.
[197] Decision on the Report of the Committee of Ten on UN Reform Doc. Assembly/AU/8 (XIX) (adopted by the Assembly of the African Union on 15-16 July 2012), AU Doc. Assembly/AU/Dec. 430 (XIX), dostupné na http://www.au.int/en/sites/default/files/Assembly%20AU%20Dec%20416-449%20(XIX)%20_E_Final.pdf. (30. 11. 2012)

3.9 Itálie

Itálie se stala členskou zemí OSN až v roce 1955.[198] Povedlo se jí to až na šestý pokus, neboť předtím byla její žádost opakovaně vetována ze strany Sovětského svazu (stejnou zkušenost mělo rovněž Japonsko).[199] Ihned se aktivně zapojila do tehdy probíhající diskuse o nutnosti rozšíření Rady bezpečnosti, a to ve prospěch afro-asijských států. Spolupodílela se např. na předložení návrhu z roku 1960, který žádal navýšení počtu nestálých členů RB z 6 na 8. Nicméně poté, co byl doplněn o požadavek okamžitého přerozdělení v té době existujících mandátů, se Itálie rozhodla hlasovat proti jeho přijetí. Tím se vlastně ztotožnila s postojem latinskoamerických zemí, které se snažily takovému přerozdělení zabránit, a jež se při hlasování zachovaly stejným způsobem jako Řím.[200] V případě nakonec přijatého návrhu z roku 1963 byla Itálie jednou z 97 zemí, které hlasovaly pro jeho přijetí.[201]

Po roce 1989 vystupuje Itálie jako velmi aktivní účastník reformního procesu. Při podrobném zkoumání všech jejích iniciativ předložených do dnešního dne je zcela zřejmé, že hlavním cílem její politiky je zabránit vytvoření nových stálých míst v RB, které by byly přiděleny konkrétním státům. Jinými slovy, Řím brojí proti novým stálým místům, jež by byly ve výlučném vlastnictví té či oné země. Dvojnásobně to přitom platí v případě Německa. Bez nadsázky lze označit italskou strategii v této oblasti za protiněmeckou. Dokazuje to již první předložený návrh z roku 1990, ve kterém byl artikulován požadavek určitého přerozdělení nynějších stálých mandátů. Itálie jeho prostřednictvím vyzvala dva evropské stálé členy, tj. Francii a Velkou Británii, aby se vzdaly svých křesel ve prospěch Japonska a tehdejšího Evropského společenství (ES).[202] To nás obrací k jedné otázce, která je rovněž řešena v rámci probíhajících diskusí. Konkrétně se jedná o otázku, zda je možné, aby se určitá regionální organizace mohla stát

[198] Fakta a čísla OSN (2005), s. 259.
[199] Bennett, A. L. (1991), s. 74.
[200] *Yearbook of the United Nations 1960*, ss. 205-206.
[201] UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.
[202] Bourantonis, D. (2005), s. 35.

členem Rady bezpečnosti OSN. Podle aktuálně platných pravidel něco takového možné není. Členem RB se může stát pouze a jen člen OSN. A jak známo, na základě čl. 4 Charty takovým členem může být pouze stát, nikoliv mezinárodní organizace. Aby se dnešní EU mohla stát členem světové organizace (a potažmo její Rady bezpečnosti), je nutné, aby došlo buď ke změně Charty, nebo aby se z EU stal stát.[203]

Kromě této právní překážky je zde ještě jedna, která je politická. Jde o již několikrát zmíněnou nutnost souhlasu všech pěti stálých členů RB se všemi případnými změnami Charty OSN. Příslušný italský návrh by jejich právu veta podléhal rovněž. Lze si ale stěží představit, že ti ze stálých členů, kteří by v jeho důsledku přišli o svoje mandáty, by byli ochotni něco takového připustit.[204] K tomu, proč Itálie přišla s takovým návrhem, se vyjádřil např. Marco Pedrazzi. Podle jeho názoru byla pohnutkou této jihoevropské země snaha zabránit reformě, jež by byla v protikladu k jejím národním zájmům. Scénář, který byl z její perspektivy pokládán za nejhorší možný, bylo udělení stálého členství Německu. Protože si již tehdy uvědomila, že v pomyslném souboji o další evropské stálé místo v Radě má Itálie ve srovnání s Německem menší šance na jeho získání, zvolila taktiku založenou na odmítání vytvoření jakýchkoliv stálých míst.[205] Ten samý autor dodal, že onu italskou reformní iniciativu je nutné vnímat rovněž v kontextu její obecně proevropské politiky. Itálie pokládá zisk stálého křesla v RB pro Evropskou unii za konečný cíl své politiky. Preferuje vytvoření silné Unie, která bude v tomto orgánu mluvit jedním hlasem. Podle ní by stálá přítomnost tří konkrétních členských zemí EU byla v protikladu k této preferenci.[206]

---

[203] Ronzitti, N. (2010), ss. 2-3 a s. 16.
[204] Bourantonis. D.; Magliveras, K. (2002), s. 29.
[205] Pedrazzi, Marco (2007) Italy, the USA and the reform of the UN Security Council. *Journal of Southern Europe and the Balkans*. 9(2): 186-187.
[206] Pedrazzi, M. (2007), ss. 189-190. Italské úsilí o dosažení stálého zastoupení EU v Radě bezpečnosti OSN bylo potvrzeno v roce 2004. [Speech by Mr. Spatafora, Permanent Representative of Italy to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.26, 12 October 2004, s. 22, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.26&Submit=Search&Lang=E. (30. 11. 2012)

Navzdory neúspěchu svého návrhu z roku 1990 Itálie pokračovala v úsilí zamezit vzniku nových stálých míst v RB pro konkrétní země. Zdůvodnila to na základě potřeby demokratizace OSN. Reforma, v jejímž důsledku by došlo k navýšení počtu stálých křesel v Radě, by byla výhodná pouze pro několik málo zemí, a to na úkor mnoha desítek ostatních. Bylo zdůrazněno, že noví stálí členové by byli zproštěni povinnosti ucházet se v periodických volbách o přízeň členů VS, přičemž to je samotnou podstatou demokracie. V případě, že by jim bylo uděleno právo veta, by se navíc zvýšila pravděpodobnost ochromení činnosti Rady. Mezinárodní společenství se místo toho mělo zaměřit na způsob, jak omezit jeho používání, nikoliv na jeho rozšíření.[207] Cílem reformy mělo být vytvoření Rady, jež bude demokratičtější, participativnější a reprezentativnější. Jejím cílem nemělo být odměnit hrstku zemí novými privilegii, nýbrž nalézt řešení, které nabídne členským zemím OSN častější přístup do tohoto orgánu.[208]

Není tedy nikterak překvapivé, že na základě výše popsaných argumentů proti povýšení určitých zemí do statusu stálých členů RB, se Itálie rozhodla postavit na stranu odpůrců Razaliho reformní iniciativy z roku 1997, neboť něco takového navrhoval. Nicméně je zde ještě jeden důvod, kvůli kterému se rozhodla ji nepodpořit, a to požadavek uplatnění dvou rozdílných hlasovacích většin ve Valném shromáždění, přičemž italská kritika mířila především na aplikaci čl. 18 Charty, podle něhož bylo možno uplatnit nižší hlasovací kvórum (2/3 přítomných a hlasujích delegátů). Podle Itálie měla být reforma RB podpořena co největším počtem států. Argumentovala tím, že v okamžiku hlasování o citlivých

[207] Speech by Mr. Fulci, Permanent Representative of Italy to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/50/PV.56, 13 November 1995, ss. 16-17, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2FPV.56&Lang=E. (30. 11. 2012)

[208] Reforming the Security Council – An Italian View, December 1998, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32857.html?itemid=915. (1. 12. 2012) Itálie v této souvislosti upozornila např. na skutečnost, že několik desítek zemí nebylo ani jedenkrát členem RB, zatímco několik desítek dalších jím bylo pouze jedenkrát. [Speech by Mr. Fulci, Permanent Representative of Italy to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/50/PV.56, 13 November 1995, s. 17]

otázkách se ho mnohé země raději zdrží, či dokonce při něm chybí.[209] Kromě toho nemohou některé z nich hlasovat, např. z důvodu, že včas nezaplatily příspěvky, jež jim byly vyměřeny. Pakliže by mělo dojít k prosazení pravidla 2/3 přítomných a hlasujících delegátů, došlo by zároveň k snížení kvóra. Teoreticky tak hrozilo, že by reforma RB mohla být přijata na základě kladných hlasů i méně než poloviny členské základny OSN. Itálie se tak bok po boku s Hnutím nezúčastněných států zasadila o přijetí rezoluce, která „pohřbila" Razalih návrh v jeho původní podobě.[210] Konstatovalo se v ní, že jakákoliv rezoluce, jejímž předmětem bude reforma Rady bezpečnosti, musí být odsouhlasena 2/3 všech zemí, nikoliv 2/3 zemí přítomných a hlasujících. To znamená, že aplikace hlasovacího pravidla obsaženého v čl. 18 Charty bylo do budoucna vyloučeno.[211]

Italský přístup zůstal nezměněn i v průběhu prvního desetiletí 21. století. Již v druhé polovině 90. let minulého století došlo k zformování zájmové skupiny, tehdy známé pod názvem Kávový klub, která sdružovala země oponující Razaliho návrhu. Dominantní roli při jejím vytváření hrál bývalý italský velvyslanec při OSN Paolo Fulci.[212] V roce 2005 došlo k jejímu přejmenování na Sjednoceni pro konsensus (United for Consensus – UfC).[213] Jak již vyplývá ze samotného názvu, tato skupina „podobně smýšlejících zemí" preferuje řešení podpořené co možná největším počtem zemí, v ideálním případě takové, které bude přijato konsensem.[214]

Aktuální verzi svého reformního návrhu publikovala UfC v roce 2009. Na jeho základě mělo dojít jednak k navýšení počtu stávajících

[209] Stojí za povšimnutí, že tento konkrétní bod italské argumentace byl ostatními státy zpochybněn. Podle nich bylo nemyslitelné, že by v okamžiku hlasování o tak klíčové otázce, jakou reforma Rady bezpečnosti OSN bezpochyby je, by mnohé z nich nebyly přítomny. [Bourantonis, D.; Magliveras, K. (2002), ss. 26-27]
[210] Reforming the Security Council – An Italian View, December 1998.
[211] UN Doc. A/RES/53/30, 1 December 1998.
[212] Bourantonis, D. (2005), ss. 82-84.
[213] Kromě Itálie sem patří Španělsko, San Marino, Turecko, Kanada, Argentina, Kolumbie, Kostarika, Mexiko, Bangladéš, Jižní Korea, Katar, Pákistán, Spojené arabské emiráty, Alžírsko, Ghana, Keňa a Maroko. [Freiesleben, Jonas von (2008), s. 5]
[214] Position Paper of the Group of Like-Minded Countries „United for Consensus", 18 February 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-

nestálých míst s dvouletým funkčním obdobím, a se zákazem okamžitého znovuzvolení tak, jak je to stanoveno v čl. 23 odst. 2 Charty OSN. Kromě toho měla být vytvořena zcela nová kategorie nestálých míst. Zde Itálie a spol. nabídly dvě alternativy. Ta první spočívá v zavedení tří- až pětiletého mandátu, se zachováním zákazu bezprostředního znovuzvolení. Ta druhá pak ve vytvoření dvouletého mandátu, nicméně s možností až dvou okamžitých znovuzvolení (celkem by se tedy mohlo jednat i o šestiletý mandát). Zajímavé je, že příslušný dokument neobsahuje informaci o celkovém počtu nově vytvořených mandátů. Omezuje se pouze na prohlášení, že to bude záviset na celkové velikosti rozšíření, a na způsobu, jakým budou nová křesla rozdělena mezi jednotlivé světové regiony. U práva veta pak bylo navrženo buď omezení jeho používání (na otázky spadající pod kapitolu 7 Charty), nebo jeho zrušení.[215]

Jak zdůraznila Itálie na jedné ze schůzek Valného shromáždění v roce 2012, tento návrh neměl u ostatních zemí vzbudit dojem návrhu „ber nebo nech být“. Místo toho měl být chápán jako pobídka k jednání, jehož cílem mělo být nalezení kompromisní dohody.[216] K ní však dosud nedošlo.

3.10 Francie

V éře studené války se Francie vůči otázce reformy Rady bezpečnosti OSN stavěla spíše negativně. Z příslušných dokumentů vyplývá, že nehlasovala pro žádný z návrhů, které byly předloženy v roce 1960, resp. 1963. Zachovala se tak i přesto, že nijak nezasahovaly do jejího privilegovaného postavení (např. požadavkem omezení práva veta či jeho zrušení). V případě návrhu z roku 1960, jenž žádal mírné navýšení počtu

---

council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41195.html?itemid=913. (1. 12. 2012)

[215] Uniting for Consensus Proposal on Security Council Reform, April 2009, ss. 2-3, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/UFC_2009_Proposal.pdf. (1. 12. 2012)

[216] Hansen, Mie – Report on Security Council Reform Meeting 21 February 2011, 12 March 2012, Center for UN Reform Education, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/470. (1. 12. 2012)

nestálých členů RB z 6 na 8, se hlasování zdržela.[217] V případě toho z roku 1963, díky němuž nakonec došlo k rozšíření Rady o čtyři nestálé členy, Francie jako jedna z mála zemí dokonce hlasovala proti jeho přijetí.[218] Tehdejší francouzský velvyslanec při OSN to odůvodnil tak, že jeho země nemá nic proti případné reformě, nicméně k té je nutné dospět konsensuálně. Proto bylo třeba odložit hlasování o této konkrétní rezoluci do doby, než bude nalezeno řešení přijatelné pro všechny.[219] Francie se ale ocitla v naprosté menšině, a to společně se zeměmi sovětského bloku.[220] Ve fázi ratifikace ji ale nakonec nezablokovala.[221]

V období bezprostředně po skončení studené války Francie pokračovala ve svém protireformním kurzu, jenž byl nastolen v předchozím období. Podle D. Bourantonise byla toho příčinou neochota sdílet svoje privilegované postavení s ostatními zeměmi, a/nebo obava ze ztráty své pozice, na níž pohlížela jako na symbol své mezinárodní prestiže. Stejným způsobem se zachovali i ostatní stálí členové RB. Uzavřeli proto mezi sebou jakousi tichou dohodu, podle níž budou bránit každému úsilí o reformu tohoto orgánu, včetně samotné diskuse o ní. Stálá pětka začala používat argument, podle něhož akceschopnost Rady tváří v tvář irácké agresi vůči Kuvajtu v roce 1990 byla dostatečným důkazem toho, že funguje dobře, a že tudíž není potřeba ji reformovat (Britové v tomto kontextu používali slogan „není třeba měnit vítězný tým“). Nikoho tedy nemůže překvapit francouzská reakce na již zmíněný italský návrh z roku 1990, na základě něhož by přišla o svoje stálé místo ve prospěch Evropského společenství. Nejen, že ho nepodpořila, ale také zabránila diskusi o něm na tehdy probíhající mezivládní konferenci, jež později vyústila v podpis Smlouvy o EU.[222]

---

[217] *Yearbook of the United Nations 1960*, ss. 206-207.
[218] UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.
[219] Speech by Mr. Seydoux, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 9. Podobně zamítavě se Paříž postavila vůči pokusům reformovat RB i na přelomu 70. a 80. let 20. století. [*Yearbook of the United Nations 1980*, New York: UN Department of Public Information, s. 462, dostupné na http://unyearbook.un.org/unyearbook.html?name=1980index.html. (2. 12. 2012)]
[220] UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.
[221] Schwelb (1965), s. 844.
[222] Bourantonis, D. (2005), ss. 35-37.

Nedlouho poté se ale Francie rozhodla opustit svoji původní protireformní pozici. Na sklonku roku 1993 připustila, že v důsledku vzrůstu členské základny OSN bude třeba začít diskutovat o rozšíření Rady bezpečnosti.[223] O rok později již byla o něco konkrétnější, když se vyslovila pro zvýšení počtu stálých členů, kteří měli mít nejen stejné povinnosti, ale také stejná práva jako ti stávající. Jako budoucí stálé členy přitom výslovně podpořila Německo a Japonsko. Kromě toho měla být vytvořena další místa, jež měla být vyhrazena rozvojovým zemím (aniž by nějaké Francie specifikovala – pozn. aut.) tak, aby v Radě nedošlo k vytvoření nerovnováhy, která by byla na úkor méně vyspělé části světa. Zda-li by místa určená rozvojovým státům měla být stálého či nestálého charakteru, mělo být podle Paříže ponecháno na diskusi. Kladla si pouze podmínku, aby celkové rozšíření orgánu nezapříčinilo ochromení jeho činnosti. Podle ní neměl být tvořen více než 20 členy.[224]

V průběhu následujících let došlo k určitému posunu ve francouzském stanovisku, jenž se týkal tří aspektů: budoucí velikost RB, specifikace dalších zemí jakožto příštích stálých členů (kromě Německa a Japonska), a v neposlední řadě otázka, zda jim má být uděleno právo veta. Co se týče prvního aspektu, Paříž i nadále zdůrazňovala nezbytnost zachování schopnosti Rady jednat rychlým a efektivním způsobem. Nicméně hranice, za kterou byla ochotna jít, se zvětšila. V roce 1997 totiž podpořila 24-ti členný orgán, což byl o něco vyšší počet, než jaký byla ochotna tolerovat o tři roky dříve (tj. 20).[225] Do tohoto vymezení se vešel i Razaliho návrh (24), který Francie podpořila.[226]

---

[223] Speech by Mr. Mérimée, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/48/PV.64, 24 November 1993, s. 3, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2FPV.64&Lang=E. (2. 12. 2012)

[224] Speech by Mr. Ladsous, Deputy Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.30, 13 October 1994, s. 17, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.30&Submit=Search&Lang=E. (2. 12. 2012)

[225] Speech by Mr. Dejammet, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, s. 15.

[226] Je nutné dodat, že to nebylo pouze z důvodu jím navrhované velikosti Rady bezpečnosti. [Bourantonis, D. (2005), s. 76]

Zatímco v průběhu 90. let 20. století byla Francie v otázce, které země by měly získat nová stálá místa konkrétní pouze ve dvou případech (Německo a Japonsko), v průběhu prvních let nového tisíciletí to již bylo ve čtyřech případech (k Německu a Japonsku přibyly ještě Indie a Brazílie). Kromě těchto čtyř francouzských favoritů se měl dalším stálým členem stát blíže neurčený africký stát.[227]

V případě posledního aspektu, tj. toho, zda udělit veto i nově příchozím stálým členům, Francie v posledních letech poněkud modifikovala svůj postoj z 90. let minulého století, kdy odpověď na onu otázku byla v zásadě kladná. Dnes již ale odmítá okamžité udělení příslušného privilegia, i když na straně druhé připouští, že by k tomu mohlo dojít později.[228] Vůči čemu se ale Paříž zcela jasně vymezila je případné omezení, nota bene zrušení, práva veta současných stálých členů Rady.[229]

Paříž se v roce 2005 rozhodla podpořit reformní plán zemí G4, přičemž tak učinila jako jeden z jeho předkladatelů.[230] To, co ji k tomu nakonec přimělo, byl ústupek zemí G4, spočívající v dočasném zřeknutí se práva veta.[231] Co se týče jejího aktuálního postoje, Paříž i nadále podporuje kandidaturu Brazílie, Indie, Japonska, Německa, a

---

[227] Speech by Mr. Levitte, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/56/PV.35, 31 October 2001, s. 15, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F56%2FPV.35&Lang=E. (2. 12. 2012); Speech by Mr. De La Sabliére, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/58/PV.31, 14 October 2003, s. 1, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.31&Lang=E. (2. 12. 2012)

[228] General Assembly Meeting on Security Council Reform: Right of Veto - Statement by Jean-Maurice Ripert, Permanent Representative of France to the UN, 16 March 2009, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/50117-general-assembly-meeting-on-security-council-reform--right-of-veto-statement-by-jean-maurice-ripert-permanent-representative-of-france-to-the-united-nations.html?itemid=915. (3. 12. 2012)

[229] Speech by Mr. Dejammet, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, s. 31; Speech by Mr. Levitte, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/56/PV.35, 31 October 2001, s. 15.

[230] UN Doc. A/59/L.64, 6 July 2005, s. 1.

[231] Heinlein, Peter - UN Security Council Candidates Drop Demand for Veto Power, *Voice of America*, 9 June 2005; Speech by Mr. De La Sablière, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.111, 11 July 2005, s. 11, dostupné na

nejmenovaného afrického státu (či států) na stálé členství v Radě. Kromě toho je pro vytvoření dalších míst v nestálé kategorii členství. Hlavní důraz je z její strany kladen na tzv. prozatímní řešení, v jehož důsledku by nedošlo k okamžitému udělení stálého členství příslušným kandidátským zemím, nýbrž k jejich začlenění na nestálé bázi s tím, že jejich mandát by byl delší, než jsou 2 roky. Po uplynutí určité doby (jež ale nebyla specifikována) se měla uskutečnit revizní konference, na níž by se „déletrvající" funkční období oněch zemí změnilo ve stálé.[232]

3.11 Velká Británie

Britský přístup ve sféře reformy Rady bezpečnosti OSN vykazuje mnoho společných znaků s tím francouzským. V éře studené války se vůči konkrétním návrhům, které byly položeny na jednací stůl, stavěla spíše negativně, i když ne odmítavě za všech okolností. V případě návrhu z roku 1960, který žádal rozšíření RB o dvě nestálá místa, se Velká Británie postavila proti jeho přijetí.[233] V případě toho z roku 1963, který žádal rovnou čtyři nová nestálá místa, a jenž byl nakonec realizován, se rozhodla nehlasovat ani pro, ani proti němu.[234] Vyjádřila tím, že je v zásadě nakloněna reformě RB, nicméně chtěla dát zároveň najevo svoji preferenci pro alternativní návrh, jenž byl předložen ve stejném roce, a který žádal o něco menší počet nově vytvořených nestálých míst (konkrétně dvě). V neposlední řadě se zdržela hlasování proto, že Společenství národů (Commonwealth) přicházelo v důsledku tohoto návrhu o nestálé místo, jež mu bylo přiděleno na základě gentlemanské dohody z roku 1946.[235]

Po roce 1989 se britská politika prakticky vůbec nelišila od té, kterou ve stejném období uplatňovala Francie. Na počátku 90. let minulého století zaujala Velká Británie zcela jasnou protireformní

---

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.111&Lang=E. (4. 12. 2012)

[232] UK/French Position on Reform of the United Nations Security Council, 1 March 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/uk-french_position_on_unsc_reform.pdf. (4. 12. 2012)

[233] *Yearbook of the United Nations 1960*, s. 206.

[234] UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.

pozici. I ona využila toho, jakým způsobem se v té době Rada bezpečnosti postavila proti irácképu vpádu do Kuvajtu, k odůvodnění svých námitek vůči případné reformě (viz výše zmíněný výrok, podle něhož není třeba měnit vítězný tým). V souladu s touto pozicí odmítla vyhovět italskému přání, aby se zřekla svého stálého místa ve prospěch Evropského společenství.[236] Nicméně záhy dospěla k závěru, že stavět se proti jakémukoliv reformnímu úsilí je dlouhodobě neudržitelné. Proto se již v roce 1993 vyslovila pro rozšíření RB, nicméně s dovětkem, že by mělo být limitované.[237] Rok na to Londýn upřesnil, co má na mysli pod pojmem „limitované rozšíření". Šlo konkrétně o 19, maximálně 20 členů. Tentýž rok se poprvé vyslovil pro udělení stálého členství Německu a Japonsku.[238]

V následujících letech bylo britské stanovisko modifikováno zejména v bodech, které se týkaly jednak budoucí velikosti RB, jednak zemí, které byla ochotna podpořit jako budoucí stálé členy. Byla jedním ze dvou stálých členů Rady, kteří podpořili Razaliho reformní iniciativu (tím druhým byla Francie). To kromě jiného znamenalo, že akceptovala 24-ti členný orgán, přičemž o 4 roky dříve byla ochotna akceptovat maximálně 20 členů. Dále upřesnila to, že je pro vytvoření celkem pěti nových stálých míst. Kromě Německa a Japonska měly zbylé tři obsadit blíže nespecifikované země z Afriky, Asie a Latinské Ameriky.[239] V roce 2003 bylo upřesněno, že by asijské místo měla získat Indie, resp. to latinskoamerické Brazílie.[240]

---

[235] *Yearbook of the United Nations 1963*, ss. 82-83.
[236] Bourantonis, D. (2005), ss. 36-37.
[237] Speech by Mr. Richardson in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/48/PV.62, 23 November 1993, ss. 22-23.
[238] Speech by Mr. Gomersall, Deputy Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.31, 14 October 1994, ss. 3-4, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.31&Lang=E. (4. 12. 2012)
[239] Speech by Sir Greenstock, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/53/PV.65, 20 November 1998, ss. 33-34.
[240] Speech by Sir Parry, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/58/PV.36, 17 October 2003, s. 9, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.36&Lang=E. (4. 12. 2012)

V otázce práva veta mají Britové zcela jasno v tom, že veškeré pokusy omezit tím či oním způsobem jeho používání, nemluvě o jeho eventuálním zrušení, jsou pro ně zcela nepřijatelné.[241] K tomu, zda by jím měli disponovat i budoucí stálí členové Rady, se Británie po delší dobu nevyjadřovala. Nicméně v roce 2005 sdělila ústy svého bývalého velvyslance při OSN, že spíše upřednostňuje jeho neudělení.[242]

Tak jako Francie i Velká Británie podpořila v roce 2005 reformní návrh zemí G4.[243] V posledních letech je vzájemná blízkost britsko-francouzského přístupu ve sféře reformy RB demonstrována existencí společného pozičního dokumentu. Jak již bylo řečeno v podkapitole zabývající se Francií, je v něm vyjádřena pokračující podpora Brazílie, Indie, Japonska a Německa jakožto budoucích stálých členů. Současně je v něm ale nastíněno tzv. prozatímní řešení, v jehož důsledku by tyto země nezískali ihned stálá místa, ale až po určité době.[244]

3.12 Spojené státy americké

V průběhu několik let trvajících diskusí, jež nakonec vyústily v přijetí dosud jediné reformy RB v roce 1963, se Spojené státy americké stavěly do pozice aktéra, který je v zásadě nakloněn tomu, aby k ní došlo. Přesto si kladla určité podmínky své případné podpory. Mezi ty nejdůležitější můžeme jmenovat nesouhlas s ideou přerozdělení šesti v té době existujících nestálých mandátů tak, aby byly neprodleně uspokojeny nároky nezastoupených regionů světa (tedy především Afriky a Asie).

[241] Speech by Sir Greenstock, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/53/PV.65, 20 November 1998, s. 33 a v UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, s. 18.
[242] Speech by Sir Parry, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, s. 19, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.112&Lang=E. (4. 12. 2012)
[243] Speech by Sir Parry, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, s. 19.
[244] UK/French Position on Reform of the United Nations Security Council, 1 March 2010.

Druhá podmínka se týkala počtu míst, o který měla být Rada bezpečnosti rozšířena.

Na základě prvně zmíněné podmínky lze vysvětlit americký postoj při hlasování o návrhu z roku 1960, v jehož důsledku mělo dojít k navýšení počtu nestálých míst v RB z 6 na 8. Washington se nakonec rozhodl hlasovat proti němu, což bylo zapříčiněno skutečností, že byl do něj vložen požadavek na okamžitou redistribuci šesti nestálých míst. Z americké strany bylo argumentováno, že takový krok sice znamená částečné napravení křivdy ve vztahu k regionům, jež byly bez adekvátního zastoupení. Na straně druhé by však bylo ukřivděno těm regionům, které již svoje zastoupení měly (v tomto bodě se USA ztotožnily s pozicí Brazílie a dalších států z Latinské Ameriky – pozn. aut.).[245]

V případě návrhu z roku 1963, který nakonec prošel, se USA rozhodly zdržet se hlasování. To bylo vysvětleno tím, že upřednostňovaly menší rozšíření Rady, které v onom roce navrhovaly latinskoamerické země (maximálně 8 nestálých členů). Velikost RB měla být v zájmu zachování efektivnosti ponechána na co nejmenší možné úrovni.[246] Nicméně proto, že alternativní afro-asijský návrh (žádající celkem 10 nestálých členů) získal širokou podporu, rozhodly se USA zdržet se hlasování o něm.[247] Jednak tím vyjádřily svoji preferenci pro jiné řešení, jednak svůj respekt k většinovému názoru.[248]

V období bezprostředně po skončení studené války se USA stavěly proti jakémukoliv úsilí o reformu Rady bezpečnosti stejným způsobem, jakým tak činily Francie a Velká Británie. Bylo to zdůvodněno již známým poukazem na jednání Rady bezpečnosti v době první války v Perském zálivu jako důkazu, že tento orgán funguje dobře, a že proto není nutné jakkoliv zasahovat do jeho složení.[249] Nicméně tento protireformní postoj byl nedlouho poté opuštěn. V roce 1993 se Spojené

[245] *Yearbook of the United Nations 1960*, s. 205; Luck, E. C. (2003), s. 7.
[246] *Yearbook of the United Nations 1963*, s. 82.
[247] Schwelb, E. (1965), s. 841.
[248] Pro úplnost dodejme, že na přelomu 70. a 80. let se Spojené státy americké, tak jako ostatní stálí členové, vyjádřily proti tehdy navrženému rozšíření RB. [*Yearbook of the United Nations 1980*, s. 462]
[249] Bourantonis, D. (2005), s. 36.

státy americké vyslovily pro „nevelké“ rozšíření Rady, přičemž Německu a Japonsku měl být udělen status stálých členů. U těch stávajících měl přitom zůstat nezměněn.[250] O rok později byla z americké strany stanovena podmínka, jež přetrvává dodnes, a podle níž by RB měla mít maximálně 20 členů.[251] Oněch pět nových mandátů mělo být stálých, přičemž dva měly připadnout, jak již bylo zmíněno, Německu a Japonsku, a zbylé tři rozvojovým zemím.[252]

Navržená velikost reformované Rady se stala jedním z důvodů amerického „ne“ některým později předloženým reformním iniciativám. V roce 1997 vyjádřil tehdejší americký velvyslanec při OSN Bill Richardson, že jeho země v mnoha bodech podporuje plán, se kterým ve stejném roce přišel Ismail Razali. Nicméně právě kvůli jím prosazovanému rozšíření orgánu až na 24 členů se pro USA stává nepřijatelným.[253] Stejným způsobem reagoval v roce 2005 další z bývalých amerických velvyslanců při OSN John R. Bolton, a to vůči reformnímu plánu zemí G4, jenž obsahoval požadavek 25-ti členného orgánu.[254] Učinil tak přesto, že o pět let dříve daly Spojené státy najevo svoji ochotu diskutovat o návrzích na mírně vyšší počet členů Rady, než je 21.[255] Je ale vyplývá z reakce posledně zmíněného amerického diplomata, číslo 25 do této kategorie v žádném případě nespadá.

Američané se v rámci svého zamítavého stanoviska vůči návrhu zemí G4 odvolali dále na skutečnost, že v rámci OSN nepanuje jednota

---

[250] Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council: Report of the Secretary-General, UN Doc. A/48/264, 20 July 1993, ss. 91-92.
[251] Speech by Mr. Inderfurth, U.S. Ambassador to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.30, 13 October 1994, s. 23.
[252] Speech by Mr. Richardson, Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.63, 4 December 1997, s. 27, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.63&Lang=E. (5. 12. 2012)
[253] Statement by Mr. Richardson, Permanent Representative of the United States of America to the UN, to the Open-Ended Working Group of the General Assembly on Security Council Reform, 17 July 1997, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32891.html?itemid=915. (5. 12. 2012)
[254] Gardiner, Beth – Bolton Rejects UN Council Plan (Says Expansion Efforts Will Fail), *Associated Press*, 15 October 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41229.html?itemid=913. (5. 12. 2012)
[255] Šmuclerová, M. (2006), s. 156.

co se týče způsobu, jakým reformovat Radu bezpečnosti. To bylo demonstrováno existencí několika zájmových uskupení, které měly své vlastní, a vzájemně odlišné, představy. Podle USA nechat okamžitě hlasovat o jakémkoliv návrhu, který v té době nedisponoval širokou podporou ze strany členských zemí OSN, by způsobilo více škody než užitku.[256]

Další z důvodů amerického „ne" iniciativě G4 nabízí sekundární literatura. Podle ní to byl nesouhlas se stálým členstvím Německa v RB. Jedná se tedy o zjevný posun v americkém přístupu uplatňovaném od roku 1993, kdy byla poprvé vyjádřena podpora německé kandidatuře. Tento obrat je dáván do souvislosti s postojem Berlína během druhé války v Perském zálivu v roce 2003, kdy se zařadil mezi její odpůrce.[257] V neposlední řadě je nutno zmínit, že USA i nadále podporují japonskou kandidaturu, resp. od roku 2010 i tu indickou.[258]

Postoj USA vůči návrhům na omezení používání práva veta, či dokonce jeho úplnou eliminaci, je jasně negativní.[259] V tomto směru tedy existuje shoda s postojem britsko-francouzským. Co se týká toho, zda jej udělit i budoucím stálým členům, Washington v průběhu 90. let minulého století nezaujal v tomto bodu definitivní stanovisko. Např. v roce 2000 bylo dáno na srozuměnou, že rozhodnutí v příslušné otázce má padnout až poté, co bude rozhodnuto o formě reformovaného orgánu.[260] Nicméně

[256] Speech by Ms. Tahir-Kheli, Senior Advisor to the U.S. Secretary of State for UN Reform, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, ss. 9-10.
[257] Eichler, Jan (2006) Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století (Praha: Ministerstvo obrany České republiky), s. 232; Freiesleben, Jonas von (2008), ss. 6-7.
[258] Stolberg, Sheryl Gay – Obama Backs India for Seat on Security Council, *New York Times*, 8 November 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/49572.html?itemid=913. (6. 12. 2012)
[259] Speech by Mr. Inderfurth, U.S. Ambassador to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/50/PV.58, 14 November 1995, s. 5; US „Fact Sheet" on UN Security Council, Bureau of International Organization Affairs, US Department of State, 5 January 2000, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32924.html?itemid=915. (6. 12. 2012)
[260] US „Fact Sheet" on UN Security Council, Bureau of International Organization Affairs, US Department of State, 5 January 2000.

jak vyplývá z aktuálnějších prohlášení, USA nejsou v zásadě nakloněny tomu, aby došlo k k jeho rozšíření.[261]

3.13 Sovětský svaz, resp. Rusko

Sovětský svaz (SSSR) vystupoval v druhé polovině 50. a 1. pol. 60. let 20. století jako velký odpůrce reformy Rady bezpečnosti. Za záminku si zvolil v té době nevyřešenou otázku čínského zastoupení v OSN (pochopitelně to nebyla jediná záminka – pozn. aut.). Moskva se v oné době stavěla za nárok čínských komunistů (čili představitelů Čínské lidové republiky - ČLR) mluvit jménem Číny v OSN, resp. za to, aby převzali stálé místo v RB. Argumentovala, že za účelem zvýšení počtu členů tohoto orgánu je nezbytné, aby byla novelizována příslušná ustanovení Charty. Nicméně za situace, kdy je čínským komunistům, jakožto jediným oprávněným reprezentantům Číny, bráněno v jejich účasti v OSN, nelze něco takového učinit. V opačném případě by se podle SSSR jednalo o neplatný a nezákonný akt, neboť podle čl. 108 Charty je zapotřebí souhlasu všech pěti stálých členů Rady, tedy i ČLR.[262] V této souvislosti sdělil bývalý sovětský velvyslanec při OSN N. Fedorenko, že tím, kdo blokuje řešení problému čínského zastoupení, a tím potažmo znemožňuje implementaci reformy RB, jsou především západní mocnosti.[263]

Moskva se z pochopitelných důvodů nechtěla prezentovat jako někdo, kdo brání reformě RB za každou cenu. Především neměla zájem se takto prezentovat před těmi státy, které usilovaly o spravedlivější zastoupení v tomto orgánu. Proto navrhla, aby se v době nepřítomnosti zástupců ČLR ve světové organizaci přikročilo k alternativě, jež měla tu

[261] Speech by Mrs. DiCarlo, Deputy Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/66/PV.51, 8 November 2011, s. 23, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F66%2FPV.51&Lang=E. (6. 12. 2012); Statement by Mrs. DiCarlo, Deputy Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, 15 November 2012, dostupné na http://usun.state.gov/briefing/statements/200603.htm. (6. 12. 2012)

[262] *Yearbook of the United Nations 1963*, s. 82.

[263] Speech by Mr. Fedorenko, Permanent Representative of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 8.

výhodu, že nevyžadovala změnu Charty. Šlo konkrétně o přerozdělení šesti nestálých mandátů.[264] To ovšem bylo v protikladu k zájmům zejména latinskoamerických zemí, jež se obávaly toho, že by v případě realizace čínsko-sovětského požadavku mohly ztratit jedno ze svých dvou nestálých křesel.[265]

V oné době byly k hlasování předloženy dva návrhy, které sovětsko-čínským požadavkům ale nevycházely vstříc, neboť každý z nich volal po navýšení počtu nestálých členů, což vyžadovalo změnu Charty OSN, a tudíž i souhlas všech stálých členů RB. Proto nikoho nepřekvapí, že Moskva pokaždé hlasovala proti.[266] V případě neúspěšného návrhu z roku 1960 se některé země rozhodly hlasovat proti němu proto, že pokládaly jeho eventuální přijetí za zbytečné, a to z hlediska hrozby SSSR, že jej nehodlá v žádném případě ratifikovat.[267] Přestože tato hrozba existovala rovněž o tři roky později, nezabránila drtivé většině členských zemí OSN prosadit na půdě Valného shromáždění přijetí rezoluce, která počet nestálých míst v RB zvyšovala na 10. Tato reforma nakonec vstoupila v platnost i díky tomu, že Sovětský svaz nenašel odvahu ji zablokovat ve fázi ratifikace. Dokonce došlo k tomu, že se stal vůbec prvním stálým členem Rady, který ji ratifikoval. Tento obrat nastal poté, co ji vyjádřila podporu i samotná ČLR.[268]

V období po roce 1989 došlo k jedné zásadní změně ve vztahu k Sovětskému svazu. V důsledku jeho rozpadu na sklonku roku 1991 byla totiž vznesena otázka, kdo ho vystřídá na místě stálého člena RB OSN. To si nárokovala především Ruská federace. Úsilí jejího tehdejšího prezidenta Borise Jelcina bylo v tomto směru nakonec úspěšné. Hned počátkem následujícího roku se totiž uskutečnil historicky první summit

[264] Luck, E. C. (2003), s. 7.
[265] Sovětský svaz skutečně navrhl, aby původní dohoda z roku 1946, na jejímž základě byla jednotlivým oblastem světa rozdělena nestálá místa, byla nahrazena jinou, v rámci níž by došlo k jejich novému přerozdělení při zachování jejich počtu. V důsledku ní by Latinská Amerika přišla o jedno nestálé místo. [*Yearbook of the United Nations 1963*, ss. 81-82]
[266] *Yearbook of the United Nations 1960*, s. 206; UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, s. 15.
[267] Bourantonis, D. (2005), s. 19.
[268] Schwelb, E. (1965), ss. 843-844.

Rady bezpečnosti, na kterém bylo Rusko potvrzeno jako právoplatný následník SSSR, a tím pádem jako stálý člen Rady. Stalo se tak s tichým souhlasem zbytku členské základny OSN, neboť nebyla vůči tomuto kroku vznesena jediná námitka.[269]

Jaký je tedy ruský přístup k otázce reformy Rady bezpečnosti OSN? V roce 1993 se Rusko vyjádřilo vůči případnému rozšíření tohoto orgánu spíše negativně. Z jeho strany bylo zdůrazněno, že s ohledem na šíření konfliktů ve světě, a zapojení OSN do jejich řešení, si mezinárodní společenství nemůže dovolit reformu, jejímž výsledkem bude ochromená Rada bezpečnosti, která přitom ve své aktuální podobě funguje dobře.[270] Byl to podobný argument, jaký byl v té době použit rovněž Francií, Velkou Británií a USA, a to v souvislosti s jejich odkazem na akceschopnost Rady během krize v Perském zálivu z počátku 90. let minulého století. Nicméně po počátečním zdráhavém stanovisku Rusko uznalo, že bude zapotřebí přikročit k jistým změnám ve vztahu k RB. Důvodem bylo, že se nechtělo dostat do mezinárodní izolace jakožto jeden z mála států s protireformní politikou.[271]

Hlavní význam přisuzuje Rusko tomu, aby se případné rozšíření RB neuskutečnilo na úkor její akceschopnosti. Z tohoto důvodu trvalo na limitovaném rozšíření, konkrétně o 5 míst.[272] Dále deklarovalo svoji ochotu akceptovat rozšíření v obou kategoriích členství pod podmínkou, že se bude týkat nejen rozvinutých, ale také rozvojových zemí.[273]

Rusko se zpočátku nevyjadřovalo k tomu, koho konkrétně podporuje jako budoucího stálého člena RB. Teprve v roce 1997 připustilo, že reálnými kandidáty jsou Japonsko a Německo, přičemž ty měly být doplněny blíže nespecifikovanými zeměmi z Afriky, Asie a

---

[269] Bourantonis, Dimitris; Panagiotou, Ritsa A. (2004) Russia's Attitude towards the Reform of the United Nations Security Council, 1990-2000. *Journal of Communist Studies and Transition Politics*. 20(4): 89-91.
[270] Speech by Mr. Lozinskiy in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/48/PV.64, 24 November 1993, s. 7.
[271] Bourantonis, D.; Panagiotou, R. A. (2004), s. 92.
[272] Speech by Mr. Fedotov, Deputy Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/49/PV.32, 14 October 1994, s. 10, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.32&Lang=E. (6. 12. 2012)

Latinské Ameriky.[274] V průběhu následujících let Rusko oznámilo svoji podporu Indii (1999)[275], resp. Brazílii (2003).[276]

Velmi často se v prohlášeních ruských diplomatů objevuje důraz na potřebu nalezení co možná nejširší dohody na reformě RB. Např. v roce 2005 se bývalý ruský velvyslanec při OSN A. Denisov vyjádřil kriticky na adresu těch zájmových uskupení, které se snaží uspěchat přijetí rozhodnutí v tak důležité otázce, jakou je reforma RB. Jeho země je připravena podpořit každou rozumnou alternativu, s níž vysloví souhlas co největší počet zemí. V tomto kontextu zdůraznil, že by onen počet měl být mnohem vyšší než ten, který je předepsán čl. 108 Charty (tj. 2/3 všech zemí).[277]

Rusko vyjádřilo nejednu výhradu vůči Razaliho reformní iniciativě z roku 1997, přičemž tou nejzásadnější byl jím navržený počet členů RB (24). Již jsem zmínil, že Rusko dává přednost pouze minimálnímu navýšení počtu členů Rady, konkrétně o 5 míst.[278] Z úplně stejného důvodu pak odmítlo o několik let později další návrhy, které žádaly podobně velkou RB, jako samotný Razali (pochopitelně s dovětkem, že

---

[273] Speech by Mr. Gorelik in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, s. 11.

[274] Speech by Mr. Gorelik in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, s. 11.

[275] Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/54/PV.85, 20 December 1999, s. 17, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F54%2FPV.85&Lang=E. (7. 12. 2012)

[276] Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/58/PV.30, 14 October 2003, s. 21, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.30&Lang=E. (7. 12. 2012)

[277] Speech by Mr. Denisov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, ss. 7-8. Tento požadavek byl zopakován v ruské pozici k 67. zasedání Valného shromáždění OSN v roce 2012. [Position of the Russian Federation for the 67th Session of the UN General Assembly, para. 21, dostupné na http://www.russiaun.ru/en/general_assembly/podkategorija_00. (7. 12. 2012)

[278] Speech by Mr. Gorelik in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, s. 11; Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/53/PV.63, 19 November 1998, ss. 22-24, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.63&Lang=E. (7. 12. 2012)

žádný z nich se netěší široké podpoře).[279] To se týkalo rovněž reformního plánu zemí G4, a to navzdory faktu, že jejich kandidatury výslovně podpořily.

K tomu, zda zachovat právo veta stávajících stálých členů, zaujalo Rusko zcela jasný postoj. Slovy A. Denisova, jakékoliv oslabení jejich statusu, v první řadě jejich práva veta, je pro Rusko kategoricky nepřijatelné. Nicméně v případě jeho udělení budoucím stálým členům již tak kategorické není. Veto by se jim nemělo udělit dříve, než bude znám jejich jmenovitý seznam.[280] Tato pozice je tedy blízká té, kterou aktuálně zaujímá Francie.

3.14 Čína

Před samotným popisem čínské politiky vůči otázce reformy Rady bezpečnosti OSN je nutné poznamenat, že Čínská lidová republika (ČLR) v ní nebyla zastoupena po celou dobu její existence. Poté, co v roce 1949 dokázali čínští komunisté v občanské válce porazit tamní nacionalisty, a potažmo je tak vyhnat na ostrov Tchaj-wan, museli čekat dalších 22 let, než mohli převzít svoje místo v orgánech OSN, včetně RB. Oněch dvaadvacet let (1949-1971) zastupovali Čínu právě zmínění nacionalisté, přičemž měli podporu zejména ze strany Spojených států amerických. Ty to zdůvodnily tím, že lídry ČLR nelze posuzovat za mírumilovné, resp. schopné a ochotné plnit závazky obsažené v Chartě (viz čl. 4). Odvolaly se přitom na nejeden příklad „nemírumilovného" projevu ČLR z minulosti, se zvláštním důrazem na roli, kterou sehrála během války na korejském poloostrově v první polovině 50. let minulého století.[281]

Jak jsem již zmínil v předchozí podkapitole, otázka čínského zastoupení v OSN blokovala reformní proces na přelomu 50. a 60. let 20. století. Pro SSSR se stala záminkou pro jeho „ne" reformě Rady

[279] Speech by Mr. Denisov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, s. 8.
[280] Speech by Mr. Denisov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, s. 8.
[281] *Yearbook of the United Nations 1960*, s. 171.

bezpečnosti, která by vyžadovala změnu Charty. Stal se de facto advokátem nároku čínských komunistů mluvit jménem Číny v OSN jako její jediní oprávnění představitelé. Tento problém byl nakonec vyřešen v roce 1971 k spokojenosti ČLR poté, co ji USA akceptovaly jako jediného čínského reprezentanta.[282]

V průběhu debaty o reformě RB, jež probíhala v druhé pol. 50. a 1. pol. 60. let minulého století se Tchaj-wan prezentoval jako aktér, který podporuje nároky afro-asijských zemí na spravedlivé zastoupení v tomto orgánu. Proto nakonec v roce 1963 hlasoval pro rezoluci, jejímiž iniciátory byly právě zmíněné státy (plus ty latinskoamerické), a v jejímž důsledku došlo k navýšení počtu nestálých členů RB z 6 na 10.[283] Zajímavé je, že to byl jediný ze stálých členů, který pro ni nakonec hlasoval. D. Bourantonis píše, že Tchaj-wan tak učinil z taktických důvodů, neboť si nepřál jít proti přáním rozvojových zemí, které v té době měly dostatek hlasů k tomu, aby mohly případně prosadit jeho vyloučení z OSN (což se o osm let později stejně stalo – pozn. aut.).[284] Je nutné dodat, že rovněž zástupci ČLR se vyslovili pro rozšíření RB tak, aby bylo vyhověno příslušným požadavkům afro-asijských zemí.[285]

V období po konci studené války pokračuje Čína ve své proreformně orientované politice. Na rozdíl od ostatních stálých členů RB je však její pozice nejméně konkrétní. Na jedné straně říká „ano“ rozšíření, na straně druhé již neříká, jak rozsáhlé by mělo být, ani jakých kategorií by se mělo týkat. Z prohlášení čínských diplomatů na půdě VS vyplývají dvě priority. Za prvé, cílem reformy má být napravení stávající nerovnováhy ve složení Rady bezpečnosti, která je nevýhodná pro rozvojové státy. Ty jsou podle Pekingu zastoupeny zcela nedostatečným způsobem, a to navzdory faktu, že tvoří více než dvě třetiny všech členů

[282] Washington se ještě pokusil prosadit řešení, kdy by si Tchaj-wan mohl ponechat místo ve Valném shromáždění (společně s Čínskou lidovou republikou), ale v Radě bezpečnosti by byla zastoupena pouze komunistická Čína. Tento návrh ale neprošel. Těsně před hlasováním o svém vyloučení tchaj-wanští představitelé oznámili svůj odchod z OSN. [Bennett, A. L. (1991), ss. 81-82]
[283] Speech by Mr. Chang, Permanent Representative of the Republic of China, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, ss. 14-15.
[284] Bourantonis, D. (2005), s. 26.
[285] Schwelb, E. (1965), s. 843.

OSN. V této souvislosti dal zcela jasně najevo, že neakceptuje reformní plán, který je bude ignorovat.[286] Později bylo stanovisko ČLR v tomto bodě „specifikováno“ v tom smyslu, že podporuje větší zastoupení zejména afrických zemí, nicméně opět bez uvedení konkrétních zemí, resp. kategorie členství, které se to má týkat (lze se domnívat, že se jedná o tu stálou, neboť v té nestálé je Afrika zastoupena dostatečně - pozn. aut.).[287]

Druhou čínskou prioritou je, aby reforma RB byla odsouhlasena pokud možno všemi členy OSN. Naproti tomu snaha protlačit návrh, který by neměl dostatečnou podporu, by mohla vyústit v rozkol mezi státy. Něco takového je však v rozporu s dříve deklarovaným cílem, kterým je nutnost dosažení všeobecné dohody na konkrétním modelu reformy.[288]

Ve vztahu k čínské perspektivě byl o něco konkrétnější předseda čínské asociace pro OSN Chen Jian. Ten v rozhovoru pro Beijing Review v roce 2010 uvedl, že ČLR není nakloněna tomu, aby se vytvářela nová stálá místa. Místo toho navrhl, aby došlo k vytvoření nové kategorie polostálých členů RB, kteří by byli voleni na dobu dvou let, nicméně bez omezení, které platí pro členy nestálé, a které spočívá v zákazu bezprostředního znovuzvolení. Mandát těchto polostálých členů by teoreticky mohl být obnovován donekonečna.[289] V tomto bodě se tedy čínská pozice shoduje s tou italskou (odpor vůči novým stálým místům).

Hlavním cílem politiky ČLR je nedovolit, aby se Japonsko – její rival na asijském kontinentu – stalo příštím stálým členem Rady bezpečnosti OSN. Čína jej kritizovala především za to, na jakém základě

[286] Speech by Mr. Wang Xuexian, Deputy Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/51/PV.45, 30 October 1996, s. 18, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F51%2FPV.45&Lang=E. (11. 12. 2012)
[287] Speech by Mr. Wang Guangya, Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.111, 11 July 2005, s. 13; Speech by Mr. Wang Min, Deputy Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/66/PV.51, 8 November 2011, s. 15.
[288] Speech by Mr. Wang Guangya, Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/59/PV.111, 11 July 2005, ss. 13-14.
[289] Panda, Jagannath P. (Spring/Summer 2011), s. 26.

zdůvodňovalo svůj nárok. Dala na srozuměnou, že by se případné rozšíření Rady nemělo řídit tím, jak velkou částkou přispívá ta či ona země do příslušných rozpočtů OSN. Stručně řečeno, na RB nelze pohlížet jako na správní radu akciové společnosti, či klub pro bohaté.[290] V tomto směru argumentovala podobně jako Indie.

Neméně důležitou roli v protijaponské politice Pekingu hrají i další faktory. Mimo jiné skutečnost, že se Tokio neomluvilo adekvátním způsobem za to, jak se vůči Číně zachovalo v 30. a 40. letech 20. století. Navíc se jedná o amerického spojence, který ji neváhal označit za potenciální hrozbu své bezpečnosti (společně se Severní Koreou).[291]

Na základě toho, co bylo řečeno výše, lze odvodit postoj ČLR k některým dříve předloženým reformním návrhům. Ačkoliv to nebylo z její strany sděleno výslovně, za největší vady na Razaliho návrhu z roku 1997 považovala Čína jednak to, že byl odmítnut většinou členských zemí OSN, jednak to, že uděloval stálé členství Japonsku. Jak jsem již uvedl, mezi čínské priority patří reforma, jež bude podpořena co největším počtem zemí (v ideálním případě všemi), resp. snaha zabránit Tokiu v získání stálého křesla. Není tedy nikterak překvapivé, že Peking v roce 2005 odmítl, tentokrát explicitně, reformní plán zemí G4. Tehdejší čínský velvyslanec při OSN se znovu odvolal na existující názorovou nejednotu mezi státy, resp. na japonskou „neomluvu" za zločiny spáchané za druhé světové války.[292]

Ve svých prohlášeních se čínští diplomaté zdržují komentářů na adresu práva veta jako takového. Nicméně v roce 2004 prezentoval tehdejší analytik čínského ministerstva zahraničních věcí Wu Miaofa pět zásad reformy RB, kdy jedna z nich se týkala právě veta. Stručně řečeno,

---

[290] Speech by Mr. Wang Xuexian, Deputy Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/51/PV.45, 30 October 1996, s. 18; Speech by Mr. Shen Guofang, Deputy Permanent Represenative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, citováno v UN Doc. GAOR, A/53/PV.64, 20 November 1998, s. 6, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.64&Lang=E. (12. 12. 2012)

[291] Malik, J. M. (2005), ss. 24-25.

[292] Lederer, Edith M. – China: UN Council Resolution Dangerous, *Associated Press*, 1 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-

ve vztahu k němu by měl být zachován status quo. To znamená nejen odmítnutí návrhů směřujících k omezení jeho používání, nemluvě o jeho kompletním zrušení, ale také odmítnutí požadavků na jeho případné rozšíření, pakliže by došlo k navýšení počtu stálých členů.[293]

council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41203.html?itemid=913. (12. 12. 2012)

[293] Malik, J. M. (2005), s. 25.

Závěr

V 2. kapitole této práce jsem nastínil dvě rozdílné hypotézy. První z nich, která vyplývá ze standardního neorealismu, říká, že státy se obecně nebudou zajímat o otázky spjaté s mezinárodními organizacemi (tj. i o otázku reformy Rady bezpečnosti OSN), neboť je nepokládají za důležité. To, co je pro ně nejpodstatnější, je uchování vlastní autonomie ve smyslu faktické nezávislosti na ostatních aktérech (státech či mezinárodních organizacích). Z této perspektivy jsou MO považovány za entitu, která do určité míry tuto autonomii omezuje, neboť jejich členské země jsou povinny respektovat závazky vyplývající z členství. Politika uchování, resp. zvýšení autonomie (politika autonomie – angl. autonomy-seeking policy) pak státům diktuje do nich buď nevstupovat, nebo z nich vystoupit.

Naproti tomu druhá hypotéza, vyplývající z modifikovaného neorealismu, tvrdí, že aniž by státy rezignovaly na úsilí o dosažení maximální možné míry autonomie, budou rovněž usilovat o zisk co největšího vlivu na ostatní státy (politika vlivu – angl. influence-seeking policy). Toho lze docílit prostřednictvím mezinárodních organizací. Z této perspektivy tedy představují užitečnou entitu, a proto se státy budou snažit v jejich rámci získat co nejlepší postavení. V centru jejich pozornosti pak budou ty orgány, které jsou považovány za nejmocnější, což je v případě OSN její Rada bezpečnosti.

Zdůraznil jsem rovněž, že dva výše zmíněné typy politik – tj. politika autonomie, resp. vlivu – jsou politikami mocenskými. To znamená, že je budou uplatňovat zejména mocnosti (ačkoliv ne výlučně). Platí, že čím je určitý stát mocnější, tím více bude jeho zahraniční politika charakterizována jako mocenská. Za účelem analýzy politiky autonomie, resp. vlivu jsem tedy vybral dvě skupiny relevantních zemí, a to na základě jejich mocenského postavení v mezinárodním systému. První skupinu představuje pětice stálých členů Rady bezpečnosti OSN (Francie, Velká Británie, USA, Rusko, Čína), druhou pak členské země

OSN, jež by si mohly v případě zájmu činit nárok na stálé členství v tomto klíčovém orgánu. Jde konkrétně o Německo, Itálii, Indii, Japonsko, Brazílii a Jihoafrickou republiku. Určil jsem je na základě aplikace ekonomických a vojenských kritérií moci, přičemž jsem se snažil vyčlenit z každého regionu světa alespoň jednu zemi, která mocensky dominuje, a která zároveň nepatří do skupiny stálých členů RB.

Z analýzy přístupu mnou vybraných zemí vyplývá, že jim velmi záleží na tom, aby si udržely (stálí členové Rady), resp. získaly vlivné postavení v rámci tohoto orgánu (potenciální stálí členové Rady). Jejich politiku lze tedy charakterizovat jako politiku vlivu, čímž byla potvrzena hypotéza vyplývající z modifikovaného neorealismu. Ze šesti členských zemí OSN, které jsem označil za potenciální stálé členy RB, jich pět skutečně oznámilo svůj úmysl stát se jimi, přičemž tak učinily až po konci studené války. Jako první oznámily svoji kandidaturu Německo a Japonsko (1990), následované Indií (1994), Brazílií (1997) a Jihoafrickou republikou (2005). V rámci obhajoby svých nároků přitom kladou důraz na taková kritéria, která jim takříkajíc nejvíce vyhovují. Patří mezi ně např. množství finančních prostředků, jež jsou odváděny do příslušných rozpočtů OSN (Německo a Japonsko), počet vyslaných státních příslušníků do mírových operací OSN (Indie), velikost populace a ekonomiky (Indie, Brazílie) atd.

Jedinou výjimku představuje Itálie, která o místo stálého člena neusiluje. Nicméně to nelze interpretovat jako důkaz nezájmu o to, jaké bude její postavení v rámci příslušného orgánu. Jejím cílem je totiž zabránit tomu, aby jakýkoliv jiný člen OSN dosáhl vlivnějšího postavení, než jakým disponuje ona sama. V sekundární literatuře se pak objevuje informace, podle níž má zvláštní zájem na neudělení stálého členství Německu. Oficiálně se pak odvolává na potřebu demokratizace OSN. S tímto cílem však případné rozšíření privilegií na další země není rozhodně v souladu. Závěr v jejím případě tedy zní, že má velký zájem o otázku reformy RB, nicméně ten se projevuje odlišným způsobem, než jaký jsme mohli vidět u zbylých pěti států.

Pět zmíněných zájemců o posty stálých členů RB se v zásadě shodují v tom, že by jim mělo být uděleno právo veta. Rozcházejí se však v odpovědi na otázku, zda by k tomu mělo dojít okamžitě. Čtyři z nich - Německo, Japonsko, Indie, Brazílie – projevily ochotu dočasně se zříci jeho používání. Naproti tomu Jihoafrická republika trvá na jeho okamžitém udělení. V tomto směru tedy respektuje společnou pozici afrických zemí. Je však nezbytné zdůraznit, že žádná z těchto zemí není advokátem práva veta jako takového. Požadavek jeho rozšíření je obhajován čistě na základě nutnosti rovnoprávného postavení všech stálých členů RB bez rozdílu.

Stálí členové RB jsou zajedno v tom, že veškeré pokusy o zásah do jejich privilegovaného postavení jsou pro ně neakceptovatelné. Je pravdou, že za celou dobu existence OSN je téměř nikdo nevyzval k tomu, aby se vzdali svých stálých mandátů (snad jen s výjimkou Itálie, která tak učinila vůči Francii a Velké Británii v roce 1990). Příslušné pokusy o zásah do jejich postavení se týkaly především práva veta. Ze strany členských zemí OSN bylo nejčastěji navrhováno buď omezení jeho používání (na otázky spadající pod kapitolu 7 Charty OSN), nebo jeho úplné zrušení. Každý ze stálých členů však vyjádřil opakovaně svoje negativní stanovisko. Nicméně nelze o nich tvrdit, že by bránili úsilí o reformu tohoto orgánu za každou cenu. Dokonce i ti, kteří v roce 1963 hlasovali proti rezoluci, v jejímž důsledku došlo k dosud jediné reformě RB, se navenek prezentovali jako proreformní aktéři (Francie a Sovětský svaz). Svým záporným hlasem prý chtěli dát pouze najevo, že toto řešení není z jejich pohledu ideální.

Taktéž v období po konci studené války se všichni stálí členové staví za reformu Rady (snad jen s výjimkou raných 90. let minulého století). Z jejich řad je nejméně konkrétní pozice Čínské lidové republiky. Kromě obecné deklarace podpory rozšíření Rady neříká, jak velké by mělo být, případně jakých kategorií členství by se mělo týkat. Naproti tomu zbylí čtyři stálí členové se shodují v tom, že by se mělo týkat jak stálé, tak nestálé kategorie. V tom, kdo konkrétně by měl být příštím stálým členem Rady, již mezi nimi shoda nepanuje. Ze strany Francie, Velké Británie a Ruska byla vyslovena podpora zemím G4 jako

celku (plus minimálně jednomu nespecifikovanému africkému státu). USA zase v průběhu posledních dvou desetiletí podpořily tři konkrétní země, a to Německo, Japonsko a Indii, přičemž v případě prvně jmenované je americká podpora již minulostí.

Stálí členové RB kladou mimořádný důraz na zachování akceschopnosti Rady. Proto preferují ne příliš velké zvýšení počtu jejích členů. Nicméně se liší v odpovědi na otázku, jak velké by nakonec mělo být. Nejdále v tomto směru zašly Francie a Velká Británie, které mají za to, že oním magickým číslem je 25 (viz jejich podpora návrhu zemí G4 z roku 2005). Naproti tomu USA a Rusko si myslí, že by celkový počet členů Rady neměl překročit 20. Dva posledně zmínění stálí členové neváhali říci „ne“ některým návrhům právě kvůli tomu, že jejich součástí byl požadavek většího rozšíření Rady, než jaký sami preferovali (to byl případ např. Razaliho návrhu z roku 1997, či toho od zemí G4).

V otázce rozšíření práva veta nepanuje mezi stálými členy RB názorová jednota. Platí však, že žádný z nich momentálně neříká „ano“ jeho udělení budoucím stálým členům. Francie a Rusko zastávají názor, podle něhož by rozhodnutí v této otázce mělo být odsunuto na pozdější dobu. Velká Británie, USA a Čína se zase vyjádřily pro jeho nerozšiřování.

Na úplný závěr je nutné zdůraznit, že ačkoliv hypotéza vyplývající z modifikovaného neorealismu byla z mé strany označena za zcela platnou ve vztahu k analýze přístupů jednotlivých relevantních aktérů vůči otázce reformy RB, neznamená to, že by druhá hypotéza vyplývající ze standardního neorealismu byla zcela neplatná. V rámci ní jsem mimo jiné konstatoval, že příslušné státy zůstanou i nadále členy OSN, a to z důvodu, že by případným vystoupením z ní nezvýšily svoji autonomii. V tomto se OSN liší od mnoha jiných mezinárodních organizací. Rozhodnutí jejího nejklíčovějšího orgánu, tj. Rady bezpečnosti, jsou totiž vymahatelná i vůči nečlenským zemím. V případě, že by byla vymahatelná pouze vůči členům, svým případným vystoupením by státy naopak svoji autonomii posílily. Částečně se tedy naplnila i standardně neorealistická hypotéza, neboť za celou dobu existence OSN žádná ze zkoumaných zemí z ní skutečně nevystoupila. Platí však, že zásadní bod

hypotézy, tj. nezájem oněch zemí o otázku reformy RB, se na základě mé analýzy nepotvrdil.

Summary

This thesis deals with the United Nations Security Council (UNSC) reform. This specific body is undoubtedly the most significant one within United Nations (UN). Member states of the UN conferred on Security Council (SC) primary responsibility for the maintenance of international peace and security which is a main purpose of the UN. There has been only one reform of this body since 1945. In consequence a number of non-permanent members was increased in the middle of the 1960s from 6 to 10, and a total number of SC members from 11 to 15. Since then no reform has been taken place despite many attempts made in this sphere. All the post-cold war period is characterized by heated debate about necessity of the UNSC reform. The only one thing on which there is agreement between UN member states is urgency of such an action. Nevertheless, there hasn't been found so far an agreement on details of potential reform (e.g. How many new members should be added to the Security Council? Should the enlargement concern both categories of SC membership? Should the power of veto be extended to new permanent members or not? etc.).

The aim of this thesis was to test (in)validity of two hypothesis following from a standard neorealism and a modified one. According to a standard neorealism states will not be interested in issues concerning international organizations (i.e. including those concerning the United Nations and its bodies) because they are irrelevant. Instead they should seek to maintain and increase their own autonomy because this is the most important matter. From this perspective international organizations (IOs) constitute a certain limit of state's autonomy because states must honour obligations following from their membership in IOs. In conformity with „autonomy-seeking policy" states will exit from them, or will not enter upon them.

According to a modified neorealism states will seek to gain and increase their own influence on other states (influence-seeking policy). They can achieve it e.g. by means of IOs. From this perspective states

will be interested in issues concerning IOs and especially in their standing within IOs. To apply this logic to the United Nations and its Security Council, one group of states will try to maintain their current standing in this body while the second one will try to gain at least the same standing which have the first one. The first group comprises five permanent members of the Security Council (France, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the United States of America, Russia, China), the second one consists of six countries which are, in my opinion, entitled to claim additional permanent seats in the Security Council in case of their creation. To this latter group belong Germany, Italy, India, Japan, Brazil and South Africa. They were selected on the basis of the application of some power criteria (military and economic ones) when I tried to identify at least one country which dominates within specific regions of the world.

The result of my analysis wholly confirmed hypothesis following from a modified neorealism. All the eleven countries which I mentioned above pursue a policy of influence. The permanent members of the Security Council oppose all the efforts to infringe on their privileged position, e.g. on their power of veto. Six potential permanent members of the SC really announced their candidacy. Their policies are basically constant.

Seznam použité literatury a zdrojů

Dokumenty

- Charta OSN a Statut Mezinárodního soudního dvora, Informační centrum OSN v Praze, dostupné na http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf

- Certain expenses of the United Nations (Article 17, paragraph 2, of the Charter), Advisory Opinion of 20 July 1962: I.C.J. Reports 1962, dostupné na http://www.icj-cij.org/docket/files/49/5259.pdf

- Question of equitable representation on the Security Council and the Economic and Social Council, UN Doc. A/RES/1991 (XVIII) A, 17 December 1963, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/1991(XVIII)&Lang=E&Area=RESOLUTION

- Speech by Mr. Seydoux, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FPV.1285&Lang=E

- Speech by Mr. Fedorenko, Permanent Representative of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963

- Speech by Mr. Chang, Permanent Representative of the Republic of China, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/PV.1285, 17 December 1963

- Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council: Report of the Secretary-General, UN Doc. A/48/264, 20 July 1993, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2F264&Lang=E

- Speech by Mr. Gujral, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/48/PV.62, 23 November 1993, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2FPV.62&Lang=E

- Speech by Mr. Richardson in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/48/PV.62, 23 November 1993

- Speech by Mr. Mérimée, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/48/PV.64, 24 November 1993, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F48%2FPV.64&Lang=E

- Speech by Mr. Lozinskiy in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/48/PV.64, 24 November 1993

- The Council of Ministers of the Organization of African Unity, 60th Ordinary Session, 6-11 June 1994, Tunis, Tunisia, OAU Doc. CM/Res.1515 (LX), Resolution on South Africa, dostupné na http://www.au.int/en/sites/default/files/COUNCIL_EN_6_11_JUNE_1994_COUNCIL_MINISTERS_SIXTIETH__ORDINARY_SESSION.pdf

- Speech by Mr. Graf zu Rantzau, Permanent Representative of Germany to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR,

A/49/PV.29, 13 October 1994, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.29&Lang=E

- Speech by Mr. Chaturvedi, Permanent Representative of India to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994

- Speech by Mr. Sardenberg, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.29, 13 October 1994

- Speech by Mr. Ladsous, Deputy Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.30, 13 October 1994, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.30&Submit=Search&Lang=E

- Speech by Mr. Inderfurth, U.S. Ambassador to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.30, 13 October 1994

- Speech by Mr. Gomersall, Deputy Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.31, 14 October 1994, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.31&Lang=E

- Speech by Mr. Fedotov, Deputy Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/49/PV.32, 14 October 1994, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2FPV.32&Lang=E

- Assessment of Member States' Contributions to the United Nations Regular Budget for 1995, UN Doc. ST/ADM/SER.B/456, 23 December 1994, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=ST/ADM/SER.B/456

- Position Paper of the Movement of Non-Aligned Countries, UN Doc. A/AC.247/5(i), Cluster I, 13 February 1995, in: UN Doc. A/49/965, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F49%2F965&Lang=E

- Speech by Mr. Fulci, Permanent Representative of Italy to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/50/PV.56, 13 November 1995, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2FPV.56&Lang=E

- Speech by Mr. Inderfurth, U.S. Ambassador to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/50/PV.58, 14 November 1995, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2FPV.58&Lang=E

- United Nations Reform: African Common Position, UN Doc. A/AC.247/1996/CRP.6, 25 April 1996, in: UN Doc. A/50/47/Add.1, Annex IV, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F50%2F47%2FAdd.1&Lang=E

- Speech by Mr. Wang Xuexian, Deputy Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General

Assembly, UN Doc. GAOR, A/51/PV.45, 30 October 1996, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F51%2FPV.45&Lang=E

- Paper submitted by the Chairman of the Working Group (Razali Reform Paper), UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.1, 20 March 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex II, dostupné na http://www.undemocracy.com/A-51-47.pdf

- Final Document of the XII Ministerial Conference of the Movement of Non-Aligned Countries, New Delhi, India, 4-8 April 1997, dostupné na http://www.nam.gov.za/minmeet/delhi.pdf

- Harare Declaration of the Assembly of Heads of State and Government of the Organization of African Unity on the Reform of the United Nations Security Council, UN Doc. A/AC.247/1997/CRP.11, 27 June 1997, in: UN Doc. A/51/47, Annex XII

- Statement by Mr. Richardson, Permanent Representative of the United States of America to the UN, to the Open-Ended Working Group of the General Assembly on Security Council Reform, 17 July 1997, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32891.html?itemid=915

- Speech by Mr. Amorim, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/52/PV.62, 4 December 1997, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.62&Lang=E

- Speech by Mr. Richardson, Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/52/PV.63, 4 December 1997, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.63&Lang=E

- Speech by Mr. Jele, Permanent Representative of South Africa to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F52%2FPV.64&Lang=E

- Speech by Mr. Dejammet, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997

- Speech by Mr. Gorelik in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/52/PV.64, 5 December 1997

- Final Document of the XII Summit of The Non-Aligned Movement, Durban, South Africa, 2-3 September 1998, dostupné na http://www.nam.gov.za/xiisummit/finaldocument.pdf

- Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/53/PV.63, 19 November 1998, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.63&Lang=E

- Speech by Mr. Shen Guofang, Deputy Permanent Represenative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/53/PV.64, 20 November 1998, dostupné na

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.64&Lang=E

- Speech by Mr. Satoh, Permanent Representative of Japan to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/53/PV.65, 20 November 1998, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F53%2FPV.65&Lang=E

- Speech by Sir Greenstock, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/53/PV.65, 20 November 1998

- Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and related matters, UN Doc. A/RES/53/30, 1 December 1998, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2FRES%2F53%2F30&Lang=E

- Reforming the Security Council – An Italian View, December 1998, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32857.html?itemid=915

- Speech by Mr. Fonseca, Permanent Representative of Brazil to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F54%2FPV.82&Lang=E

- Speech by Mr. Dejammet, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999

- Speech by Sir Greenstock, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/54/PV.82, 16 December 1999

- Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/54/PV.85, 20 December 1999, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F54%2FPV.85&Lang=E

- US „Fact Sheet" on UN Security Council, Bureau of International Organization Affairs, US Department of State, 5 January 2000, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/32924.html?itemid=915

- Speech by Mr. Levitte, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/56/PV.35, 31 October 2001, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F56%2FPV.35&Lang=E

- Speech by Mr. Lavrov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/58/PV.30, 14 October 2003, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.30&Lang=E

- Speech by Mr. De La Sabliére, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/58/PV.31, 14 October 2003, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.31&Lang=E

- Speech by Sir Parry, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/58/PV.36, 17 October 2003, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F58%2FPV.36&Lang=E

- Press Conference of the Japanese Prime Minister Koizumi Following the 59th Session of the UN General Assembly, 22 September 2004, Ministry of Foreign Affairs of Japan, dostupné na http://www.mofa.go.jp/policy/un/press0409.html

- Speech by Mr. Spatafora, Permanent Representative of Italy to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.26, 12 October 2004, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.26&Submit=Search&Lang=E0020

- Position Paper of the Group of Like-Minded Countries „United for Consensus“, 18 February 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41195.html?itemid=913

- The Common African position on the proposed reform of the United Nations: „Ezulwini Consensus“ (adopted by the Executive Council of the African Union on 7-8 March 2005), AU Doc.

Ext/EX.CL/2 (VII), dostupné na http://www.africa-union.org/News_Events/Calendar_of_%20Events/7th%20extra%20ordinary%20session%20ECL/Ext%20EXCL2%20VII%20Report.doc

- Draft Resolution on Security Council Reform (Brazil, Germany, India, Japan), 13 May 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/g4resolution.pdf

- Proposal from G4 Countries of UN Security Council Reform, UN Doc. A/59/L.64, 6 July 2005, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FL.64&Lang=E

- Speech by Mr. De La Sablière, Permanent Representative of France to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.111, 11 July 2005, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.111&Lang=E

- Speech by Mr. Wang Guangya, Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.111, 11 July 2005

- Speech by Sir Parry, Permanent Representative of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F59%2FPV.112&Lang=E

- Speech by Ms. Tahir-Kheli, Senior Advisor to the U.S. Secretary of State for UN Reform, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005

- Speech by Mr. Denisov, Permanent Representative of the Russian Federation to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/59/PV.112, 12 July 2005

- Position of L.69 Group to UN Security Council Reform, UN Doc. A/61/L.69/Rev.1, 14 September 2007, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F61%2FL.69%2FRev.1&Lang=E

- General Assembly Meeting on Security Council Reform: Right of Veto - Statement by Jean-Maurice Ripert, Permanent Representative of France to the UN, 16 March 2009, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/documents-and-statements/50117-general-assembly-meeting-on-security-council-reform--right-of-veto-statement-by-jean-maurice-ripert-permanent-representative-of-france-to-the-united-nations.html?itemid=915

- Uniting for Consensus Proposal on Security Council Reform, April 2009, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/UFC_2009_Proposal.pdf

- Effective rates of assessment for peacekeeping operations, 1 January 2010 to 31 December 2012, based on the results of the application of the methodology used in preparing the scale of assessments for the period 2007-2009 to GNI data for the period 2002-2007, UN Doc. A/64/220 (Annex IV), 23 September 2009, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/64/220

- UK/French Position on Reform of the United Nations Security Council, 1 March 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/uk-french_position_on_unsc_reform.pdf

- Speech by Mrs. DiCarlo, Deputy Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/66/PV.51, 8 November 2011, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A%2F66%2FPV.51&Lang=E

- Speech by Mr. Wang Min, Deputy Permanent Representative of the People's Republic of China to the UN, in the General Assembly, UN Doc. GAOR, A/66/PV.51, 8 November 2011

- Assessment of Member States' contributions to the United Nations regular budget for 2012, UN Doc. ST/ADM/SER.B/853, 27 December 2011, dostupné na http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=ST/ADM/SER.B/853

- Statement by His Excellency Raymond O. Wolfe, Ambassador/Permanent Representative of Jamaica to the United Nations, at the Eighth Round of Intergovernmental Negotiations on the Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council and Other Matters Related to the Council, 13 March 2012, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/480

- Remarks by H.E. Mr. Osama Abdelkhalek, the Deputy Permanent Representative of the Arab Republic of Egypt, before the Fourth exchange of the 8th round of the Intergovernmental Negotiations

on the reform of the Security Council: The L.69 initiative, 13 March 2012, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/480

- Decision on the Report of the Committee of Ten on UN Reform Doc. Assembly/AU/8 (XIX) (adopted by the Assembly of the African Union on 15-16 July 2012), AU Doc. Assembly/AU/Dec. 430 (XIX), dostupné na http://www.au.int/en/sites/default/files/Assembly%20AU%20Dec%20416-449%20(XIX)%20_E_Final.pdf

- Position of the Russian Federation for the 67th Session of the UN General Assembly, dostupné na http://www.russiaun.ru/en/general_assembly/podkategorija_00

- Statement by Mrs. DiCarlo, Deputy Permanent Representative of the United States of America to the UN, in the General Assembly, 15 November 2012, dostupné na http://usun.state.gov/briefing/statements/200603.htm

Neperiodická literatura

- Archer, Clive (1992) International Organizations (London: Routledge)

- Baumann, Rainer; Rittberger, Volker, Wagner, Wolfgang (2001) Neorealist foreign policy theory. In: Rittberger, Volker (ed.) German foreign policy since unification. Theories and case studies (Manchester: Manchester University)

- Beneš, Vít (2009) Kolektivní bezpečnost. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 118-120

- Bennett, Alvin LeRoy (1991) International Organizations. Principles and Issues (Englewood Cliffs: Prentice-Hall)

- Bourantonis, Dimitris (2005) The History and Politics of UN Security Council Reform. The Case for Adjustment in the Post-Cold War Era, Milton Park: Routledge, New York

- Drulák, Petr (2009) Moc v MV. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 179-182

- Eichler, Jan (2006) Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století (Praha: Ministerstvo obrany České republiky)

- Eichler, Jan (2009) Zbrojení. Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 332-335

- Freiesleben, Jonas von - Reform of the Security Council. In: Freiesleben, Jonas von; Martinetti, Irene; Swart, Lydia; Yeboah, Nana (2008) Managing Change at the United Nations (New York: Center for UN Reform Education), ss. 1-20, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/308

- Karlas, Jan (2009) Mezinárodní instituce. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 149-150

- Karlas, Jan (2009) Mezinárodní organizace. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 154-155

- Karns, Margaret P.; Mingst, Karen A. (2004) International Organizations. The Politics and Processes of Global Governance (Boulder – Colorado: Lynne Rienner Publishers)

- Kořan, Michal (2009) Spolupráce v MV. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 263-264

- Kořan, Michal (2009) Versailleské uspořádání. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 322-323

- Mearsheimer, John J. (2007) Structural Realism. In: Dunne, Tim; Kurki, Milja; Smith, Steve (ed.) International Relations Theories. Discipline and Diversity (Oxford: Oxford University Press), ss. 71-88

- Ondřej, Jan (2007) Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.)

- Rittberger, Volker; Zangl, Bernhard (2006) International Organizations. Polity, Politics and Policies (New York: Palgrave MacMillan)

- Střítecký, Vít (2009) Aliance. In: Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů (Praha: Portál), ss. 16-18

- Šmuclerová, Martina (2006) Reform of the United Nations Security Council. An International Law Perspective (Prague: Czech United Nations Association)

- Yasushi, Akashi – Toward a Permanent Seat on the U.N. Security Council. In: Huachuan, Yu (ed.) (2010) UN Reform and Global Governance: The Perspectives of Europe and Asia (Prague: Karolinum)

- Fakta a čísla OSN – základní údaje o Organizaci spojených národů (2005), United Nations, Informační centrum OSN v Praze, New York - Praha

Periodická literatura

- Agwu, Fred Aja (2008) The Legal and Political Challenges for the Candidate Countries in the Reform of the United Nations Security Council. *ICFAI Journal of International Relations*. 2(2): 7-23

- Bílková, Veronika (2003) Sankce OSN z pohledu mezinárodního práva. *Mezinárodní politika*. 27(6): 13-15

- Bílková, Veronika (2007) Když velmoci řeknou ne... Právo veta v Radě bezpečnosti OSN. *Mezinárodní politika*. 31(4): 21-24

- Bourantonis, Dimitris; Magliveras, Konstantinos (2002) The Enlargement of the UN Security Council: Reflections from the Current Debate. *Politics*. 22(1): 24-30

- Bourantonis, Dimitris; Panagiotou, Ritsa A. (2004) Russia's Attitude towards the Reform of the United Nations Security Council, 1990-2000. *Journal of Communist Studies and Transition Politics*. 20(4): 79-102

- George, Aurelia (1993) Japan's Participation in U.N. Peacekeeping Operations: Radical Departure or Predictable Response? *Asian Survey*. 33(6): 560-575

- Kaiser, Petr (2010) Má reforma Rady bezpečnosti naději na úspěch? *Mezinárodní politika*. 34(1): 31-35

- Kučera, Tomáš (2011) Transformace německých ozbrojených sil po konci studené války. *Obrana a strategie*. Brno: Univerzita obrany. 11(2). Dostupné na http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2-2011/clanky/transformace-nemeckych-ozbrojenych-sil-po-konci-studene-valky.html

- Malik, J. Mohan (2005) Security Council Reform: China Signals its Veto. *World Policy Journal*. 22(1): 19-29

- Mearsheimer, John J. (Summer 1990) Back to the Future. Instability in Europe after the Cold War. *International Security*. 15(1): 5-56

- Mearsheimer, John J. (Winter 1994-1995) The False Promise of International Institutions. *International Security*. 19(3): 5-49

- Ondřej, Jan (2003) Sankční (donucovací) opatření s použitím síly v mezinárodní politice. *Mezinárodní politika*. 27(6): 4-6

- Panda, Jagannath P. (Spring/Summer 2011) Beijing's Perspective on UN Security Council Reform: Identity, Activism and Strategy, *Portuguese Journal of International Affairs*, No. 5, ss. 24-36, dostupné na http://www.ipris.org/?menu=6&page=38

- Pedrazzi, Marco (2007) Italy, the USA and the reform of the UN Security Council. *Journal of Southern Europe and the Balkans*. 9(2): 183-196

- Řehák, Vilém (2010) Jihoafrická republika jako regionální a kontinentální velmoc. *Mezinárodní politika*. 34(7): 10-12

- Schwelb, Egon (1965) Amendments to Articles 23, 27 and 61 of the Charter of the United Nations. *The American Journal of International Law*. 59(4): 834-856

- Suja, Miroslav (2005) Brazilská aspirace na stálé členství v Radě bezpečnosti OSN. *Mezinárodní politika*. 29(1): 6

- Weiss, Thomas G. (2003) The Illusion of UN Security Council Reform. *The Washington Quarterly*. 26(4): 147-161

Ostatní zdroje

- Gardiner, Beth – Bolton Rejects UN Council Plan (Says Expansion Efforts Will Fail), *Associated Press*, 15 October 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41229.html?itemid=913

- Hansen, Mie – Report on Security Council Reform Meeting 21 February 2011, 12 March 2012, Center for UN Reform Education, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/470

- Heinlein, Peter - UN Security Council Candidates Drop Demand for Veto Power, *Voice of America*, 9 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/component/content/article/200/41208.html

- Khator, Neha – India Deserves Place at UN High Table, *Deccan Herald*, 10 March 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-

reform/membership-including-expansion-and-representation/48821.html?itemid=913

- Köchler, Hans (1991) The Voting Procedure in the United Nations Security Council (Vienna: International Progress Organization), ss. 1-34, dostupné na dostupné na http://www.i-p-o.org/Koechler-Voting_Procedure-UN_Security_Council.pdf

- Lederer, Edith M. – China: UN Council Resolution Dangerous, *Associated Press*, 1 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41203.html?itemid=913

- Lederer, Edith M. - US and China Unite to Block G4 Plan, *Associated Press*, 4 August 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41222.html?itemid=913

- Luck, Edward C. (2003) Reforming the United Nations: Lessons from History in Progress, International Relations Studies and the United Nations Occasional Papers No. 1, Academic Council of the United Nations, ss. 1-74, dostupné na http://www.reformwatch.net/fitxers/58.pdf

- Rittberger, Volker (2004) Approaches to the Study of Foreign Policy Derived from International Relations Theories. Tübinger Arbeitspapiere zur Internationalen Politik und Friedensforschung, No. 46, ss. 1-32

- Ronzitti, Natalino – The Reform of the UN Security Council, Istituto Affari Internazionali (IAI), Documenti IAI 1013, July

2010, ss. 1-20, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/IAI_Report_1.pdf

- Shirakawa, Yoshikazu; Kawakami, Osamu – 3 Hurdles Remain for G-4, *Yomiuri*, 10 June 2005, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41209.html?itemid=913

- Stolberg, Sheryl Gay – Obama Backs India for Seat on Security Council, *New York Times*, 8 November 2010, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/49572.html?itemid=913

- Tharoor, Shashi – Security Council Reform: Past, Present, and Future, *Carnegie Council*, 15 December 2011, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/general-articles/51126-security-council-reform-past-present-and-future.html?itemid=id#917

- Varner, Bill - Japan Seeks 6 New Seats on UN Council to End Expansion Deadlock, *Bloomberg*, 1 February 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41234.html?itemid=913

- Wouters, Jan; Ruys, Tom – Security Council Reform: A New Veto for a New Century? Egmont Paper No. 9, Royal Institute for International Relations, August 2005, ss. 1-35, dostupné na http://www.egmontinstitute.be/paperegm/ep9.pdf

- *Yearbooks of the United Nations* (1957, 1958, 1959, 1960, 1963, 1979, 1980), New York: UN Department of Public Information, dostupné na http://unyearbook.un.org

- SIPRI Military Expenditure Database 1988-2011, Stockholm International Peace Research Institute, dostupné na http://milexdata.sipri.org/files/?file=SIPRI+milex+data+1988-2011.xls

- Active Military Manpower by Country, Global Fire Power (GPF), dostupné na http://www.globalfirepower.com/active-military-manpower.asp

- G8 and G20 Economic Indicators, G8 Information Centre, University of Toronto, dostupné na http://www.g8.utoronto.ca/evaluations/factsheet/factsheet_eco.html

- Country Comparison (Population), The World Factbook, The Central Intelligence Agency, dostupné na https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/rankorder/2119rank.html

- Ranking of Military and Police Contributions to UN Operations, The United Nations: Department of Peacekeeping Operations (DPKO). Dostupné na http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml

- The Non-Aligned Movement: Member States, dostupné na http://www.nam.gov.za/background/members.htm

- Japan Says No to G4 Bid, *News 24*, 7 January 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41231.html?itemid=913

- Brazil, India, Germany Present Resolution on UNSC Expansion, *Xinhuanet*, 7 January 2006, dostupné na http://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/membership-including-expansion-and-representation/41232.html?itemid=913

- Use of the Veto: 1945-2012, Changing Patterns in the Use of the Veto in the Security Council, Global Policy Forum, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/Changing_Patterns_in_the_Use_of_the_Veto_as_of_August_2012.pdf

- Vetoed Draft Resolutions 1946-2008, Subjects of UN Security Council Vetoes, Global Policy Forum, dostupné na http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/Z/Tables_and_Charts/vetosubj.pdf

Petr Jindřich
LS 2010-2011
Institut politologických studií
Studijní program: Politologie
Studijní obor: Mezinárodní vztahy
Vedoucí práce: PhDr. Jan Karlas, MA., PhD.

REFORMA RADY BEZPEČNOSTI OSN A ÚSKALÍ S NÍ SPOJENÉ

Projekt diplomové práce

Vymezení tématu

- Rada bezpečnosti OSN (dále také RB OSN nebo jen RB) je pokládána za nejdůležitější orgán v rámci této globální organizace, a to vzhledem k její primární odpovědnosti za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti

- v rámci celkové reformy OSN je ta, jež se týká Rady bezpečnosti vnímána jako její nejpodstatnější součást (RB jako centrum moci v OSN)

- zdroj moci RB OSN spočívá zejména v tom, že rozhodnutí, která přijímá, jsou závazná pro všechny členské státy Organizace

- počet členů OSN se od roku 1945, kdy tato organizace vznikla, rozrostl téměř čtyřikrát (z původních 51 na současných 192 zemí), naproti tomu počet členů její Rady pouze minimálně (z původních 11 na 15), a to ještě pouze v kategorii nestálých členů

- výše zmíněná disproporce mezi nárůstem počtu členů celé OSN a její Rady je příčinou toho, že tento nejmocnější orgán již není pokládán za dostatečně reprezentativní

- v kategorii stálých členů nedošlo za celou historii OSN k žádné změně, což je dalším terčem kritiky ze strany těch, kteří volají po změně tohoto stavu → složení RB musí odpovídat realitě současného světa a ne realitě světa po druhé světové válce (parafráze výroku bývalého brazilského prezidenta da Silvy z roku 2004)

- celkem 5 klíčových oblastí reformy RB OSN: velikost rozšířené Rady, struktura členské základny Rady, otázka regionálního zastoupení (zejména co se týče kategorie stálých členů), otázka

práva veta, otázka pracovních metod Rady a jejího vztahu k Valnému shromáždění OSN

- hlavní překážkou každého úsilí o reformu RB OSN (z formálního hlediska) je čl. 108 Charty OSN, z něhož vyplývá právo pěti stávajících stálých členů Rady takové úsilí vetovat

- obecně lze říci, že brzdou snah o reformu RB je propast (je otázka, jestli nepřekonatelná) mezi zájmy dvou hlavních skupin aktérů, jež vyplývají z jejich odlišného postavení v rámci OSN, a to zájmy pěti stálých členů RB a zájmy států z rozvojové části světa (plus Německo a Japonsko)

- v tomto pomyslném „souboji“ má však navrch stálá pětka, a to díky výše zmíněnému právu veta

- další překážkou je pak poměrně vysoko nastavené kvórum pro přijetí reformního návrhu ve Valném shromáždění, společně s vysokým počtem členských zemí Organizace, které musí takový návrh následně ratifikovat

Důvod výběru tématu

- otázka reformy Rady bezpečnosti OSN je sice předmětem mnoha anglicky psaných článků ve vědeckých časopisech, těch českých je však nedostatek

- navíc chybí česky psaná monografie či sborník statí k danému tématu (s výjimkou několika diplomových prací)

Cíl práce a výzkumné otázky

- cílem této diplomové práce bude pokus o vlastní rozpracování dvou teoretických přístupů ke studiu zahraniční politiky států, tj. neorealismu a modifikovaného neorealismu, aplikace jejich závěrů na zkoumanou problematiku a následné vyhodnocení jejich (ne)platnosti

- s tím úzce souvisí i formulace výzkumné otázky, která zní: zda a nakolik teoretické závěry vyplývající ze dvou výše zmíněných přístupů korespondují s fakty, tj. s vývojem a současným stavem reformy Rady bezpečnosti? Jinými slovy, ukáže se neorealismus jako vhodnější přístup pro vysvětlení politiky členských zemí OSN vůči reformě RB, nebo jeho modifikovaná verze?

- další otázky, na něž se budu pokoušet hledat odpověďi, jsou: jak je možné, že za celou dobu existence RB OSN došlo k její reformě pouze jednou? Je vůbec reforma RB OSN uskutečnitelná? Co je oním úskalím spojeným s touto reformou?

Předpokládaná metoda zpracování tématu

- předpokládaná metoda zpracování je již nastíněna výše – půjde o testování (ne)platnosti teoretických závěrů vyplývajících ze dvou výše zmíněných přístupů ke studiu zahraniční politiky států, a to na základě jejich srovnání s fakty

- tyto přístupy, tj. neorealismus a modifikovaný neorealismus jsou sice součástí jedné myšlenkové školy, tj. realismu, přesto lze z nich vyvodit odlišné hypotézy (viz níže)

- východiskem pro moji analýzu bude sborník statí vydaný Volkerem Rittbergerem v roce 2001[294], který se zabývá zahraniční politikou Spolkové republiky Německo, a to jak v době před jeho znovusjednocením, tak po něm, konkrétně kapitola věnovaná neorealistické teorii zahraniční politiky, v níž je vymezen rozdíl mezi neorealismem a jeho modifikovanou verzí

Teorie a formulace hypotéz

- jak neorealismus, tak jeho modifikovaná verze se shodují ve způsobu, jakým nahlížejí na mezinárodní instituce → jsou to pouhé nástroje, které využívají státy (a zejména nejmocnější z nich) k realizaci svých partikulárních zájmů

- neorealismus zdůrazňuje fakt, že státy by měli ve svých zahraničních politikách usilovat o maximální možnou autonomii, tj. o nezávislost na dalších státech → autonomie jako jeden z jeho ústředních konceptů

- mezinárodní instituce jsou vnímány jako omezení nezávislosti státu a svobody jeho jednání

- mocné státy v rámci OSN, které dosud nemají rovnocenné postavení s pěti stálými členy její Rady, ani nebudou o něj usilovat, neboť pokládají tuto globální organizaci za nedůležitého aktéra

- jinými slovy, tyto státy nevěří v samotný princip, na kterým je tato globální organizace založena, tj. v kolektivní bezpečnost → podle neorealismu je prvořadou starostí každého státu (bez ohledu na to, zda se jedná o velmoc či ministáteček) se o svou bezpečnost postarat sám a nespoléhat se na to, že jim v případě ohrožení přijdou ostatní státy na pomoc

- i přes výše uvedený nezájem ze strany mocných členských zemí OSN vůči otázce reformy její Rady a skutečnosti, že představuje omezení jejich autonomie, žádný z nich z této organizace nevystoupí, neboť tento krok by jejich autonomii nezvýšil

[294] Rittberger, Volker (ed.) German Foreign Policy since Unification. Theories and Case Studies, 1st ed., Manchester: Manchester University 2001

(rozhodnutí Rady jsou totiž závazná nejen pro členy OSN, ale také pro ty, které stojí mimo ni)

- podle modifikovaného neorealismu budou státy ve svých zahraničních politikách usilovat o získání co možná největšího vlivu na ostatní státy, tento vliv lze uplatňovat např. skrze mezinárodní organizace → zvýšený zájem o otázku reformy RB OSN

- členské státy OSN budou usilovat o co nejlepší postavení v jejím rámci

- zjednodušeně řečeno, čím mocnější je pozice určitého státu v rámci mezinárodní organizace, tím je tento stát vlivnější → např. pět stálých členů RB OSN lze označit za země mající největší vliv v rámci OSN

- cílem zejména mocných států, kteří se dosud nestali stálými členy RB OSN, je změnit tento stav věcí

- tyto státy však nebudou sledovat politiku založenou na zásadě „vše nebo nic“, tzn. že neodmítnou např. návrh, který jim sice udělí status stálého člena, avšak bez práva veta

- naproti tomu stálí členové RB OSN budou bránit jakémukoliv úsilí o její reformu, neboť každé takové úsilí bude mít za následek zmenšení jejich vlivu v rámci Rady, což není v jejich národním zájmu

Předpokládaná osnova práce

- Úvod (cca 5-7 stran) – v něm vymezím téma jako takové, vyjádřím se k cíli práce a výzkumným otázkám, na něž budu hledat odpověďi a nastíním způsob, jakým budu v této práci postupovat

- Rada bezpečnosti OSN a vývoj úsilí o její reformu (cca 10 stran) – v této kapitole nastíním, jak již vyplývá z jejího názvu, vývoj úsilí o reformu Rady bezpečnosti od založení Organizace v roce 1945 až po současnost, přičemž analýza bude rozdělena do dvou časových období (před a po konci studené války); zvláštní důraz pak bude kladen na doposud jedinou realizovanou reformu z roku 1965

- Přístupy členských států OSN k otázce reformy Rady bezpečnosti podle neorealismu a modifikovaného neorealismu (cca 15-20 stran) – zde se pokusím nastínit politiku členských států OSN vůči otázce reformy Rady bezpečnosti za použití dvou výše zmíněných přístupů ke studiu zahraniční politiky států; zároveň zde dojde k formulaci hypotéz z nich vyplývajících; oběma přístupům bude věnována zvláštní podkapitola

- Přístupy členských států OSN k otázce reformy Rady bezpečnosti v praxi (cca 30 stran) – v rámci této kapitoly budu analyzovat přístupy členských zemí Organizace, zejména pak stálých členů Rady, následně těch zemí, které volají po její reformě; jde konkrétně o země rozvojové části světa, ale také např. o Japonsko či Spolkovou republiku Německo (analýzy výše zmíněných skupin států budou předmětem za tímto účelem vytvořených podkapitol)

- Závěr (cca 5-7 stran) – v závěrečné části práce vyhodnotím zda a do jaké míry hypotézy vyplývající z neorealismu či jeho modifikované verze korespondují s fakty, tj. který z těchto

přístupů je vhodnější pro vysvětlení zahraničních politik relevantních členských států OSN vůči reformě Rady bezpečnosti

Seznam literatury a dalších zdrojů

Obecné zdroje

- Archer, Clive (1992) International Organizations, 2nd ed., London: Routledge
- Bennett, Alvin LeRoy (1991) International Organizations. Principles and Issues, 5th ed., Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall
- Drulák, Petr; Kratochvíl, Petr (eds.) Encyklopedie mezinárodních vztahů, 1. vydání, Praha: Portál 2009
- Fakta a čísla OSN – základní údaje o Organizaci spojených národů, United Nations, Informační centrum OSN v Praze, New York - Praha 2005
- Karns, Margaret P.; Mingst, Karen A. (2004) International Organizations. The Politics and Processes of Global Governance, Boulder – Colorado, London: Lynne Rienner Publishers, Inc.
- Rittberger, Volker; Zangl, Bernhard (2006) International Organization. Polity, Politics and Policies, Basingstoke: Palgrave

Monografie

- Bourantonis, Dimitris (2005) The History and Politics of UN Security Council Reform. The Case for Adjustment in the Post-Cold War Era, Milton Park: Routledge, New York
- Šmuclerová, Martina (2006) Reform of the United Nations Security Council. An International Law Perspective, 1st pub., Prague: Czech United Nations Association

Sborníky

- Baumann, Rainer; Rittberger, Volker; Wagner, Wolfgang (2001) Neorealist Foreign Policy Theory. In: Rittberger, Volker (ed.) German Foreign Policy since Unification. Theories and Case Studies, 1st ed., Manchester: Manchester University
- Huachuan, Yu (ed.) UN Reform and Global Governance: The Perspectives of Europe and Asia, Prague: Karolinum 2010

Články ve vědeckých časopisech

- Agwu, Fred Aja (2008) The Legal and Political Challenges for the Candidate Countries in the Reform of the United Nations Security Council. *ICFAI Journal of International Relations*. 2(2): 7-23
- Bílková, Veronika (2007) Když velmoci řeknou ne... Právo veta v Radě bezpečnosti. *Mezinárodní politika*. 31(4): 21-24
- Bourantonis, Dimitris; Panagiotou, Ritsa A. (2004) Russia's Attitude towards the Reform of the United Nations Security Council, 1990-2000. *Journal of Communist Studies & Transition Politics*. 20(4): 79-102
- Brooks, Stephen G. (1997) Dueling Realisms. *International Organization*. 51(3): 445-477
- Caron, David D. (1993) The Legitimacy of the Collective Authority of the Security Council. *The American Journal of International Law*. 87(4): 552-588
- Malik, J. Mohan (2005) Security Council Reform: China Signals its Veto. *World Policy Journal*. 22(1): 19-29
- Mearsheimer, John J. (1994-95) The False Promise of International Institutions. *International Security*. 19(3): 5-49
- Schlesinger, Stephen (1997) Can the United Nations Reform? *World Policy Journal*. 14(3): 47-52
- Schweller, Randall L.; Priess, David (1997) A Tale of Two Realisms: Expanding the Institutions Debate. *Mershon International Studies Review*. 41(1): 1-32
- Weiss, Thomas G. (2003) The Illusion of UN Security Council Reform. *The Washington Quarterly*. 26(4): 147-161

Internetové zdroje

- Freiesleben, Jonas von (2008) Reform of the Security Council. In: Freiesleben, Jonas von; Martinetti, Irene; Swart, Lydia; Yeboah, Nana: Managing Change at the United Nations, Center for UN Reform Education, s. 1-20, dostupné na http://www.centerforunreform.org/node/308
- McDonald, Kara C.; Patrick, Stewart M.: UN Security Council Enlargement and U.S. Interests, Council on Foreign Relations, Council Special Report No. 59, December 2010, dostupné na http://www.cfr.org/publication/23363/un_security_council_enlargement_and_us_interests.html
- Paul, James A.: Security Council Reform: Arguments about the Future of the United Nations System, Global Policy Forum, February 1995, dostupné na http://www.globalpolicy.org/component/content/article/185/41128.html
- Rittberger, Volker: Approaches to the Study of Foreign Policy Derived from International Relations Theories, Tübinger Arbeitspapiere zur Internationalen Politik und Friedensforschung, No. 46, 2004, pp. 1-32, dostupné na http://www.uni-tuebingen.de/uni/spi/taps/tap46.pdf
- Wouters, Jan; Ruys, Tom: Security Council Reform: A New Veto for a New Century? Egmont Paper No. 9, Royal Institute for International Relations, August 2005, dostupné na http://www.egmontinstitute.be/paperegm/ep9.pdf

Dokumenty

- Charter of the United Nations, dostupné na http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml
- G4 Draft Resolution on Security Council Reform, A/59/L.64, 6 July 2005, http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/0706g4resolution.pdf
- African Union Draft Resolution on Security Council Reform, A/59/L.67, 14 July 2005, http://www.globalpolicy.org/images/pdfs/0718auresolution.pdf
- Uniting for Consensus Draft Resolution on Security Council Reform, A/59/L.68, 21 July 2005, http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N05/434/76/PDF/N0543476.pdf?OpenElement